

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia euangelica

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia euangelica

Historie euangelice. De cōceptione pres-
cursoris domini.

Capitulum primum.

Bit aut in

diebus herodis regis iu-
dee effluxit ante regni
eius vltimis triginta sacer-
dos nomine zacharias d'vi-
ce abla. et vxor eius au-
ronita nomine elisabeth

Danid ei apliare volēs cultū dñi. xliij. insti-
tuit sumos sacerdotes: q̄rū vn' tm̄ maior q̄
dicebat p̄ncps sacerdotū. Statuit aut. xvj.
vros d' eleazar. et. viij. de ishamar. et fm̄ soz-
tes dedit vnicuiq; hebdomadam v̄cis sue.
Habuit aut abias octauā hebdomadā d' cu-
ius genere zacharias cū i die p̄p̄tiationis incē-
sum poneret p̄dixit sibi angelus nasciturus
filiū de vxore. Qui p̄sideras sterilitatē vxor-
is et v̄tūsq; senectutē: nō credidit. et ob h̄
ommutū vsq; ad dñe part' nomē q̄z pueri
et magnificentiā cū abstinentiā et indicauit. Et
cepit autem elisabeth et occultabat se mensi-
bus quinq;

De conceptione saluatoris.

Capitulum. II

Ense autē sexto

missus est gabriel in nazareth ad
maria virginē desponsatā ioseph
Cūq; ea salutata dixisset eā pariturā iesum
filiū altissimi. q̄sissetq; quō h̄ fieret cū se non
cogniturā v̄rū in aīo vouisset nisi aliter de-
disponeret. Angel' addidit. non de viro sed
ope sp̄s sancti p̄cepturā. et etiā cōcepisse co-
gnatā suā elisabeth sibi indicauit. Permixte
enī erāt sacerdotalis tribu et regla. Nā et aarō
vxorē habuit de iuda elisabeth sororē naa-
son. et iotada p̄tifer iochabeth filiā regis io-
ram: Et aut maria. Fiat mihi fm̄ verbū tuū.
Et statim p̄cept' ē ch̄sus d' p̄gine plen' hō i
aīa et carne ita tm̄ q̄ lineamētia corporis et mē-
bros v̄sib' discerni nō possent. Et redit aut cō-
ceptus. viij. kal. aplis et reuolutis. xxxij. an-
nis eadē die mortuus est.

De ortu p̄cursoris. Caplm. III.

urgens autem

maria abiit in ciuitatem iuda. Ju-
da nomē est regni nō tribus. Die

rusalem enim in tribu beniamin erat: p̄ quā
forte trāsiit ad oppidū. in quo dicunt tunc
zachariā habitasse q̄rto miliario a hierusalē
et ibi natū iōannē. Et legit in libro iustoz q̄
beata virgo p̄mo cū leuauit a terra. et cum sa-
lutasset elisabeth exultauit infans in vtero
eius. et cū matrē dñi sut et beatā eam p̄pheta
ret elisabeth: edidit maria canticum dño dī-
cēs. Magnificat aīa mea dñm et. Mansit
aut maria ibi mēsi' trib' ministrans p̄gna-
te donec pareret: et tunc rediit in domum su-
am Octauo autē die cū circūcideret puer et
vocat' euz nomē patris sui zachariā: aut ma-
ter. Iōannes est nomē ei'. Idē scripsit et
pat' sumpto pugillari. Est aut pugillaris ta-
bula que pugno pōt includi. vt calam' sc̄s
proz. Et apertū est os zacharie et p̄phetans
canticum fecit dño B̄ndictus dñs de' israel.

Hec duo cātica nō cantant in ecclesia eo
ordine q̄ sunt edita. Pr̄ius enī cantat qd̄ se-
cundo est editū. Quia enī in cātico zachar-
ie legit. Et erexit cornu salutis. qd̄ est factū
in resurrectione. ideo canit i' Laudib' et loquit
ad puerū q̄ fuit auroza solis Et qz legitur in
cātico virginis Resperxit humilitatē ancil-
le sue. ecclesie sc̄z et ipsius marie. qd̄ quidē fa-
ctum est in sexta etate. Et agit de incarnatōe
ibi. Suscepit isrl' puerū suū. iō canit ad ve-
speras. vj. sc̄z officio diurno. Tertū canticū
symeonis qd̄ sequit cantat in. vij. officio. i. a
cōpletorio. qz orat se dimitti in pace. qd̄ fit in
vij. quietentiū. Et qz hec duo cātica euang-
gelica sunt: ideo stantes ea cantam'. Puer
enī crescebat et cōfortabatur sp̄ritu: et erat i' de-
sertis locis vsq; in die ostensionis sue ad isrl'
Reuertēs aut maria nazareth: inuenta est a
sponso: in vtero hñs de sp̄s sc̄to Qui nolens
eā traducere in coniugē occulte voluit eā dī-
mittere. In somnis aut ammonit' ē ab ange-
lo vt acciperet eā in coniugē: et ne suspicaret
adulteriū. p̄ceptū puerū d' sp̄s sc̄to indicauit
et vt iesum vocaret p̄cepit: qz saluus faceret
p̄lm a peccatis eorum. Et hoc cognouit io-
seph deū nasciturū qui solus peccata dimit-
tit: et accipēs sponsam in vxorem: cum vir-
gine virgo permansit. Habuit aut virgo v̄-
rū ne grauida infamaret: et vt v̄rū solacio et
ministerio frueret. et vt diabolo occultaretur
dei partus.

De descriptione orbis.

Capitulum. III.

Diebus illis

Ierit edictus a cesare augusto vt describeretur vniersus orbis
 Volens cesar scire numeru regionu in orbe q
 romane suberat ditioni. numez etia ciuitatu
 in qlibet regione. noia qz capitu in qlibet ci
 uitate. pceperat vt de suburbanis oppidis vi
 cis z pagis ad sua pfueret boies ciuitate. z
 maxime vbi cuqz habitaret ad ciuitate pueni
 ret vn traheret origine. et qscz denariu argen
 teum p cu. r. numoz vsualiu vn denari dice
 bat p fidi. puencie trades se subditu romano
 impio pfiteret. Na et num? imagine pfere
 bat cesar et inscriptione nois. Et qz nuer?
 eoz q cescapite ferebant. vl vt alij legunt q
 cetum capitis ferebat. certo numero determia
 batur et redigebat in scptis. id. p fessio hmoi
 descriptio vocabat. Hec descriptio pma est
 a pside syrie cyrino. Pna dr qstu ad cyrinu sy
 rie pside. qz ei iudea in ymbilico zone habita
 bilis esse dr. puifuz e vt i ea inchoaret. z de
 inde p circustates regiones alij psides pseq
 rent. Vel forte pma vniersalis: qz alie pces
 serat pticulares. Vel forte pma capitu i ciui
 tate fiebat a pside. scda ciuitatu i regioe a le
 gato cesar. tertia regionu i vrb cora cesare.
 Sic pma iudea facta e stipediarta romanis
 Hec descriptio singul annis fieri videt. qz i
 euagello legit Magister vz no soluit tribu
 tu h anno. Accedit aut ioseph a nazareth in
 bethleem: eo q esset de domo dauid vt pfiteret
 cu maria vxore sua pgnate. Si mulieres p f
 tebat: iugendu e sic vt pfiteret cu maria. Si
 soli vni sic est ordo Accedit ioseph cu maria
 De natuitate saluatoris Cap. V.

Stctū est autē cū

fessent ibi: pepit ygo filiu suuz pmo
 genitu. no p? que alius: sed an que
 null? et panis innoluit reclinauit eu in pse
 pio: qz no erat ibi ei loe? i diuersorio. Dicit q
 fenū in q tacuit iesus delatu est roma ab he
 lena. et est i ecclia scē marie maioris. Infra
 basilica no loze a psepso qescit hieronymus
 Paula qz z eustochiu i bethleem qescit. Diffi
 cile fuerat paupibz p frequētia multoz q ob
 idipm pueniat vacuas inuenire domos. et
 in coi trāitu q erat iter duas dom? operime
 tu hns qd diuersoruz dr se receperūt sub q
 ciues ad colloquēdu vl ad puiscndū i dieb

ocij. vel p aeris intēperle diuertebant. Forte
 ibi ioseph psepū fecerat boue et asino qz se
 cū adduxerat in q reposit? eiet? Ad qd qdā
 referūt illd esaiē Loguit bos possessore suuz
 et asin? p sepe dñi sui Et illd ab abachub In
 medio duū aialiu zgnosceris Etia i pictur
 ecclesiaz q sūt qsi libralcoz h repitaf nob
 Nat? est aut saluator anno regni augusti ces
 saris. xliij. Annos ei. xij. q a morte iulij stue
 rat vsq ad actiu bellū regno augusti conu
 meramus. Anno po regni herodis. xxx. vni
 uerso orbe pacato o
 lympiadis ceterime
 nonagesime tertie an
 no. iij. Anno ab vrb
 condita. dcc. iij. nat?
 est dñs. Nat? est aut
 nocte dñice diei. qz si
 tabulā p poti retro pcurras inuenies huius
 anni pcurrentē quintū regularē ianuarij ter
 tium. Quibz iunctis et sublati. vij. romanet
 vni. Itaqz kal. ianuarij in dñica inuenies q
 cōcurrūt. Na ea die q dicit: fiat lux. facta est
 lux. visitauit nos oriens ex alto. Inchoata e
 vero fm quosdam. vij. etas a natuitate chri
 fm aplm q ait Cū venerit plenitudo tpsis sc
 Scdm alios a die q baptizat? ppter vni
 generatiuā datā aqs. fm alios a passione: q
 tūc apra e porta z inchoata est qdāmō. vij. q
 escentiu Fluxerat qdē ab adā anni qncqz mil
 lenicentū nonaginta sex. als nonagitanoue
 ab abraā duo milia. xij. fm. lxx. fm hebreos
 vero longe pauciores.

De cantico angeloz et circūcisione dñi.
 Capitulum. VI

Pastores erat

escdo miliario a bethleem i regione
 eadez custodientes vigilias noctis
 sup gregē suū Hos fuit antiquioribz i vrb
 qz solstitio vigilias noctis custodire ob sol
 venerationē. q forte mos etia apud iudeos
 ex vsu cohabitantiū inoleuerat Et ecce ange
 lus dñi stetit iuxta illos annuncias eis natū
 saluatorē in bethleem. et in signū postū pu
 rū in psepio nūciauit. Et facta est cū angelo
 multitudo angeloz dicentiū. Gloria in excelsis
 deo. et in terra pax hoibo bone voluntatis
 qz p chm glorificat? est pater: et pax facta e
 iter deū et hoīem. inter angelū et hoīem. iter
 iudeum et gentile. Pro hac multitudie. qd

gelorum vel pro grege pastor. voluit quidam illi locum propheticum dictum turrim gregis. ibi. et turris gregis nebulosa: cum tamen iam non primo contraxerat: hunc nomen loci idem. quod iacob gregem ibi pascuit cum rachel parturiret. Et transientes pastores usque bethleem inuenerunt yseum quod factum erat ad eos. et qui audiebant mirabantur super his quod dicebant a pastoribus ad eos. **Barlaam** quod conseruabat omnia ysaia haec conseruans in corde suo. de quo natus est iesus ut putabat filius ioseph. christi enim generatio sic erat. Prima quidem hominis conditio de terra. secunda de latere viri. tertia ex viro et femina. quarta sic erat ut nasceretur sine viro homo de femina. **Ubi** et appropriata circumlocutio pro nomine christi filii hominis dicitur est prima et secunda generatio ruerunt. in tertia de ruina generamur. in quarta de ruina suscitamur. **Decimo die** circumciderunt puerum et declarauerunt nomen eius iesum. quod ipse situm erat et ab angelo puerum circumciderunt. **Dicitur** quod preputium dicitur delatum est ab angelo karolo magno in templo domini. et translatum ab eo aquis graui. et per a karolo caluio positum in ecclesia saluatoris apud carolum.

De stella et magis.
Capitulum. VII.

Triadecima

ro die: ecce magi venerunt ab oriente in hierosolyma dicentes. **Ubi** est qui natus est rex iudeorum. **Vidimus** enim stellam eius in oriente et venimus a adorare eum. **Successores** fuerunt isti doctrine balaam qui stellam nouerunt eius vaticinio. et a magnitudine scientie magi nuncupati sunt. Quos enim greci philosophos. persei magos appellant. **Venerunt** enim de finibus persarum et chaldeorum ubi fluuius est saba. a quo et sabaia regio dicitur. **Quidam** tamen non eos primo dictos magos putant. sed postquam domitium herodis fecerunt per aliam viam reuertentes. **Christosostomus** dicit stellam multo ante tempore christi factam apparuisse eis: et ita multo tempore de longinquo venerunt. **Potuit** tamen fieri ut in triduo diebus super dromedarios sedentes longa terrarum spacia transiret. **Audientes** magos herodes rex turbatus est: et omnis hierosolyma

cum illo. **Timoteus** rex neque de semine hircanorum vel aristoboli natus esset regnator? se tantum alienigena destitit. **Turbatus** autem ciuitas nouitate miraculi percussa. Cumque diligenter discerneret rex ortum stelle a magis ut per eum natale pueri cognosceret: etiam a sacerdotibus et scribis sciscitabat ubi christus nasceretur. **Qui** iuxta michaeam in bethleem effratus nasciturum dixerunt. **Bethleem** prius dicta est effratus ab vxore cauleph quae ibi sepulta est. quae quidam suspicant filiam fuisse vr. et marie sororis moysi. **Postea** propter famosam sterilitatem qua elimelech cum domino suo adijt moabitis: cum reddita fuisset et inucredibilis veritas. dicta est bethleem quae sonat domus panis. **Dixit** autem rex magis ut inuentum puerum sibi indicaret: ut veniens adoraret eum. **Iam** enim antequam direxerat ad persequendum puerum. Quos egredientes de hierosolyma stella antecedebat usque dum veniens staret supra domum ubi erat puer. **Dicit** fulgentius stellam tunc creatam notabilem et discretam a ceteris. **Et** in splendore quod ea lux diurna non impediuisset **Et** in loco. quod neque in firmamento cum stellis minoribus erat. neque in ethere cum planetis. sed in aere vicinas terras tenebat vias. **Et** in motu. quod prius immobilis super iudeam. magis dedit signum veniendum in iudeam quod ex deliberatione sua hierosolymam transiit caput iudeae adierunt. **Quibus** egressis tunc primo motu notabili percessit eos stella quae pacto officio moysi esse desijt reuertens in placentem materiam vni sumpta fuerat. **Tamen** quidam tradunt bedam voluisse quod in puteum bethleemitanum ceciderit. et post in diebus pauli et eulochij quidam ymagines deo dicatas eam miraculose vidisse. **Quod** quod fabulosum existimauerunt fratres eius quibus monastica ducebat vitam cum a comunione sua quousque separauerunt.

De oblatione et nomine magorum.

Capitulum. VIII.

Ingressi

ro magi domum quam diuersorum lucas nominat: obtulerunt puero singulis auribus et myrris: secundum sabaes consuetam oblationem. **Inde** significantes eum: regem deum: sed mortalem. **Flora** trium magorum haec sunt hebraice. **Appellati** amarus. damasus. **Graece** galgalath. magalath. sarachim. **Latine** balthasar. caspar. melchior. **Qui** cum deliberaret de reditu: nomen eius in sonis ne rediret ad herodem. **Et** venientes ibi

sum cliche conducto nauigio redierunt in re-
gionem suam.

De ipapanti domini Caplm. IX.

Et postquam im-

pleti sunt dies purgationis marie
tulit puerum in hierlm vt susteret
eu dno. i. offeredo pscntaret. Et dederit ho-
stias p eo par turturu aut duos pullos colu-
baz. Insup redemerit eu. v. siclis argenteis.
Et erat in hierlm symeon sener. q accepit a
spiritu sancto no vrsuru se morte nisi pri^o vs-
deret chm dñi. Et tuc eodē spū venit i tem-
plū et accipiens puerū in vlnas suas sciens
eu chm ait. Nūc dimittis dñe rē. Et pphetās
de passione chī ait ad mariā. r tuā ip^o aīam
p rāsibit gladi^o. i. passio ipius. Non em sine
materno dolore potuit videre crucifigi fili-
um: r si resurrecturū speraret. Vel ita. Aīaz
ip^o q r tua ē. quā. i. qñ tuaz diligis p rāsibit
gladi^o. Eadē hora supuenit anna pphetissa.
et loquebat de illo omnibz qui expectabant
redēptionē israel.

De fuga dñi in egyptū. Caplm. X.

Inc hero-

des vidit q
illusus esset
a magis. Vidēs em herodes ma-
gos nūll sibi renunciasse: putauit
eos vīdē stelle deceptos: r erubuisse redire
ad eu. r ideo ab inquisitione pueri cessauit. S;
cū audisset q dicta fuerat a pastoribz. r mar-
me pphetias symeōis r anne: sensit se illusuz
et d morte pueroz bethleemitarū tractabat
vt ille que ignorabat cū eis occideret. Pro-
pterea p ammonitionē angeli fugit i egyptū
ioseph cū puero et matre eius vsq ad obitū
herodis. Lūqz igredere dñs in egyptū: cor-
ruerūt idola egypti fm elatā q ait. Accedet do-
minus nubē leuē r igrediet egyptū: r moue-
bunt simulacra egypti. Tradūt qz q sicut in
eritu filioz israel d egypto nō fuit dom^o egy-
pti in qua deo pcurate nō iaceret mortuū pri-
mogenitū. ita nec mō fuit in egypto tēplū in
quo nō corruisset idolū.

De nece pueroz r quare dilata per annū.

Caplm. XI.

Herodes autē cum

b d nece pueroz disposeret. citat^o
est p eplaz ab augusto cesare. vt
i romā iret accusatiōi filioz respōsurus. Tū

ioseph^o dē. q alexandru fillū suū secū romā
traxerit. r veneni sibi parati reū apud cesares
postulauerit. Qui cū iter faceret p ciliā: au-
diens naues tharsensū magos traduxisse in
spīritu vehementi cōbussit naues tharsis: qz
q danid pphetauerat i. elvij. psalmo. In spi-
ritu vehementi cōbussit naues tharsis. Cum q
corā cesare disceptasset pater cū filiis: bac le-
ge facta est recōciliatio vt adolēscētes patri
in omnibz obedirēt. ipe aut regnū dimitteret
cui vellet. Pondū tū herodes a suspitionibz
liberat^o est. Veniesqz hierosoly mā p pō pno-
cato tribusqz filiis astātibz. r r cordiā fratū
a cesare factā exposuit. r se successoris iudicē
cōstitutū. ne iudet regnū ad suos reditū: offi-
marēt. Tūc pfirmat^o in regno herodes cent^o
qz pus mittens occidit oēs pueros qui erāt
in bethleem r in oibus finibz eius a bitham
r infra fm tps qd exquisierat a magis. quoz
rum maxima pars tertio miliario a bethleem
vsqz ad austrū sepulta est. Plurimum senētia
r vīcītor: hec est. Ortam vidicerat herodes
stellā eadē die q natus erat dñs. r fm ortum
stelle dñi anticulū eē sciebat r aliqz i sup die
rū. Ideoqz ipe sup etatē et^o vsqz ad bimos r
infra vsqz ad vni^o nocē infantē desēuit i pu-
eros: timēs qz pueri morphoseon. i. pmutatio-
nez: ne scz puer cui sidera famulabant sup
etatē suā vel infra faciē suam transformaret.
Chysoctomus autē dicit stellā a apparuisse p
annū ante dñi natiuitatē. Credebatqz herodes
tunc etiā dñm fuisse natum. et sic putat
bat dominū bimū fuisse: cum adiectioe puer-
ozum dierū. r ideo occidit pueros bimos r
deinceps vsqz ad quinqz annos: s; nō mino-
res bimis. Et exponit bimatum et infra fm
rationem numeri. Sicut enim ratiōe r tem-
poris minores bimis inferiores sunt eis: qz
post nati sunt. ita ratiōe numeri maiores bi-
mis inferiores sunt eis: quia post eos nūme-
rantur. Cui assertiōi videtur fidem facere qz
quedā ossa innocentū habent adeo grandia
que bimozum esse nō possent. Potest tamen
dici ad hoc: qz longe maioris tūc erāt homi-
nes qntitatis: qz modo.

Qz cōmīnatio hieremie etiā pphetia fuit.

Caplm. XII.

Inc impletum

c ē illd hieremie. Uox i roma au-
dita ē rē. Rama loc^o ē iuxta ga-

Euangelica

baa. xij. miliario distās a' bethleem vbi fere
delecta tribu beniamin pp' vxore leuite. pau
a supstites planxerūt mortuos suos. Hoc
aut videt heremias induisse potius comi
nādo q' pphetando. Vinabat em' immine
re tantā ruina duab' tribub' q'nta facta fue
rat in filijs rachel: cū plangentū vox audī
ta est in rama. Tū etiā pphetauit de nece par
uuloz vt mattheus ait. et tūc rama nō ē no
mē loci. Sed q' rama excelsum sonat. Idē ē
aci' dicitur. vox in excelsis audita est. Videt
q' debuisse dici: lra plorās filios suos: cum
bethleemite de tribu iuda fuerint. S; quia
tribus beniamin pterminata ē iude insinua
uit euāgelista multos de beniamin fuisse oc
cisos p vicinia ad exaggerandū scelus hero
dis. Vel q' rachel iuxta bethleem sepulta ē:
ppheno locutionis mō d' ea egisse q' i loco
eodē gerebant. Et noluit cōsolari. q' nō sunt
id est de eo q' mortui esse desiderāt. Innocē
tes q' dē martyres dicunt' laxato vocabulo
nō q' testes ch'ri: s; q' p ch'ro occisi sunt. quē
si nō loquēdo: moriendo tū p'fessi sunt. Pro
quo etiā eccl'ia p eis solēnt'at: q'uis ad infe
ros descendit. Vñ et in eoz solēntate cāti
ca leticie subiect'at. s; te deū laudam'. 2 gloria
in excelsis deo. 2 p allelusa q'dā dicūt laus t'i
bi ch'rie. alij. cantemus eia.

De nece duorum filiozum herodis.

Capitulum. xiiii

Scriptum est autem

f vt quoniam herodes multos orba
uerat filijs. ipse suis miserabilis
orbare. Nā p astutia antipatri iterum facti
sunt suspecti alexander et aristobolus patri
Ob hoc scripsit herodes augustinus: in multis
accusans filios. Visit autē augustinus saturni
um 2 peanū legatos cū rescripto: vt corā his
duob' coactro cōsilio pcerū filios iudicaret
et d' eis si vincere eos posset faceret q'd vel
let. Auditis aut hinc 2 inde p'tib' legatos il
los damnādos pnuiciauerūt: nō tū morte.
Tunc apud sebasten pater cōlect' eos i vni
cila Cōplices vero eoz apposuit torq're pa
ter vt p'fessione eoz certioraret: si in aiām suā
aliqd machinarent' filij. Cōfessus est aut q'
dam multa sibi ab alexandro pmissa si patri
venenum ppinaret. Cōfessus est etiā tonsor
de promissis sibi muneribus, si duz pararet

patri barbam euz iugulareret. Addidit q' dicit
se alexandri non esse spem ponendā in sene
qui canos tingeat vt videretur adolecens
His motus herodes missis spiculatoribus
iussit filios occidi: et asportari in alexandri
am: ibiq' sepeliri cū alexandro auo suo m'fno.

De prior' testō herodis et odio ipsius et
Antipatre

Capitulum. xv.

Inscriptum est

stamentū herodes: et Antipatre
futurū regem instituit. et herodē
qui cognoscebat antipas substituit antipatri
Antipater vero intolerabile odij populi ex
cepit: cūctis scientibus q' fratribus suis p'fe
ruisset calumnias. Ob hoc etiam pater tā cū
non recto oculo aspicebat. Ad hec etiam an
tipater molestus erat patri q' fratres sibi sub
stituerat: eo q' ad filios ipsius Antipatris re
gnū transire noluisit. Alia quoq' maior cau
sa inuidie orta est ei in patrem. Nam pupil
los filiozū quos occiderat: paterna dilectōe
fouebat: alijs nepotibus suis eos copulans
in matrimonio. Erāt at' s; iosephū paruuli
relicti de aristobolo: herodes agrippa qui
jacobū occidit gladio. 2 herodias: quā p'
herodes antipas abstulit philippo frī suo
Timuit q' antip' ne ad pupillos frim suozū
quō regnū reuocaret herodes: q' eos ex pte
mris cōtingebat. Cōmouit etiam ferozā in
odij herodis: adeo vt ferozas secederet a
fratre. et habitaret in terra q' cōcessa ei fuerat
trans jordanem. Ipse p'o etiā p'ze volēte q'
busdam excogitatis occasionib' rhomā p'
perauit: efficacissimū venenū a quadā vene
fica arabica comparās: et apud vxorem fe
roze reponens: quod interim dum ipse abes
set p' ministrū quē p'duxerat: p'ri ppinaret

Ex herodes incarcerauit Antipatrem insi
diantem vite eius.

Capitulum. xv.

Im autem Antipa

c ter rhome esset: mortu' ē feroz
ras: acceptiq' herodes de vene
no reposito ap'd vxore feroz: p ancillā fra
cūde a dña sua recedētē Itaq' euocatā vxore
ffis relicta afferre venenū eā subz jila p'o q'
allatura egressa d' tecto se ddit p'cipite: s; sem
pina ad regē allata ait. Cuz moreret fr tuus

vir meus ait mihi. Affer huc mulier venenū qd reliq̄t nob̄ antipater: meq; vidente in igne cōsumē ne ad inferos p̄scientiā fratricidij vlticē ferā Ego p̄o magnā et̄ p̄tē i igne cōsumēs modicū mihi p̄dubios casus: et qz te meruebant reseruauit Cūq; p̄vidē cūre neno prulisset: exspirauit. Accep̄tis qz alijs plurib; argumētis qz antipater in mortē patris grassaret. herodes eū mature reuocauit infemq; illius repudiante. Cūq; filiū d̄ par̄ricid̄io publice accusasset p̄nte varo syrie p̄si de q̄ illis dieb; hierosolymā venerat. posuit eū in custodia apud hierichonta.

De magnitudine morbi herodis.

Caplm. XVI.

Quinq; cōplices

C filij q̄reret pater vt eos cū filio et quib; pimeret supplicijs grauiori morbo ipedit̄ ē. Accedebat et senect̄ euz̄ annosā. lxx. nact̄ erat. animūq; et̄ filioz̄ clades graue affligebant. Erāt at̄ i hierlm̄ duo sophiste. q̄s nō pauci adolecētū sectabant̄ cū leges exponerēt. his opportunū visum est rege tabescēte vt aqlā aureā deijcerēt quam rex sup̄ marinā portā tēpl̄i p̄ patrias leges posuerat. Qua defecta rex cōmot̄ animi magnitudine morbū supauit: et in cōtione p̄cedens. in oēs hierosolymitas iniuriā hanc re fundere nitebat̄. Sz ad p̄ces ppli in solos autozes vltus. Illos q̄ in fimb; demissi aqlā lam̄ p̄ciderāt: viuos incēdit cū duob; sophistis. Dehinc varijs affligebat̄ lāguorib; hā febris nō mediocris erat. purigo intolerabilis in oī corp̄is sup̄ficie: assiduis vexabat̄ colli tormētis. pedes intercutaneo vicio tumuerant. putredo testiculoz̄ vermes generabat. creber̄ anhelit̄ et interrupta suspiria que ad vindictā deī ab oib; referebant̄. Ip̄e p̄o iordānē transiēs apud callionē calidis aq̄s vtebat̄. Cūq; corp̄ et̄ oleo calidiori foueri medicis placuisset: in arcā plenā demersum ita dissolutū est vt etiā lumina q̄si mortuū resoluta torqueret: tū ad clamorē astantiū respicere visus est.

De nobilib; iudeis occidendis in morte herodis et de morte antipatri.

Caplm. XVII.

Quinq; redisset

C hiericho audies iudeos moroz

suā expectantes cū gaudio: ex oī iudea nobiliores collectos iuuenes cōcludi p̄cepit in hippodromo. s. i. carcere circi: p̄cipiēs salo me sorori sue vt cū aiaā suā efflaret statū illos occideret: vt ita oīs iudea in morte ip̄s etiā inuita plāgeret. Hūc p̄o q̄s r̄omā miserat redeūtes eplam̄ tulerūt a cesare vt antipater in exilium daret. vel si mallet morte dānaret. Quo nūcio paululū recreat̄ cū pomū q̄ libeter vecebat̄ petijisset. cultellū qz ad incidendū poposcit. statimq; cū cussi violēta distenderet circūspiciēs neq; arbiter ip̄ediret se p̄ cussur̄ dexterā sustulit. Sz acciabo cōsobrius et̄ dexterā p̄tinuit: statimq; vltulū q̄si rex esset mortuū in regia domo excuratus est. Quo audito antipater exultās multa cultodib; p̄mittebat vt eū soluerēt. Qd cū accepisset herodes q̄si tulit exultationē filij q̄s mortem. et p̄tinuo missis satellitib; occidit eū. Sz pelirig; p̄cepit i hircanio. Statimq; maris testamētū archelaū regni sc̄p̄it successore: ita tū qz ab augusto susciperet diadema.

De morte herodis et substitutione archelai.

Caplm. XVIII.

De morte autez

P filij q̄nq; dieb; exactis mortuus est herodes. xxxvij. anno postq; a r̄omanis rex declarat̄ erat. In alijs fortunarissimus: in reb; domesticis infelicissimū fuit. Salome p̄o q̄s occidi mandauerat ob soluit. Et sepeluit eū archelaus in herodo iuxta mandātū ip̄s: nihil regij ornatus in funeris pompa p̄termittēs. Septē autē dieb; in lugendo patrē cōsumptis: epulic; ferab; bus plite populo exhibitis: q̄ mos iudeoz̄ ob expensas funerū multos depauperauit. candida veste indutus ascendit in templū: vtrijq; fauorib; a plebe susceptus ē. sedēq; p̄ tribunali dixit se etiā a regis noīe velle tēperare: donec a cesare p̄firmata foret successio. p̄mittēs qz patre melior oib; appareret. Quo circa alij tributa leuari: alij vectigalia tolli dādam solui custodias acclamabat. Postulat̄ autē archelaū annuens celebratis hostijs et cū amicis in epulis.

De lite fratru p̄ regno coram augusto.

Caplm. XIX.

Ita est autez se

O ditio q̄ i nouis reb; accidere solē

Euagelica

plurimi enim sophistas p defensione legis oc
cisos lugebat. oēs fere pontificē quez herodis
des p̄cio creauerat amouendū pclamabant
Instate autē azy mozi die cū turba ab imino
latiōe phiberet p̄tōficē archela^o misso cill^o
archo ph̄bis eos pus sedare attētant. Cum
autē vulneratū remississent cillarchum missa
grandi manu satellitū archelaus circiter. fr.
milla occidit. et p vocē p̄conis oēs ad p̄ria
redire cōmonēs: neglecta festiuitate omnes
abierūt. Ipe vero cū nicolao et prolomeo se
cretarijs patris sui romaꝝ p̄fectus ē. salomā
q̄ et filios eius secū duxit: vt cū testamento
extremā voluntatē patris sui testarent: ph̄bi
lipo fratre regni. p̄curatore relicto. P̄fect^o
ē etiā romam herodes antipas vt de regno
habendo disceptaret cum fratre. oratorē by
renco. p̄pter acrimoniam dicendū pluriuz cō
silius. Cesar quoq̄ accētis optimatibus ro
manoꝝ. p̄paribz p̄sequendū copīā dedit. ibi
q̄ tūc primū galum ex agrīppa et filia sua na
rum filiū adoptiuū sedere iussit. Archela^o si
bi regnū debere asserbat z eratis merito z se
cundū testamētū voluntate. Antipas vero p̄
mū testamētū debere seruari atebat qd̄ pas
ter qn̄ cōpos mētis esset inscripserat. Secū
duz p̄ nullū fore q̄ ipm̄ pater mētis impos
fecerat. Nam et tūc p̄pria manu se appetierat
Addēbat q̄ q̄ archela^o vimbzā regni deu
lisset ad cesarē cū ipse corp^o rerū gerendaz si
bi rapulset. postremo q̄ inītia p̄tātis me no
uē miliū occisoz sanguine maculasset Cesar
p̄o r̄isuz differēs: secū d̄ ognit^o deliberabat
an aliq̄ue regni successorē p̄stitū oporteret:
an toti familie distribui p̄ncipatū p̄sertim cū
fr̄as varias de syria accepisset iudeos dese
cisse nunciātes. Interim quoq̄ mater arche
la^o mortua nunciā.

De quatuor regibz in iudea.

Caplm. XX.

Dez sane tem

epore q̄tuoꝝ reges surrexerūt i
iudea. Nā in idumea duo ml
lia veteranoz q̄ sub herode militauerāt regē
creauerāt. Sephorz p̄o galilee iudas filius
eschele latronū p̄ncipis ab herode olim ca
pti dia dema sibi iposuit. Trās flumen q̄z s̄s
mon qdam ex suis regalibz vastitate corpis
frer^o a latronibz rex creatus est. Pastozes q̄z
quendā p̄ceri corpis cū pastoz eēt i finibz iel^o

rael regē sibi statuerāt. Ob hec insinuāda ces
sari missus ē rhomā a varo ph̄lisp^o: duabz
tū incidentē de causis vt z archelao subuent^o
ret. z si regnū herodis nepotibz distribui plas
cuisset p̄tē aliquā mereret. Fuerūt etiā cū eo
qn̄ quaginta d̄ iudeis honorati q̄ octo milia
iudeoz rhome tūc degētū secū traxerūt ad ce
sarē. Ante em̄ captiuitatē finalē iudei p̄ capti
uitates p̄ticulares vbiq̄ dispersi z venū dāt
fuerant. Quos vt audiret cesar in palatiū a/
pollinis tēpli sedit cū amicis. Illi p̄o tyrans
nidē herodis z filioꝝ et^o in iudeos explīcan
tes supplicabāt rhomanis vt iudee reliquias
miscōia dignas iudicaret: z aut ius antiquū
regni sibi restitūt. aut syrie p̄iūgi finibz. aut p̄
rhomanos iudices iudeam am̄ministrari.

De simulato alexandro.

Caplm. XXI.

De etiā tempo

epore qdā natiōe iudeus in sydo
nīoz oppido educat^o q̄simillī
mus alexandro herodis filio. que z p̄ interes
merat v̄it in iudeā instinctu cuiusdā liberti
herodis. q̄ oēs acc^o regioz optime sciebat. as
serēs sibi regnū debere. tū qz malo filius he
rodis tū qz ex p̄te m̄ris sue marianes eū p̄tin
gebat. Cūq̄ plures iudeoz seq̄ces h̄ret: rho
mā q̄z p̄fectus ē. Igit iudei rhome tūc degē
tes visendi ei^o studio circumfuebāt. Salsu
tatusq̄ qliter viueret: atebat. lictozes m̄tera
tos fratru. alios similes eis mortū subiecisse.
Aristobolū q̄z fratre adhuc viuentē i cypro
vel creta latere. Sed cesar optime vultū alex
randri scies: que dū rome studeret puer ama
sū habuerat. cū p̄tē q̄z p̄ disceptantē plent^o
notauerat. fallaciā similitudinis animadu
erit. misitq̄ ladū q̄ z alexandru bñ cognosceret
vt ad se viuentē adduceret. vitā sibi pollicēs
si tate fraudis pdidisset aurozē. Cūq̄ ille cō
fessus eēt se talia simulasse ad q̄stū: risit cesar
suaforēq̄ et iussit interfici: falsum q̄z alexan
dru p̄p̄tē habitudinē corpis numero remiguz
inseruit. Tūc alexandru poeta vocauit for
mosum alexim. i. delicias dñi.

De diuisione regni.

Caplm. XXII.

Indē de cōcilio

epenat^o cesar monarchiā herodis
distribuit. mediā p̄tē scz iudeaz

Idumeā tradēs archelao sub noie tetrarchie
pollitū? i. factūz eū regē si se dignū p̄buisset
Hec̄lā p̄o p̄tē i duas secuit tetrarchias. ces
sitas in p̄tē herodis tetrarche regio trās flu
men z galilea Iturea p̄o et traconitis, z aus
ranis phillipo destinata ē Fact̄? ē igit̄ arche
laus q̄si diarch̄, monarch̄? p̄o nūq̄ fuit Cū
ergo cū legeris monarchū fuisse nouē annis
post patrē. itelligē fm̄ opinionē vulgi dictū
et fm̄ sui tactantā q̄ se futūz regē fm̄ p̄mis
sum cesaris tactabat. Et sic remissi sunt i iu
deam tres frēs cū sedissent rome q̄tuor mēs
sibi enentū rei expectantes.

De reditu iesu ab egypto z de morte glafire
Capitulum. XXIII

Archelaus vero

a nō solum in accusatores suos: ve
rum etiā in sibi subditos crudelit̄
patre desecit. Cuius regni anno p̄mo ange
lus dixit ioseph vt rediret cū matre z puero
in terrā israhel. Qui redēs ab egypto post an
nos septē cū audiret q̄ archelaus p̄ p̄tē regna
ret i iudea voluit illo ire Et ammonit̄ ab an
gelo fuit i galileā: et māsit in nazareth. In h
loco inuenies super
mattheum et arche
laū tortius regni mo
narchum post p̄tē
et herodē regnantes
in galilea. Porro de
infantia saluatoris z
operibz eius vsq̄ ad baptisimū nō legitur in
euāgelio nisi q̄ lucas dicit duo dennē remā
sisse in hierusalē: et post triduū inuentū a pa
rētibz in medio doctorū audientē z interrogā
tem eos. Sane archelaus in p̄tumelitā gener
sui repudiavit mariannē fratris sui filiā quā
ei pater dederat vxorē: duxitq̄ glafirā filiā re
gis cappadoci fr̄is sui alexādri q̄ndā vxorē,
et mortuo alexādri iube regi Libye nuptā
mortuoq̄ iuba apud p̄tēz mō i viduitate de
gente. Que cū in iudeā rediisset. nupta arche
lao: videre vīsa ē astantē sibi alexādri z dīce
re. Sat̄ tibi fu erat libycū m̄fimonū: s̄ rur
sus reuersa ad penates meos fratri meo ipu
denter p̄iuncta es. Te ergo licet inuitā recu
perabo. Que exposito hoc somno vix bidu
um superuixit.

De exilio archelai.

Capitulum. XXIII.

Indē crebro ac

t cusar̄ archelaus a cesare aduocatus
tur Quinto q̄dē die p̄usq̄ vocat̄
nouē aristas plenas et maxias a bobo come
di somniarar. dūq̄ accitos magos p̄suleret:
symō esseus genere aristas ānos z boues re
rum mutatiōes interpretat̄ ē eo q̄ agros arā
do veterēt z mutarēt. Ideoq̄ nouē ānis cū
dixit regnaturū: varias aut̄ exprū rerū muta
tiōes moriturū. Nono aut̄ p̄ncipat̄? sui āno
romā ventēs a cesare damnat̄? in exiliū p̄be
litur apud viennā ciuitatē gallie.

De primo pcuratore iudee.

Capitulum. XXV.

Inibus autem

f archelai in p̄tēciā redactis p̄cu
rator illuc miss̄? ē a cesare Copo

nus. qui et quondā
cyrini collega fuerat Prouincia dicit̄ terra
Cū missus est Lō
pontus in iudeam. pprie que incolitur ab
cesor patrimonioz his qui nati z nutriti
multi sane iudeoz ibi sunt. Colonia que
z maxime quidā ga ab extraneis incolunt̄
lileus simon popu
lum increpabant q̄ terra: vt i samaria ex
post deū dños ferrēt mortales tributarij ro
manoz. Coponio ergo pcurate iudeam die
azymoz cū mos esset medīa nocte tēpli por
tas ap̄t̄i. samarite q̄dā occulte venientes p̄
rosoly mā p̄ cūctas portas z p̄ totū p̄bā
ossa iecerūt mortuoz. et extūc maior tēpli ca
stodia exerceat cepit: z añ dē porte nō ap̄t̄i.

De morte augusti. Ca. XXVI.

Tempore phi

e lipus sephoz reparās sulā no
minauit in honore iulie vxor̄? ce
saris: paneas q̄z cesareā philippi dicit̄. Com
ponso p̄o rbomā reuerso successit marcus et
sub quo saloma soroz herodis defuncta est.
Sed z huic successit annius rufus: sub quo
mortuus est augustus cum regnasset quoz
quaginta septē annos et menses sex. et dicit̄
decem. ex q̄bus quattuordecim vel duodeci
cim annis antonius cū eo regnauit. Cū em̄
q̄dragesimo secundo anno regni eius natus
esset dñs. q̄. xv. cyberij anno tricenarius fu
it patet cesarem mortuū dño quinquādecimū

Euangelica

annū agente. Quidā tū. lviij. tū annos regni eius ponit. Alij. lviij. dimidū annū z dies q̄ secuti sunt p̄ anno ponentes. Hortuus est aut̄ ano v̄te sue. lxxvij. apud aptellā ciuitatem campanie. gloriat̄ se v̄bē marmoreā relinquerē. quā latericā inuenerat. et sepulch̄ est in martio campo.

De tyberio impatore et valerio pcurator re iudee. Capitulum. XXXVII.

Accessit ei ter

ius impator tyberij nero. vxoris eius inlic filij. q̄ valerij gracij. pcuratorē misit in iudeā. q̄ questū putās pietatē palā vendebat sacerdotij principatus. Qui amouēs annā hīsmaelē p̄ostificē designauit. Sed et hūc nō multo post ad hīcēs eleazar anne fillū surrogauit. Post annū et hūc arceus symonē instituit. s̄z post annū iostipū q̄ et caiphas apposuit. Tū post annos. xij. reliquēs iudeā romā reuerūs ē. Cuius successio: missus ē a tyberio p̄ost. pilat. sub q̄ herodes in honore tyberij tyberiadē edificauit. De odio iudeoz in pontiū pilatū.

Capitulum. XXXVIII.

Is temporibus

tyberius multos reges ad se vocatos nō remisit. Inter q̄s etiā archeus cappadocē retinēs: regnū ei in puinctā vertit. et mazachā caput regni cesarēa noiauit. Sane pilat. hierlīm veniens et statuas cesaris q̄ et signis militaribz inerat secuz desfrēs ignorātibz iudeis eas in ciuitate cōstituit. cesarēaq̄ redijt. Cū aut̄ plurimū d̄ hierosolymitis ad eū deicēdissent supplicantes de signis amouēd̄. Nā ob legē iudeoz q̄ p̄cesserāt iudee pcuratores sine signis v̄bē igredī p̄sueuerāt. sedit p̄ tribunali pilat. milites q̄ armatos circūponēs: mortē eis minabantur si nō q̄cūssent. At illi mortē poti⁹ eligēbant q̄ leges patrias. pphanarēt. Ammirās ergo pilat. constantiā iudeoz in legalibus institutis: auferri p̄cepit imagines. Iterum pilatus hierosolymā venēs: vidēs q̄ v̄bz aque p̄curia laborare aperuit gazophylatā templi. et ex opibz templo dicatis aque ducitū cepit edificare suscipiēs in situ torrens qd̄ stadiorum duū milliū intervallo distabat. Iudei vero acclamabant vt ab illo opere cessaret. Ob hoc pilat. multos iudeo

rum occidit: plerosq̄ sanclauit. Intermissus est aut̄ opus qz iudei legationē accusatiōis in pilatū ad tyberij dixererūt.

Testimoniū iosephi de christo.

Capitulum. XXXIX.

Hoc loco

mendationē dñi iesu in hunc modum. Fuit vero hīsdem temporibus iesus sapiēs v̄r: si tū v̄rū cum noiare fas est. Erat em̄ mirabilū effectoz opoz: et doctor eoz q̄ libenter q̄ v̄tura sunt audiūt. et multos quidē iudeoz: multos etiā ex gētibz sibi adiūxit. cuius hīc erat. Hūc accusatione p̄imoz nostre gētis cū pilat. in crucem agenduz esse decreuisset. nō deseruerūt eū hī q̄ ab initio dilexerāt eum. Apparuit em̄ hīs iterū viuis fm̄ q̄ diuinit⁹ inspirati prophete vel hec vel alia de eo futura p̄dixerāt. Sed et i hōdiernū diē xp̄ianoz q̄ ab ip̄o dicti sunt et nomē p̄sueuerat et genus.

De baptismo iohannis et principio sexte etatis.

Capitulum. XXXX.

Anno quintode

imo imperij tyberij cesaris s̄bvaleriano z asiatico p̄sulibz. pcurate pontio pilato iudeā. tetrarcha galilee herode. philippo fr̄e ei⁹ tetrarcha ituree z transconitrid̄ regiōis. z lysania abiline tetrarcha sub p̄ncipibz sacerdotū anna et calpha. factū est verbū dñi sup iohannem zacharie fillū in deserto. vt baptizans et p̄dicās solacium redemptiōis annūciaret. Et venit in omnes regionē iordanis baptizans baptismo p̄nie qz ad penitētā baptizandos monebat: z nō nisi quos penitētes videbat baptizabat. p̄dicans futurū baptisū in remissionē peccōrū p̄cuti assuefactione etiā baptizabat. Dicebat em̄. Agite penitētiā: appropinquabit em̄ regnū celoz. Usq̄ ad hūc annū tyberij. xv. p̄putant ab adā anni q̄nq̄ millia. cc. xxv. fm̄. lxx. fm̄ hebraicā veritate quattuor millia. Anno vero tyberij. xvij. fuit annus iustitiae. lxxij. Eodē anno vidit quidā sextā creaturā incepisse. Quoz ratio hec est. qz sicut i hoc anno terminata est circūcisio z inchoauit baptisū: ita sexta etas incepit z q̄nta terminata est. Quidā ab incarnationē dñi institūtū ei⁹ ponūt hac rōne. quia sicut sub q̄nta etate generalis fiebat cōputatio anno a prima

olympiade tali vel tali ita sub secta dicitur an-
no ab incarnatione dñi tali vel tali. Alij a pas-
sione dñi eā inchoasse testant dicentes sextā
et septimā quiescētū simul incepisse In chro-
nica vero ab imperio tyberij inchoata legitur.
Utebatur autē iohannes cilio de pills ca-
meloz et zona pellicea. quodā locustarū ge-
nere esibili vesceretur. et melle siluestri Tunc
exibat ad eum omēs iudea et baptizabantur
in iordane. Videns autē multos phariseoz
et saduceoz venientes ad baptismum: di-
xit eis. Progenies viperaz: quis vobis de-
monstrabit fugere a ventura ira. Facite di-
gnos fructus penitētie. et ne dicatis patres
habem⁹ abraam. quia potest dñs de lapidibus
istis. id est de gentibus significatis his la-
pidibus suscitare filios abrae. Digito autē
ostendebat eis iohannes. xij. lapides q̄s tunc
runt. xij. duces tribuū israel de medio iorda-
nis in arida et torida de arida in iordanem.
quoz acruus esset in testimoniu qz sicco pe-
de iordanē transierūt.

De tribus sectis iudeozum.

Capitulum. XXXI.

Rant aut tunc

e in iudea tres secte iudeoz a cō-
reliquoꝝ vita et opinione distā-
tes. pharisei. saducei. esset. Pharisei cultu
austero et victu pparco utebant. traditiōes
suas statuētes: q̄b⁹ traditiōes moysi deter-
minabāt. pitacta chartarū in fronte gerebāt:
et in sinistro brachio circūligata. q̄b⁹ decalo-
gus inscript⁹ erat: qz dicerat dñs. h̄ habeb
q̄si qd appensum ante oculos tuos et in ma-
nu tua: et hec dicebant phylacteria. a phylaxe
q̄d est seruare et thoras q̄d legē sonat. Isti
etiā maiores simbras alijs ferentes spinas
eis alligabāt. q̄b⁹ pūcti in deambulādo me-
mores mandatorū dei fierent. Hi vniuersa
do dputabāt. et marmene. i. fano. Agere q̄dē
q̄ iusta sunt vel negligere in arbitrio hominū
plurimū esse dicebāt. tñ in singulis ad tuua-
re marmenem. quā etiā ex moribus superioꝝ
fieri putabāt. Prepositis iuis et maioribus na-
tu nūq̄ cōtrariū respondebāt: iudiciū dei eē
futurū dicētes omnē aīam incorruptā eē. sos-
las honorū animas in alia transire corpora
vsqz ad resurrectionē et iudiciū. Valoz autē
etnis retrudī carceribus. Et quia a cōi hoīm
habitu diuisi: ideo pharisei dicebant Sa

duces marmenem negant deū inspecto: em
omniū esse dicentes in arbitrio hominū suū
esse vt bonū malū ve gerant. Animaz gene-
raliter vel supplicia negabant vel honores.
Nam et resurrectionē moꝝ: uoz futuraz ne-
gabant. animas mori cū corporibus putā-
tes: nec angelos esse dicebant. Solos q̄ngz
libros moysi recipiebāt et his cōtenti erant.
Hi seueri nimis erant. nec etiā inter se socia-
les. Ob quā seueritatē saduceos. i. iustos se
nominabant. Esset fere omnib⁹ monastio-
cā agebāt vitā: nuptias fastidientes. non qz
cōiugia et hominū successionē perimendam
censerēt sed cauendā intemperantiā feminā-
rum. nullā eaz fidem viro seruare putātes.
habebāt omnia cōmunita: probro oleū dūce-
tes. squalozē dec⁹ putabāt dummodo in ves-
te candida semp essent Nulla eis certa clui-
tas: sed in singulis domicilia habebāt. ante
solis ortū nihil pphanum loquentes. solē ve-
oritur ozātes. post vsqz ad quintā horā ope-
rantes. loti corpore aquis: simul et cū silicio
edebant. iuramentuz habebāt pro perurio.
Secte sue neminē adhibentes nisi sub anni
probatione. Receptū autē secum post an-
num: duobus alijs annis mores ei⁹ pbabāt
deprehensum in peccatis a se pellebant. vt
herbas moꝝ peccoz decerpēs vsqz ad obitū
peniteret. Cum etiā decē simul sederunt nū-
lus nouem inuitis locutus est. spuerēt me-
ditum: vel in dexteram partem sui vitantes.
Adeo sabbatū obseruabāt qz nec ea die ab-
uū purgabāt. Dolabrū ferebant lignum q̄
in loco secretissimo fodiebant terram ad ab-
uum purgandam. demissa veste se diligēt
cōtegentes ne splendori diurno als diuino
facerent iniuriā Ob id etiā statim foueā vt
implentes. viuēbāt longissime ob vic⁹ sim-
plicitatem. mortem p iusticia immozalitate
iudicabant melioꝝe Animas vero omnes a
principio creatas p tēporib⁹ icorporari. So-
nas erutas corporib⁹ yltra oceanum degere.
vbi sūt repozita eis pfruitio ad orientē. Ha-
lis pcellosa et hyberna loca delegātes. Erāt
in eis q̄ futura pdicerēt Quidā p̄ngib⁹ sed
moderate utebant. Nā si boies abstinentiū
arbitrarentur vel artarent a cōiugio: huma-
num genus deficeret.

Et iohannes cōfessus est se non esse dñi
sum.

Capitulum. XXXII.

Euangelica

Ubi ergo baptizaret

zaret iohannes miserunt a hierosolymis ad eum sacerdotes et leuitas ut interrogarent eum. Tu quis es? Et confessus est se neque christum esse. quod opinio publica habebat. nec beliam. nec prophetam. Et dixerunt. Quid ergo baptizas. Querierat de belia: et sub nomine prophete de heliseo quod in his duobus precesserat figura baptismi. et de baptismo christi legerat in prophetia ezechielis. Effundam super vos aquas mundas. Et ideo putabant ad alium non pertinere baptismum et redidit. Ego quidem baptizo in aqua. Sed autem vestrum stat quod vos nescitis. ipse baptizabit vos in spiritu sancto et igne. In spiritu in baptismo. in igne in penitentia. Nec in bethania facta sunt trans iordanem ubi erat iohannes baptizans.

Potest figurari baptismus iohannis in capitulo ultimo anni baptismi

In sabbato anni ramos palmarum puerorum captam inungebant oleo et abluiebant: ut nulla macula ibi remaneret. ita in baptismo omnia peccata delentur: et hoc in signum faciebant.

De iesu baptizato. **Ca. xxxiii.**

Ubi venit iesus

in galilea in iordanem ad iohannes ut baptizaretur ab eo. Tres fuerunt causas per quod cur baptizaretur iesus a iohanne. Ut baptismum iohannis approbaret. Ut omnem humilitatem impleret et implendam doceret. Ut tactu sui corporis vim regeneratiua committeret aquis. et si forte non statim de vi enim et institutione baptismi triplex est opinio ut in sententijs habet. Et ipse iesus erat incipiens quasi anno. xxx. id est tricesimum annum inceperat. cuius annis diebus eiusdem anni peractis. Et fin hoc vixit iesus tamen triginta duobus annis et dimidio. quia eadem die reuoluto anno conuertit aquam in vinum. et in sequenti pascha. id est in pascha tricesimi primi anni incarcerationis est iohannes. et in pascha sequenti. id est tricesimo secundo anni dimissionis collatus est. et in tertio pasche. id est tricesimo tertio anni passus est dominus. et ita vixit dominus triginta duobus annis integris et de. xxxiij. quantum fluxit temporis a natali usque ad pascha. quod per dimidium anno computat Chrysostomus tamen dicit eum iam compleuisse tricesimum annum. in omelia decima in mattheu sic dicens. Post triginta annos venit iesus ad baptismum: legem. ve-

terem soluturus. Propterea usque ad hanc etatem (que omnia sol et capere peccata) in legis obseruatione permansit ne quis diceret: ideo illum soluisse legem. quod cum non potuisset adimplere. et infra. Per triginta annos iustitiam legis adimpleuerat. et tunc venit ad baptismum euangelium docturus. quasi cumulum cunctis obseruationibus legis imponens. Hoc autem dicit Chrysostomus occasione illius ubi quod dixit dominus. Sic decet nos implere omnem iustitiam. Et fin hac opinionem vixit triginta tribus annis integris. et tamen de. liij. quantum est a natali usque ad pascha. Iohannes autem prohibebat iesum dicens. Ego a te debeo baptizari et tu venis ad me. Cur dicit se baptizandum iohannes. si iuxta sanctificatus et mundatus erat ab originali. vel saltem in circumcisione? Sed per se generum humanum intellexit. quod homo per te debet mundari. Vel quantum ad plenitudinem mundationis se adhuc mundandum dicit. quod etiam tam mundatus. per sanguinem christi plenus erat mundandus. sic quis accepto efficaci medicina per curam curatur dicitur: per effectum plenitudinem curandus. Cui iesus. Sine modo. Sic enim decet nos implere omnem iustitiam. id est superabundantem humilitatem. Est enim debita humilitas subdere se maiori propter deum. abundans subdere se pari. superabundans subdere se minori. quod. Ideo modo subdo me tibi minori ne dedignentur maiores a minoribus baptizari et regi.

Quod intelligens iohannes baptizatus est iesus tertio lapide a hiericho

De spiritu sancto et voce patris.

Capitulum xxxiiii.

Factum est autem

cum baptizaretur fere omnis populus terre illius. et iesu baptizato et orate per baptismum ascendit iesus de aqua. Et ecce aperti sunt celi. id est inestimabilis splendor factus est circa eum. ac si celo aereo et sidereo referatis: splendor celi empyrei terris infunderetur. Et spiritus sanctus in corporalitate specie columbe venit: et sedit super caput eius quod pacto officio suo: in pacentem materiam rediit unde supra fuerat. Et tunc agnouit baptismum quod

Ob hoc fuerunt heretici qui dicerent solo die epiphanie debere baptizari: nec dari spiritum sanctum si quis alio die baptizaretur. Ob quam heresim vniuac?

dixit se ante nescisse, q̄ sc̄z ch̄us sol̄ baptizaret. i. potestate baptizandi alijs daret, qui enī miserat eum ante baptizare euz sollicitam duceret vitam: etiā dixerat ei simul tos baptizabls s̄z in illos sup̄ que videret sp̄m̄ descendente et manente h̄ sol̄ ē q̄ baptizat in sp̄s̄cto Et ecce vox p̄ris audita est de sublimi. Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ i te p̄placuit mihi Usq; post vocē h̄c credit durasse splendore et columbā sedisse sup̄ caput ei⁹, qd̄ ali⁹ evangelista dicit. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi p̄placuit. idē est sensus. i. in te et p̄ te placitū meū gerere p̄stituit.

De iesu ieiunio et tentatione.

Caplm. XXXV.

Inc iesus du

tctus ē a sp̄s̄cto q̄ eū designauerat in deserto, et cū ieiunasset. xl. dieb; et. xl. noctib; postea esuriit. Douebat̄ diabol⁹. xl. dieb; ieiunio. Sciebat tot dieb; aq̄s diluuij effusas: exploratā terrā p̄missio nis. p̄ moysen legē a deo datā. filios israel iheremo tot annis pane angeloz̄ vixisse Cū vero sensit dñm̄ esurire: qd̄ nō legit̄ moysē vel helia: accessit et tentaret si posset euz deijcere in peccatum, et vt exploraret an esset dei fili⁹, qz̄ audierat vocē h̄c h̄c est fili⁹ meus dilect⁹, quē sciebat qñq; ventur⁹ et se per eū potestate amissurū sed vsq; ad iudiciū futurū nō expectabat. Tentauit autē eū in eiusdem trib; q̄b; adā deiecerat: s̄z nō ordine eodem. Primo in gula, vt esurientes panē vidēs immoderato cibi appetitu accēderet. Secūdo de auaricia, vbi sup̄ montē ostēdit ei oīa regna mūdi. i. exposuit ei gloriā mūdi. Tertio de superbia, vt iactanter se ostēderet filiū dei. Tūc abiecit eū dñs: et cōsummata oī tēptatione ad quaz̄ venerat: recessit a dño lucifer ad tps̄ tēpore passionis redijt: timore mortis putās eū deijcere. Tūc autē oīno deuict⁹ religat⁹ ē in inferno. In dieb; antichristi soluent⁹ s̄m̄ apocalypsim iohannis Credendus est autē diabol⁹ hominis assumpsisse formaz̄

in qua dñm̄ circumducere et colloqui possit ei. Vtrū autē extremo die ieiunij solo oīnes facie fuerint tentationes. an per aliquot dies sequētes separatim: nihil interest nostra scire. Ieiunauit autē dñs i deserto, qd̄ ē inter hierusalē et hiericho Exemplo sane ipsius hic numer⁹ dierū in ecclia penitentialis ē vnde et post epiphaniā nō statim ieiunat ecclia. s̄z circū p̄ xl. dies. q̄si ip̄o tpe ieiunij sui cōsecutiū ieiunij dñici significās. Ob h̄ q̄z vt p̄ penitentia ostendatur ascendere ad requiē sicut q̄dragenar⁹ ascendit ad quinquagenariū. Est enī numer⁹ sup̄biudans. Et p̄gregatis oīb; suis p̄tib; p̄parib; ascendit ad quinquaginta.

De prima vocatione discipuloz̄.

Caplm. XXXVI.

Adam die sta

q̄ bar iohannes et discipul⁹ ei⁹ duo, q̄rū vn⁹ erat andreas: et videns ielūm̄ abulante, dixit. Ecce agn⁹ dei ecce q̄ voluit p̄ctā mūdi. Ob h̄ illi duo discipul⁹ ei⁹ secuti sunt iesum vt viderent vbi maneret: et manserūt apud eū die illa. Inuent⁹ autē andreas simonē fr̄m̄ suū dixit ei. Inuentim⁹ messiam, qd̄ est interpretatū ch̄us Ch̄us grece latine vnc⁹ Et duxit eū ad iesum. Intuitus euz iesus dixit. Tu es simon bariona, tu vocaberis cephas, qd̄ interpretatur petrus Bariona hebreū est et sonat filius ioanna cōpositum ex integro et corrupto Cephas hebreū ē et syriū. Petrus grecuz̄ et

Quare agnum vocauit determinat subdens, q̄ tollit. i. venit vt tollat p̄ctā mūdi. q̄a p̄ peccat⁹ tollēs pasca nostrū immolatus ē xp̄s̄. Vel q̄ agn⁹ grece d̄: ab agno non qd̄ est piū, v̄ latine ab agnoscendo: quia i magno grege solo balatu agnouit matrē Jō. p̄pe p̄ p̄p̄sione agn⁹ d̄: q̄a libi plus donās nob̄ pacem agnouit patres obedientia et matris cura. Et hec est vna cā cur in immolatione altaris d̄: ter agn⁹ dei q̄si agne q̄ agnouit patre miserere nobis.

Euangelica

latinum. Utrū autē agne q̄ agnouisti ma
h̄ nomē tunc et ipso trem miserere nobis.
suerit an p̄miserit im agne q̄ obtulisti te p
ponendum dubium nob: dona nob pacē
est. Tūc t̄m dicit p̄t

q̄ tūc et imposuit hoc nomē oīno cum dicit.
Tu es petr̄. Vel in electōe duodecim. vbi
d̄. et imposuit simon̄ nomē petr̄. Si vero
modo imposuit in sequentibz p̄firmavit In
castrino volēs iesus redire in galileā inuenit
philippū et dicit ei. Sequere me Hic erat d̄
berthaida cōcūis andree et petri Hic inue
niens nathanael̄ fratrē suū dicit ei. Quem
scripsit moyses in lege et p̄phete inuenim̄. Ie
sum filiū ioseph a nazareth. et ait nathanael
A nazareth p̄t eī aliquid boni: despectiue
q̄ nō. vel remissiuē
legitur. Ite em̄ legi
perit̄ legerat in p̄o
pheta. nazareus vo
cabit̄. et signa aduen
tus d̄n̄i forte notaue
rat: et ait A nazareth
p̄t aliquid boni eē. q̄ si

Et egrediet̄ s̄ga d̄ ra
dice iesse z nazareus
vocabit̄. id ē florid̄
q̄d alta editio dicit z
flos de radice eius
ascendet.

diceret. Nūc tandē a nazareth p̄t aliquid esse
boni. Et adduxit eū philipp̄ ad iesum Quo
rensēte ad se ait iesus. Ecce vere israelita i q̄
dolus nō est. Et dicit nathanael. Unde me
nōstī. R̄ndit iesus. Prius q̄ te philipp̄ voca
ret. cū esses sub ficu vidit te. R̄ndit nathana
el. Rabbi tu es filī des̄tu es rex isrl̄. qz agno
uit iste d̄m̄ absentē vidisse q̄ solus gesserat
et quō et vbi a philippo vocat̄ sit: ch̄z z deū
facit. Tūc q̄dā de p̄destinatōe exponunt h̄
sta. Cum eras in lumbis ade latentis sub fi
cu prius et iam p̄destinauit te Et regressus ē
iesus in galileam.

De varijs op̄intonibus historie.

Caplm. XXXVII.

Uscusqz idē est

ordo historie euāgelice ap̄doēs
Deinceps varie ordinant̄ vsqz
ad incarcerationē iohannis Quidā dicit q̄ cir
ca primū pasca post baptisimū cōuertit̄ d̄ns
aquā in vinū. Ideo qz iohannes p̄sequenter
post hoc miraculū narrat eū ascendisse in h̄ie
rusale: et eleuisse ementes z vendētes de tēz
plo. q̄d nunqz ab eo factū dicit nisi in pasca
Sed eis obuiat ecclesie consuetudo q̄ i ep̄
phanā factum esse tenet quotannis solen̄

nzando memorat. Fuerūt etiam qui dicerēt
qz eadem die qua baptizat̄ est fecerit h̄ m̄s
raculū. Sed mattheus ait. Tūc iesus du
ctus est in desertū. et marcus. statim expulit
iesum spirit̄ in desertū. Habet enī ecclesia
qz eadem die. sed reuolutis annis hec tr̄ta fa
cta sunt. Aduentus magozū tredectima die
primi anni. Baptisim̄ eadē die tricesimū an̄i
vl' tricesimū primi anni. Mutatio aque eadē
die reuoluto anno. Unde martinus ep̄isco
pus in sermone qui sic incipit. Tū plura no
bis fratres r̄c. sic ait.

Sic post tr̄tati sue fi Beda dicit. quia post
delis mandauit an̄ reuoluto anno eodē
tiquitas. hodie sal die fecit miraculū de
uator a chaldōis ado q̄nqz panibz z duobz
ratus est. hodie fluē piscibus
ta iordanis benedi

ctone. prii baptisimatis p̄secrauit. hodie ins
uitatus ad nuptias aq̄s vertit̄ in vinū. Tū
et in antiquioribz libris dies illa pluralit̄ d̄z
dies epiphanoz. a. plurū illustrationū ch̄z
stī. Epiphania em̄ illustrationē sonat. Has
tres t̄m manifestationes. priis quidā nom̄s
nibus distinguūt. Epiphaniā vocātes eam
illustrationē que facta est per stellā quasi de
sursum factā. Theophaniā eam que in baz
p̄tino quasi a deo. id ē a patre factam. Bee
phanā eam q̄ in nuptijs quasi in domo faz
ctam. Beth enī domus sonat. Veruntū ad
huc restat inter summos z catholicos docto
res de ordine historie duplex op̄intio. Quidāz
ei scribētes. Unū ex q̄tuoꝝ. imitātes Amō
nū alexandrinū. cusebiū cesariensem. theo
philus q̄ septimus a petro sedit antiochie. q̄
dicūt d̄m̄ post ieiunū aperte p̄dicasse. disci
pulos p̄gregasse. et sermonē in monte factū
ante vini miraculū. quia legunt d̄m̄ z disci
pulos et̄ inuitatos ad nuptias. Cōmunitoz
aut̄ z veracior op̄intio est d̄m̄ post illud m̄
raculū discipulos vocasse occulte et occulte
p̄dicasse vsqz ad iohannis incarcerationē: sed
post publice. Et hūc ordinē p̄sequemur si
ne alterī ordinis p̄iudicio.

De mutatione aque in vinum.

Caplm. XXXVIII.

Facte sunt nu

e p̄tē in Lana galilee. i. i vico gas
lilee sic dicto. et erat mar̄ iesu ibi
Et vocatus est iesus ad nuptias et discipuli

Historia

elus quidā. s. futuri discipuli. qz ad verbum
ioannis tam plures audiebant eū occulte q̄
post oīno secuti sunt eum. Nō est vocat⁹ io
seph: sed maria. Cū quidā dicūt ioseph fu
isse mortuū: et virginē transisse in custodiaz
filij. qz nec etiā deinceps legit de eo in euan
gelio. Q̄ si nondum mortuus: tñ certū ē q̄ i
passione dñi mortuus erat. qz vxor eius ali
cōmendata est. Quidā autumant has nupri
as fuisse iohannis euangeliste. et ideo vocata
est maria: qz matertera eius. et dñs. qz cōso
brinus eius. Et dicūt qz dñs eum volentem
nubere: ex his nuprijs vocauerit qd certum
nō est. Et deficere vino: dixit mater iesu ad
eum. Vinū nō habent. q. d. da eis vinū. Re
spondit iesus. Quid mihi et tibi ē mulier. nō
dum venit hora mea. Licet mulier sit quasi
adiectiuū nomē fractiōis q̄i molliter. tamen
quāq; nomē serus est. maxime qm̄ virgo vs
rīpotens est. Et est sensus. Vīs fieri miracu
lum: sed ad hoc agendū qd habeo tecū com
mune: q̄i diceret. Ex natura tibi cōmuni nō
ago hoc. sed in hora passionis que nondum
venit. ex cōmuni natura mihi et tibi patlar.
Nec est credēdū fm̄ geneatīcos hoc dixisse
dñm. qui putat ynūquēq; horā suam mori
habere inuitabile fm̄ horā cōstellationis i
qua natus est. sed vocauit horā suā. id ē a se
dispositā. Voluntate em̄ mortuus est nō ne
cessitate. Erāt aut̄ ibi sex lapidee hydrie. id ē
vasa aquatica posite fm̄ purificatiōis iudeor
rum. Crebro iudei baptizabāt vasa epularo
ria. et si casu aliquid tangeret immundū nisi
loti nō comederēt. Erāt ergo posite vt si for
te cōtigisset aliquē de cōiuijs oportere laua
ri aquā haberet paratā. Impleuerūt autem
eas mīstri aq̄ ad pceptū dñi. et tulerūt aquā
vinū factaz architrictino. i. p̄mati inter cōi
uantes in triclinio. Tricliniū qdā dicūt fuis
se domū tricameratā. vel tres habentē testu
dines sub q̄b; discumbebant. Vel forte tres
erāt ibi mensarū ordines vt in refectorijs ste
ri solet. Et cōmendauit architrictin⁹ vini bo
nitatē. Post i cōmuni cōmendauerūt oēs mī
raculū nouitatē. Hoc em̄ inīto signoz manī
festauit iesus gloriā suā. Nec d̄ hoc eē inīti
um qn̄ et pus signa fecisset. nascēdo de v̄gie
magos stella p̄ua ducēdo. et dieb; et noctib;
b⁹ ieiunando et h̄mōt. Sed hoc fuit primū
publice et ad publicandū factū. Vel primū
factū in cana galilee.

De instructione Nicodemī.

Capitulum XXXIX.

Rat aut̄ homo

e
er phariseis nicodem⁹ noīer⁹ d
pncipib; iudeor. Hic venit ad
iesum nocte: qz r̄imuit pplm̄ offendere cū eē
de pncipib; Vel qz magister erat in isrl̄ palā
discere erubuit. et ait ad iesum. Rabbi. scim⁹
qz deo venisti magister. Nemo em̄ p̄r bec
signa facere q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo. q.
d. Doce me de regno dei. R̄d̄it iesus. Amē
amē dico tibi. nisi q̄s renat⁹ fuerit denuo nō
poterit videre regnū dei. In veteri testamen
to q̄si iuramentū erat. Vinit dñs. In nouo.
Amen dico. Et cū in alijs simplr̄ dicat. i. so
lo iōāne gemiat. fm̄ illud. Sit fimo v̄ et a.
q̄si diceret. v̄z dico corde et ore. Cūq; intra
ret nicodem⁹ quō posset hō sc̄do nasci cū nō
nisi carnalē natiuitatē sciret: edoc⁹ est a dño
de sp̄iali q̄ fit ex aq̄ et sp̄i: quaz neutra ita
ri p̄r. Tñ qz adhuc inflatus erat magistrall
scia nō poterat itelligere. iō meruit audire.
Tu es magister in isrl̄ et hec ignoras: vt sci
ustaret eū ad hūilitatē. Instruct̄ etiā eū d̄ bu
mana et diuina sui natiuitate. de passione et
ascensione. et de plurib; alijs. Q̄ aut̄ dicit. Ne
mo ascēdit i celū nisi q̄ descēdit de celo. sc̄m⁹
ē. Nemo ascēdit nisi ch̄us cū corpore suo. Vel
fm̄ tropū q̄ dicitm⁹ dñm facere q̄ per eū faci
mus. Et est sensus. Nemo ascēdit nisi que
de⁹ ascendere facit.

De prima electione ementū et vendentiū
in templo.

Capitulum XL.

R proximo pa

i
sca ascēdit iesus hierosolymā et
elecit vendētes et emētes d̄ rēplo
hoc em̄ bis fecisse credit. Et post illud pasca
incarcerat⁹ est iōānes. Ait em̄ iōānes euāge
lista. Quia cū p⁹ p̄ pasca: redisset iesus in ier
deam adhuc erat iohannes baptizans i canō
Interim aut̄ pusq; ascēderet in pasca q̄s d̄az
vocauit discipulos et docuit et miracula fecit
sed nō adeo publice. Sane s̄bat iesus i ier
mare galilee. La⁹ est q̄ fit iordanē influente
et d̄ mare cū sit aq̄ dulcis i idiomate hebreo
qz omnē aquaz collectionē vocat hebreus
thar sis. id est mare. Et d̄ galilee: qz p̄terfluit
galileā. Quāq; mare i ybertadis d̄: qz famola
ē ciuitas bec q̄ ei imminet. Q̄ aut̄ d̄ itagnū.

Euangelica

gene.areth: ex accedēt est. Quāq̄ em̄ crispan
ribus vndis generat ex se aurā. Extēdit autē
et. stadis in longitudine. et. i. latitudines
Dicit tū ioseph⁹ eū sic dicitū a modica regione
generata quā p̄terfluit. quā etiā dicit amirabi
le. Hā tora diuersissimi generis arbutis p̄sita
nulli eoz ybertare suā negat et reperit. Sūt
ibi nucez q̄ maxime frigoribz gaudēt. sunt z
palme q̄s nutrit calor estiu⁹. sunt sic⁹ z olce
q̄bus aura mollior destinata est. vt q̄si repu
gnantia bona cōtentione studio terre faueat
Hanc dicit irrigari fonte q̄ cadit in caphar
naum: quē quidā esse venaz nulli op̄inant. qz
corastinū piscē generat. q̄ nō alibi nisi in nīlo
flumine reperitur.

De secūda vocatione discipuloz.

Caplm. XLII.

Im autē turbe

Cirruerēt i eū. vidit duas naues sta
tes se⁹ stagnū: et ascendēs in vnā
q̄ erat simonis. pusillū reduc⁹ a tra docebat
de nauicula turbas. Ut autē cessauit loq̄ ait
ad simonē. Duci altū et laxate retia i captuz
rā. Quo facto p̄cluserūt multitudinē pisciū
tātā q̄ fere rumpebat rete. et innuerūt simō
z andreas filijs zebedel q̄ erāt i alia nauī: vt
venirēt et iuuaret eos. et ipeuerūt abas na
ues: ita vt fere mergerent. Qd̄ vidēs simō pe
n⁹ p̄cādit ad genua iesu et ait. Epi a me dñe
qz pctō: sum. Cui dñs. Nol timere: qz ex h
eris hoies captiēs: et subductis ad terrā na
uibz. i. locatis aīo redeundi ad eas: securi
sunt eū aliquantulū: et iterū redierūt ad sua
Deo q̄ dñs legit in nazareth.

Caplm. XLIII.

Eius autē venit

In nazareth z die sabbati qm̄ plu
res ueniebāt intravit i syna
gogā vt p̄les doceret. Et cū legisset in esāia.
Spūs dñi sup̄ me zc. dicit. qz hodie cōpleta
ē scriptura hec i auribz v̄ris. q. d. Ego sū de q̄
sc̄ptū est. h. z oēs intendebāt in eū.
Qd̄ discipuli baptizabāt z Joannes.

Caplm. XLIII.

Est hec v̄it ie

P sus z discipuli ei⁹ in iudeā. terrā
q̄ sc̄z specialitē a sorte iudeā a rez
gno duarū tribūū specificato vocabulo iuz

dea dicebat. Et morabat ibi cū discipulis z
baptizabat. licz nō ip̄e sz discipuli ei⁹ baptiza
rēt. Sz vtz baptisimo ioānis vl̄ ch̄ri icertū ē
Erat ar̄ ioānes baptizās i ennō iuxta salim:
qz aq̄ multe erāt ibi. Hondū em̄ missus fue
rat i carcerē ioannes. Salim p̄o ē oppidū vl̄
tra iordanē sitū vbi olīm melchisedech regē
v̄it. V̄itebat etiā ioānes multos uenientes
ad se ad iesuz. Inde turbati discipuli ioānis
dixerūt. Rabbi: q̄ erat tecū trās iordanē cui
testimoniū p̄hibuisti. ecce hic baptizat z oēs
ueniūt ad eū. Quoz retundēs inuidiā ioan
nes ait. Dicit vob: qz non sū ego ch̄is. sed qz
missus sum aī illū. q̄ de sursum venit super
oēs est. De q̄ oportet minui: illū autē cresce
re. Ut autē cognouit iesus iudiciā illoz ascen
dit ad diē festū pasce: de q̄ sup̄ dictū est. Sz
z ibidē: qz p̄sensit ortā i se phariseoz inuidiā
maxime cū audisset ioannē traditū in carcer
em: reliq̄t iudeā z iterū abiit in galileā.

Cur Joannes incarceratus est.

Caplm. XLIII.

Rguebat enim

A herodē ioānes p̄t herodiadē qz
fm̄ legē quā recepat: nō licz fr̄ez
hie vxorē fratris eo viuente. Sup̄ mattheū
legit qz herodias filia erat regis arethe: quā
auferens philippo ortis inter eos q̄busdā s̄z
multatibz. in odliū philippi dederat fratri her
odi. qz z fr̄es inuicē erāt inimici. Iosephus
tradit herodiadē fuisse filiā aristoboli quem
occiderat cū fratre ei⁹ alexandro. pater eozū
herodes. z ita soroz erat herodis agrippe quā
auus su⁹ herodes dederat herodi filio suo
vxorē. Dicit em̄ altū fuisse herodē p̄ter tetra
rcham: quē pater susceperat de filia simonis
sacerdotis. Philippū p̄o tā mortuū cū galus
regnare cepisset. Forte z hic herodes noia
batur philippus. qz binomi⁹. z ita v̄itū eius
quē ioseph⁹ vocat herodē: euangeliiū vocat
philippū. Vel forte pus nupta herodi: p̄nū
pra philippo. Herodes p̄o tetrarcha vxorē
habebat filiā arethe regis damascenoz. Qui
rhomā iter facēs transiēs p̄ fratre suū. secre
to peglit cum vxore fratris q̄ in reditu suo
repudiata vxore sua duceret eam in vxorem.
Qd̄ m̄ nō latuit vxorē ip̄⁹ herodis que non
expectās reditū v̄itū sui festinante ad p̄ez. He
rodes autē redēs abstulit herodiadem fratri

C 4

Historia

suo, et factus est in iherosolymis et philippi. Super quo cum argueret eum iohannes, suggestione herodias misit eum in carcerem. Quod cum audisset iesus venit et habitavit in capharnaum in finibus zabulon et neptalim.

De tertia vocatione discipulorum

Capitulum XLV.

Abulans autem

ait iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonem et andream et petrum mittentes retia in mare et ait illi. Venite et ego faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis retibus et navibus secuti sunt eum omnino. Et procedens inde vidit duos alios fratres iacobum et iohannem reficientes retia sua cum zebedeo patre eorum: et vocavit eos. Illi autem relictis retibus et petre secuti sunt eum omnino. Et cum transisset inde iesus vidit mattheum qui et levi dicitur esse filium alphaei: sedentem ad teloneum: et ait illi. Sequere me. Qui relictis omnibus secutus est eum. Telos grece latine vectigal. Iste ergo erat publicanus. id est publica negotia administrans qui sine peccato aut vitio aut nuquam administravit. Et nota a quibus et quilibet orta est ecclesia nisi a sublimibus orta esset, propter fidelitatem eorum, et potestatem ascriberet. De vocatione reliquorum determinatum non habemus.

De apta predicacione et miraculis domini.

Capitulum XLVI.

Aperte exinde

predicabat dicens. Propterea agite: appropinquabit enim regnum celorum. Tunc et presbyteri discesserunt ad pilatum. Comovit vniuersas iudeas incipiens a galilea usque huc: et sic impletum est illud esaię. Prope est alleuiata est terra zabulon et terra neptalim. Tunc et permittit comuersi a domino: quod fuerunt de finibus illis: dicitur scilicet principes zabulon et principes neptalim. Et sicut siquidem propheta dicit de captiuitate decem tribuum que in tribu illis inchoata est. Nihilominus tamen et de alleuiatione ab onere peccati futura in partibus illis ad predicacionem christi predictum. Et circumibat iesus totam galileam docens in synagogis eorum, et sanans omnem languorem in populo: et abiit opinio eius in totam syriam. Est autem syria omnis regio ab eufrate usque ad mare magnum, a cappadocia usque in egyptum: comitatus inter alias puincias palestinam in qua iherosolyma dei habitabat. Tunc et super psalmos. thabor et hermon dicuntur montes syrie. Quoniam pro sic legitur syria que nullum includit partem iudee, Et secuti

sunt eum turbe multe diuersarum regionum. Quas cum vidisset iesus ascendit in montem.

De electione duodecim apostolorum.

Capitulum XLVII.

Et cum sedisset

se quis voluit ipse: et fecerunt essent cum illo. xij. quos et apostolos. id est missos nominavit. Simone quem agnominauerat petrum: et andream fratrem eius. iacobum zebedei et iohannem fratrem eius. Et ipse sumpsit his duobus nomina boanerges id est filios tonitruum. quoniam eorum itonuit dicens. In principio erat verbum. Et ambo sepe terrificam vocem patris audire meruerunt. philippum et bartholomeum, thomam et mattheum publicanum. iacobum alphaei, et taddeum fratrem eius: qui et iudas cognominatus est. quem lucas iudam iacobum vocat. qui tertio nomine dicitur esse leueus. simonem cananensem et iudam scariothum. In hoc catalogo nominata apostolorum combinata quasi pariter ponuntur non satis nota causa. Quare pro iacobum alphaei posterior nomen refert iacobum zebedei et minor dicitur et ille maior cum prerogatiua scintilla sue factus sit ab apostolis postea archiepiscopus hierosolymorum: et senior illo fuerit: merito dicitur. Ad quod melius videndum dicitur quod anna mortuo iochim. de quo suscepit maria virgine data est in vxorem ioseph genero suo cleophae fratri ipsius ioseph de quo post susceptam filiam vocatamque maria dedit in vxorem alphaei de qua nati sunt alphaei quattuor: compositi domini. iacobus. simon. et iudas apostoli. et ioseph qui et barsabas. qui post iudam post cum mattheo electus fuit. Et hi quattuor pro ceteris consanguineis dicitur fuisse fratres domini: quoniam non solum cognati: sed et agnati eius putabantur tanquam et duobus fratribus ioseph et cleopha descendentes.

Ante electionem apostolorum quodam pontifice sanatoe demostrii synagoga apud marcum et de socru petri: et de sanatione multorum in vespera. et de scriba qui accessit in vxorem. et de demostrii gerazenis. et de paralytico demisso per lectum. et de vocatione matthei. et de comitatu leui. et de filia leuiti. et de demostrii obus cecis. et demostrii naco muto. id est quibus solus matheus.

Non fuit anna nazareth. sed de sephora dicitur duo militaria a nazareth.

Euangelica

Inter q̄s tñ q̄si antonomastice iacobus dicitur
est frater dñi. q̄ q̄simillim⁹ fuit ei i facie. Itē
mox mo cleopha anna nupsit viro tertio. scz
salome. susceptaq; ex eo filia sicut z alias pri
us vocauit maria. Et hanc duxit zebedeus
Habuitq; et ea filios iacobū maiorē z ioan
nem. q̄ licet posterior nati: maior tñ dicitur est
q̄ prius vocatus est a dño: et prius adhesit ei.
Ad romana seruat ecclesia vt singuli i ordi
nibus suis pores sint prius ordinati. ita dicit
Hieronym⁹. Alij vō videntes mulieres
agnitari solere a noib; viroz. vt marcia car
thonis: dixerūt porib; viroz mortuis: has du
as marias nupsisse cleophe et salome. vñ po
res viros fuisse binomios. et dicitū zebedeū
cleopha. alpheū salomam.

De sermone domini in monte.

Capitulum. XLVIII.

Eleuatis oculo

lis in discipulos docebat eos di
cēs. Beati paupes spū: qm̄ ip̄o
rū est regnū celoz zc. Hūc sermone matthe⁹
et lucas varie narrant. Ob hoc quidam tra
dunt dñm prius eū fecisse discipulos in sup
cilio montis sedendo. post in latere montis
cōter discipulis z tur

ris stādo. Alij vero
tradunt nō nisi vnū
sermone factū cōter
discipulis et turbis.
Vñ autē hoz verū
sit: nō multū interest
nos scire. sic nec scire

interest. an mons i q̄ hec facta sūt fuerit thar
bor: an aliū mons in galilea. Sermonē q̄
dem a dño ad discipulos factū legit⁹ i mat
theo luca z ioanne tñ.

De oratione dominica.

Ca. XLIX.

Hic sermoni in

terferuit dñs oratioem dñicā: q̄
octo ptes habet. P̄ia est capta
tio benivolētie: quā sequunt septē petitiōes
z dirigunt ad deū patrē. a q̄ petim⁹ nob da
re panē nostrū sup substantialē. i. filiū. Nam
z dñs docuit nos ad petendū a pie in noie
suo. Tres p̄me petitiōes spectāt ad vitā fu
tura. Sicut sanctificet. i. firmet in nobis no
men tuū. In hac vita quasi mobile est nomē

patris z filios. qz et iudas qm̄ fuit del filio
us qm̄q; nō p qua etiā possibilitate mouēda
dicit apl's. Timeo ne z ego spe reprobus in
ueniar. In patria tñ apparebūt filij: z imu
tabiliter erit de⁹ pater eoz. Aduentat. i. ad te
videndū veniat regnū tuū: vt sit regnū in re
gno. Fiat volūtas tua sicut i celo. z in terra.
q̄si sicut celestis ecclia nihil pōt velle nisi qd
scit te velle. ita z illa q̄ adhuc militat in terra
addicat voluntati tue. Quattuor q̄ sequunt:
ad militiā hui⁹ vite spectāt. scz panē nostrū
sup substantialē da nob hodie id ē ch̄m q̄ est
sup substantialis. i. sup oēs substantias. z est
panis noster in altari. Vel sunt due dictio
nes. sup substantialē. et est sensus. Da nobis
hodie. i. in p̄nti tpe panē nostrū. i. ch̄stū. q̄
prius est fidelis. z hoc sup panē. i. p̄ter panē
substantialē. i. necessarium ad sustentationē.
q̄si da nobis vtrūq; panē anime z corporis.
Lucas posuit quotidianū. qd̄ de viatico tñ
exponit. Grecus habet epiusion. Hebreus
vero sogolla. id est p̄cipuum vel egregiū vel
peculiarē. Ob hoc forte lucas videns mat
theum dixisse sogolla. qd̄ sonat peculiarē dē
xit quotidianū. Grecus vero interpret mat
thei. qz vidit eū dixisse sogolla. qd̄ sonat egre
gium. dicit epiusion. Tres q̄ sequunt patrē:
Amen. Hebreus in fine ponit vnū ex his tri
bus. amen. sela. sal em. que sonant vere. sem⁹
per pacem.

Discipuli missi sunt cū potestate curādē
Capitulum. LI.

Im cōsumas

set iesus p̄ba hec vocat⁹ disci
pul. xij. dedit eis patrē eij cōdē
spūs imūdos: z curādē oēm infirmitatē. z mē
sit eos pdicare regnū dei: et ait. Nihil tulētis
in via. nemine sa
lutaueritis. i. sic alij:
q̄ nō ex studio optā
di salutē cōsueuerūt
tñ salutare. In vias
gentium ne abieritis
nec i ciuitates sama
ritanorum intraueri
tis. gratis accepistis
gratis date. Nō por
tabitis pecuniā: nō
panē: nō duas tuni
cas. i. supfluas. non.

Inde est q̄ draco seq̄
tur. iij. die rogationū
Hic p̄mo destruitur
potestas diaboli: cuz
homini dat potestas
sup eum.

Inde est q̄ diaconus
sumpto codice de al
tari sub silentio trās
it inclinās donec in
ambone saluat pos

calciamenta: nō vltro gam. Scdm marcū sō soleis l' sandalijs vti iussit. i. peronibz et virgāz ferre: que p potestate accipiendī necessaria ponit. Ecce mitto vos sicut oves in medio luporum. qui vos recipit merecipit.

pulum quasi intrās domū cui offert pacem Nec portat pulvinar. i. solacia vite: sed alius fert et Nec obest q pulvinar significat onus euangelijs lene Forte inde est q diacon' nō dicit Dñs vobiscū nisi cū legit euāgelij nisi raro. Raro dicit ppe

diaconos cardinales. vel bñdictionē cerei.

De curatione leprosi.

Capl'm. III.

Im aut descen

disset iesus de mote tetigit leprosiū qsi tā solucō figurat: et sanauit eū dicens. Volo. Mū dare. Et addidit. Vnde nemini dixeris. q. d. Vnde q manifeste et plene mundat' es. Nemini dixeris. i. nemini ne cesse hēs dicere a deo res euādēs ē. s. oñde te sacerdoti: ad cui' arbitriū reuocand' es. Ecce alios nō dū docet soluere legē sanatus tñ vblqz predicauit.

De seruo centurionis.

Ca. III.

Im aut intras

set capharnaū rogauit eū cēturio p interuētū sentioz iudeoz vt sanaret puerū ei' palyticū. Et ait ihes' Veni az et curabo eū. Vēit aut potētia sanādi nō corpe. et ait cēturto. nō sū dign' vt itres sub tectū meū s. tñ dic' pbo et sanabit' puer me'. qz rego solo pbo p mistros meos opoz. For te idola habebat i domo et imūda iudeis Et seqntibz se iesus dixit. Nō iueni tantā fidē in isrl. subaudi. hui' t'pis Nec includunt i noie isrl' seqntes eū: qz ad eos loqbat. qntā in h' gentili. Et sanat' est puer in illa hora. Et ingressus synagogā sabbato docebat eos et ibi elecit ab hoie spm immūdū clamantē Quid nob et tibi iesu nazarene: Venisti pdere nos scio q sis sanctus dei.

De socru Petri.

Capl'm. LIII.

Cum venisset

iesus i domū petri quā forte habebat in capharnaū p vxorē. ipe em erat de bethsaida: ad petitionē discipulo

rū sanauit socru petri febricitantē.

De filio vidue.

Capl'm. LIII.

Im aut iret i ci

uitatē naym q est in galilea: suscitauit añ portā filiū vidue rāgēdo feretrū et dicēdo. Tibi dico surge. Vespere facto obtulerūt ei energuminos et male habētes et sanauit oēs: et voluit ire trās fretū. et dicit ei vn' scriba. Rabbi: seqr te qcunqz ieris Volebat seq dñm vt disceret signa facere ad lucrū. et iō nō audif a dño. Dixit aut dñs alteri Seqre me Qui rñdit. Dñe pmitte me p mū sepelire patrē meuz. Cui iesus. Dimitte mortuos in pacis. i. sepelire mortuos suos. Tu vade annūcia regnū dī. Nō pbbuitet dñs iesus hūc a sepultura si nō eēt alij q sepelirēt. Et ait alter Sequar te dñe: sed pmiū permitte me renūciare his q domi sunt. Cui iesus. Nemo intrēs manū ad aratrū et respiciens retro apus est regno dei.

Excitatus imperauit ventis et mari.

Capl'm. LIV.

Inc ascēdit ie

sus i nauiculā cū discipulis suis et dormiuit in puppi sup ceruicē et orta tēpestate excitat' a discipul' impauitēto et mari dicēs. tace et omumtesce. et cessauit tēpestas. Nō p errore hereticoz impant' eis tanqz aiātibz: q occasiōe hmoi' pboz. qz oia legunt obedire dō. dogmatizauerūt oia aiāta ee. S. dicunt ei obedire in aiāta. qz solo pbo facit de his q vult. fm que loqndi modū solet dici: materia languoris obediēs vti inobediēs medicine.

De duobz obsessis a legione.

Capl'm. LVI.

Im aut veni

set trās fretū i regione geraseno rū q ē galileā occurrēt ei duo arrepticij seui nimis: qz vn' adorante et dicit Quid nob et tibi iesu fili dī. Venisti añ ipsoz qre nos. Rescībāt demōēs eū dī filiū: s. suspicabant p miracul' et testimonio patrū. Torqri aut se dicebāt: qz cogebāt exire et cessare a lesione. Dicebat em illi iesus. Eri spūs imunde. Sciebāt at i iudicio se torquēdos in abyssū. Cuiqz dño q'rēti nomē suū. dicitur se vocari legionē. non q sic vocaret. sed qz

Euangelica

Frustra queris nomē. qz plures sum⁹. roga
bāt eū vt mitteret eos in greges porcorū qui
intra pascebāt. Et intrātes porcos p̄cipit
uerit eos ī mare. Indigene autē rogauerūt eū
vt trāsiret a finib⁹ eorū. Quōq; ascēderet nauim
samaritā licet rogaret noluit secū ducere. Et re
dijt capharnaū: quā matthe⁹ vocat ciuitatez
suā nō origine: s; gēte. qz qlibet ciuitas gal
leopōrdici ciuitas galileoz.

De paralytico demisso per tectū

Caplm. LVII.

Sanauit para

lyticū aū se demissū p̄ regulas. p̄
mo remittēs pctā et q̄ fuerāt cau
sa morbi. qz qd̄ ob cām fit: cessāte cā cessare
debet effect⁹. Et p̄ scribas et phariseos q̄
putabāt eum blasphemasse dicit paralytico
vt surgeret et tollerēt lectū suū: et surrexit et
tulit et abiit. Quia ergo p̄stat qz p̄ pctis qnq;
egrotat hō. medic⁹ visitās egrū p̄mo d; euz
monere ad p̄nāz et p̄fessione: ne pctō manē
te tāq; ferro in vulnere frustra sit malagma
appone.

De puteo samaritane.

Caplm. LVIII.

Quomodo autem ascen

disset ī iudeā et iterū redijt ī gal
leā optebat eū trāsire p̄ samariā
Id ē p̄ regione cui⁹ caput fuerat samariā. Cui⁹
tas ḡ nomē antiquū amiserat: et dicebat se
baste. sed regio nomē
illud retinuerat. Ue
nēs autē iuxta sichez
q̄ corrupte sichar di
cebat. et erat puteus
in predio qd̄ emit la
cob a rege emoz. qd̄
et dedit filio suo Jo
seph. Et fatigatus ex
itinere sedit sup̄ pute
um iacob: q̄ actenus sic vocatus fuerat et es
uentu q̄ seq̄. p̄ agnoscit⁹ ē pute⁹ samarita
ne. Sūt q̄ dicit locū illū esse ymblicū terre
nse habitabilis. qz singlis ānis qdā die esta
tis meridiana hora sol descēdit in aquā pu
tei nūsq; faciens ymbzā. qd̄ p̄hi apd̄ stienem
fieri tradiderūt. Ideo em̄ dictum putant in
deuteronomio. Constituit eū sup̄ excelsaz ter
ram. Inerunt autē discipuli in yzē vt cibos
emerēt: venitq; mulier haurire aquā: q̄ dñō

petentē potum q̄si notās eū: dixit iudeos nō
cōtū samaritanis. agnoscēs ex fimbrijs pal
lij dñi iudeū esse. Translatis decē tribub⁹:
rex assyrioz. misit plas et assyrios ad incolēz
dam sibi terrā. Qui ob metum ferarū liberos
moysi receperāt et legitima terre: nec tñ cessas
bant ad idolatriā. Qui primo cubet vocati
sunt a fluuio perfarū. tunc autē samaritani di
cebantur quasi medij inter iudeos et gentes.
Quōq; tñ iudei vocauerūt eos iacobitas. Id ē
supplantatores. qz terrā frat̄ suoz q̄ eos cō
tingebat eis supplantauerant. Horū cibus et
valculis nō utebant iudei. Quōq; colloquen
do cū iesu: accepisset ab eo q̄ qnq; viros ha
buerat: et sexti erat p̄cubina: ait. Uideo qz p̄
pheta es tu. et statim q̄siuit determinatiōem
q̄stionis. q̄ inter ipos et iudeos versabat. Dis
cebant em̄ iudei p̄p̄iū locū adorandi esse hie
rusalē et templū. Samaritani p̄o montē gar
zarim in q̄ antiqui p̄ces adorauerūt. Iesus
autē dicit tps venisse in quo nec in hierusalez
nec in monte illo adoraret hoies. q. d. Non
p̄fero locū loco in adorādo. Ubisq; em̄ ado
retur deus tñ in spū et veritate. i. ex dilectio
ne q̄ est a spū. et p̄ his q̄ vere sunt. i. pro eter
nis. Cui mulier. Scio qz messias venit. id est
in p̄mo est vt veniat. Forte et samaritani si
gna aduentus dñi notauerāt. Messias he
braice. chis grece. vnctus latine. Punice qz
melle: dicit vngē. Lingua em̄ punica et syra
affines sunt hebrece. Dicit ei iesus. Ego sum.
q̄ loquor tecum. Reliquit mulier hydrtaz et
abiit in ciuitate montis ciues egredi ad vidē
dū hominē q̄ dixerat ei quecūq; fecerat: et di
cebat. Nunqd̄ hic est christus. Timuit asse
rere qd̄ audierat et credebat ne viri indignas
rent a muliere doceri. Cuius vero egrediens
tibus vocauit discipulos iesus: et ait. Sege
tes paratas ad messem. i. paratos ad creden
dum: cū tñ adhuc supessent q̄tuor mēses ad
messem. Vñ p̄pendit hyemis tpe hoc factū
Iesus at ad p̄titiōez eoz itrauit yzē et mā
sit ibi aliq̄ dies et multi crediderunt in eū.

De filio reguli. Ca. LIX.

Enit autem iterum

ī Cana galilee a iuda ī quā ascē
derat. Et erat ibi qdā regul⁹. Id
est de potentiorib⁹ terre sub rege: cui⁹ filius
infirmabat nō in Cana sed in capharnaū.
Et rogabat dñm vt descenderet et curaret

filium suū. Qui redargue est a dño. qz non credebat eū posse sanare nisi corpali pñtia et tactu. Et ideo dñi instaret ille: ait ei. Uade fili tuus viuit. et sic absens p̄bo sanauit eū. Descēde. qz pater cū cognouisset filiu sanatu in hora verbi dñici: credidit ipse z dom⁹ ei⁹ tota. Creditur iste fuisse iudeus: qz dicit ei dñs. Nisi signa et p̄d̄gta videritis nō credetis. Iudei em̄ signa querūt.

De cōtulo leui. Capl. LX.

Fecit ei leui cō

uuiū in domo sua. Et discumbē bāt eū eo publicani q̄ stierāt socij leui. quē eū arguerēt pharisei q̄ cū talibz edebat ait. Nō veni vocare iustos sed peccatores ad pñiam. Excusauitqz discipulos de eo qz nō ieiunabāt. Tū qz iudei erāt nec difficilia sustinerēt. tum qz corpali ter cū eis erat qz cū auferet ab eis plurimū ieiunaret. Ex h̄ q̄ daz dicit q̄ ablato ch̄io i ascensione: ieiunauerūt discipuli vsqz ad missione spūsc̄i. Et ob h̄ ieiunant ab ascensione vsqz in p̄tecostē. Nec etiā tūc celebrant nuptias q̄si tā inchoantes tres hebdomadas añ festū sc̄i ioannis. S; non est autenticū. nec in actib⁹ ap̄lo rū legit tunc de ieiunio eoz. sed de ord̄ne tñi. Querentibz aut phariseis signū de celo negauit eis tāqz indignis. qz deteriores erant n̄m̄it̄is z regina austri q̄ nec legē dei nec p̄phetas habuerāt. Et nota q̄ in antiquioribus codicibz inuulite legit.

De filla archisynagoga et emorroissa. Capl. m. LXXI.

Ecce princeps

synagoge iatr⁹ adorauit eū dicens. Filia mea

mō defuncta ē. i. mori ti prima vt marc⁹ et lucas dicit. Veni pone manum sup eaz et viuet. Et duz iret: mulier emorroissa ab an̄nis. xij. retro ueniens tetigit s̄mbriā vestim̄enti ei⁹ et sanata est. Ambrosius in sermone de saluatore dicit hanc fuisse martham. Enumerans enim be

In ecclesiastica h̄istoria legit q̄ q̄dam fecit statuā ereā i honore saluatoris. z p̄ statuā marthevbi sanata ē. z q̄dā herba nascebat ibi: q̄ q̄qz crescebat ita qz tāgebat s̄mbriā vestim̄enti. z erat tāte fortitudinis q̄ q̄cūqz sumeret ex ea ab om̄i languore sanabat.

neficia ch̄i circa gen⁹ humanū: post aliq̄ p̄missa subdit. Dū languidū sanguinis fluxū siccat i martha. dū demones expellit de martha. dū corp⁹ rediuit spūs calore p̄stringit i lazaro. Veniēs aut i domū iatri induit tñi secū petru iacobū z ioannē fratrem eius qui quali secretarij eius erant. z patrē z matrem puellē. Et eiecit i ridentibz eum. qz dicebat puella dormit. tenens manū puellē ait. Tābita cumi. qd sonat puella tibi dico surge. Tamen tibi dico nō est de interpretatio. Quidā dicit hoc factū eē in medio bierusalem sub regia salomez iussit illi dari mā ducare. Hoc em̄ euerū experimentū vere resurrectiōis. Magi em̄ mortuos suscitāt q̄busdā characteribz alligati s̄b ytraqz ascella z loq̄ eos z icedere faciūt sed comedere nequaqz possunt.

De duobz ecclis z de surdo z muto. Capl. m. LXXII.

Trāseunte

ti sunt eū duo eccl̄ clamātes. Fili dauid miserere nostri. Cūqz uenisset domū. i. ad domū suā nazareth: tetigit oculos eoz z ap̄ri sunt. Cūqz dicit illi eis. Videte neqz sc̄iat. tñ diffamauerāt eū i tota terra illa. Egressis illis obtulerūt ei manū demoniū h̄ntem. z electo demone locut⁹ emortuus. In greco tñ meli⁹ sonat surdū q̄ mūtū. De beelzebub Capl. m. LXXIII.

Inqz laudaret

eū turba: pharisei dicebāt. In beelzebub p̄ncipe demonioz electi demōes. A belo p̄mo noie idoli: varie gētes fm̄ idiomata lingue sue cognouibant idola sua. Babyloni⁹ dicit bel. moabita beel. palestini baal. Qñqz aliqd sup addebāt. vt beel p̄begor. i. de tentiginis. q̄ est priapus. Qñqz baalim q̄ ē de sidonioz. et sonat ylr mensura robur meū z caput. Beelzebub tñ nulli doli nomē erat. s; indei i rrisorie vicinū sibi idolum acharonitaz sic vocabāt. Et sonat vt musca: ob sordes immolatiōis sanguis qui sequunt musce. Nec est final̄ l̄ra d. vel l. vel y. sed b. Quibz ait iesus. Filij aut vestri in eūciūt. q. d. si in filijs v̄ris h̄ac expulsiōe dōdatis: cur nō i me idē faciūt. Erāt ei d̄ iudicis exorciste q̄ p̄ exorcismos salomōis demōes

Euangelica

efficiat marime si radic cuiusdam herbe ponere in naribus obfessi. Alii enim ioseph se vidisse quendam exorcistam captum et adductum ad vespasianum dum obsideret hierusalem. quod annulum sub cuius gemma radice erat: posuit in naribus cuiusdam obfessi. et adsuravit demonem: et egressus est demon. Ut autem probaret effectum demonem posuit peluim aquam plenam in medio et adsuravit ut demonem ut subuenteret peluim et subuenterit eam. Quod autem in aruulis quidam includit spiritus immundus: pro quem imperat alijs demonibus non credit esse salomonis inuentum De ci priano magno martyre dicit augustinus quod in pyride quidam eburnea dum adhuc magus esset tres habebat demones inclusos pro quibus quod volebat et postea redibat. Sed puella cuius amorem te nebat nunquam potuit ad ducere. quod illis spiritus signa culu crucis opposuit. Quo precepto: ciprianus ad fide conuersus est. et postea martyr factus cum iustina virgine.

De maria magdalena.

Capitulum. LXXIII.

Ecce quidam dicunt

hunc dñm vocatum in nazareth a quodam phariseo in domum suam. et ibi magdalena dimissa peccata: quod et secuta est eum. plures dicunt in bethania factum: sed neque hoc nec tempus quod factum est in euangelio certificari potest.

Magdalenam oppidum est. in milliario a tyberide. quod prius cbennereth dicta est.

De ministerio marthe.

Capitulum. LXXV.

Santum est autem

si dominus ascenderet in iudeam iesus in quodam castellum intrauit: et martha excepit illum in domum suam et ministrabat ei. Sessio autem sororis illius audientis dominum plata est a domino ministerio marthe: non quod maioris meriti sed quod non auferet ab ea.

De questione iohannis.

Capitulum. LXXVI.

Iohannes autem

cum audisset in vinculis opera christi misit ad eum duos discipulos suos dicens Tu es qui venturus es an alium expectamus? Non dubitabat iohannes quod dixerat ecce ag-

nus dei. ecce qui tollit peccata mundi. Sed cum ad hunc discipulum eius dubitaret. misit eos ad Iesum quod Ite ad eum et ab ipso quare vtrum ipse sit christus sit: an adhuc venturus sit. Tunc gregorius super ezechielem videtur velle quod iohannes nesciebat vtrum se vel per alium spoliaret infernum. quod dicitur. Prope est ut descendam ad populum meum. Quia ergo te nunc clavi superis. vis ut inferis te nunciem. Iesus autem amouit dubitationem eorum: ostendendo certa signa sui aduentus. Illis autem abeuntibus commendauit iohannem turbis dicens. Inter multos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. et est hic mulier non solum sexus nomine: sed et nomen fracture. Vtrum autem sanctorum eo post aliquis fuerit vel futurus sit. indidicissimum est. Nec ob hanc laudem credendum est hereticis qui dixerunt iohannem esse angelum humanatum. quod etiam dominus per dixerat de eo fuisse dicitur. Ecce ego mitto angelum meum etc. Ad didicimus dominus quod omnis lex et prophetia usque ad iohannem prophetauerunt. Vbi intelligendum est ex maxima parte. quod post prophetam agabam. et quatuor filie philippi. Tunc et probauit ciuitatibus galilee in quibus plurimas fecerat virtutes. et proposuit illis tyrum et sydonem Redeuntes autem quidam apostolorum ad eum: nuntiabant ei quod docuerat et fecerat. Et duxit eos in desertum locum ut requiesceret pusillum. nec ei edendi spatium habebat per turbas.

De septuaginta duobus discipulis

Capitulum. LXXVII.

Est hec designa

per uirum dominus et alios. lxxij. discipulos. et mittebat eos binos autem facie suam Reuersi sunt autem et hi cum gaudio dicentes Domine etiam demonia subiiciunt nobis. Erubescit ergo iesus et dicit. Consector tibi domine pater celi et terre. quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis et nemo nouit patrem nisi filius: neque filius nisi pater Erubescat eunomius dicens se plenam habere notitiam de patre et filio. nec excludit vtriusque conexio. Ob hanc enim arrius spiritum creaturam esse putauit. et non equalem illis. quod non sciebat quicquid illi.

In coronis ecclesiarum sunt. xij. maiores turres. quasi. xij. apostoli et duodecim minores. quasi. xij. prophete. et lxxij. candelabra per his discipulis designandis et angelis quasi custodes ecclesie intelleguntur.

D

De solutione sabbati et cōficcatione granorum, Caplm. LXXVIII.

Factum est in

e sabbato scdo pmo cu iesus r di scipuli ei trāsiret p sata: grana dfricata manib edebāt discipuli Hoc expo nit sic. In sabbato scdo pmo aduerbialiter cu iesus intraret p sata rē Al i sabbato scdo a primo, de q pcessit fmo Vel est vna dictio quā dicit lucas deuteron. pteron. nos scdo primū. Hoc aut sabbatū qd discipuli nō ob seruabāt iō sic vocauit vt significaret spūale sabbatū tā inchoari et legalia cessatura. Est em sabbatū spūale scdo p mū. i. superius i se riore scz legalī. qsi factū de scdo p mū. Qd ei pū fuerat tpe: factū ē scdo munere grē. qsi caput versum est i caudā. Un et si q̄s chim velit appellare adam scdo primū nō errabit Al sunt due dicitōes. r dī: secundū r p mūz tpe. qz et añ legē scī ptes sabbatizauerūt. et p legalī sabbato medio interposito Cū aut pharisei dicerēt. qd factū qd nō licet sabbatū excusabat eos dñs multis modis Tuz qz ne cessitas excusabat eos. sicut excusauit dauid r pueros ei qm comedt panes sacerdotaz les Nec peccāt sacerdotes circūcidētes r sa crificantes i sabbato. Tum qz pñte auctore dño sabbatū facebāt h. qz etiaz nō peccauit iohue duz circūiuit hiericho septē dieb Nec etiā hodie eger si soluit ieiunū reus ē Dixe rūt aut pharisei h nō licere sabbatis. qz alia die licebat fm legē edere grana segetis. pin quoz. s; nō metere falce. Nota pmos apo stolos soluisse sabbatū q̄s tñ recipiūt hebio nite cū repudiēt paulū q̄s i legis trāsgressore.

De manco. Caplm. LXXIX.

Actū est autē in

f alio sabbato intrauit iesus synaz goga. et erat ibi hō manū aridā hñs et obsuabant eū pharisei i sabbato cu raret. Cūqz quesisset ab eis: si licet sabbato curare. nec respōdissent: curauit languidum cōfutas superstitiosos. q̄ sabbatis pecus la psum a fouca extraherent Ipi aut colloque bantur quidnam facerent iesu. Iesus autē sciens secessit inde. et securi sunt euz multi r curauit eos.

De quattuor parabolis ad turbas i nauī Caplm. LXXX.

Actum est i die

f b' illis exijt iesus in monte ora re r erat pnoctans sibi in orōne

Et cū dies fact' esset vocauit discipulos su os forte adhuc dormitētes r sedebat sec' ma re Lūqz cōgregarent turbe ascendēs nauicu lam docebat de ea turbas stātes i litore: pa rabolis loquēs eis Proposuitqz eis parabo lam seminātis in terrā tripliciter malam nec ferentē fructū. et in vnam bonam facientem fructum centuplices

Secūdo proposuit parabolā seminātis bonū semen cui im' micus hō supersemit nauit zizaniā in qua illō qd dicit. Sinite viraqz crescere vsqz ad messes: videt pau lo pstrariū q̄ ait. Au ferte malū de medio vestri. S; inter tristi cū anteqz ventat ad spicā et lolliū: grādis est similitudo. et vix distingui pñt. Hoc igitur dictum est de ambiguis. illud pau li de manifestis. Ter tiam proposuit para bolaz de grano sinaz pīs. Quartā propo suit de fermento. qd mulier abscondit in farine satis tribz Sa tum est genus mens ure in palestina mo diū et dimidiū ca piens. Scorsum at discipulis diserebat omīa. Tūc dimissis turbis venit in domū: et dixerūt ei discipuli Edissere nobis parabolā zizantiōz. Primus em eis exposuerat in nauī.

De trib' parabolis i domo ad discipulos Caplm. LXXXI

Quqz exposuit

c set qd q̄serat i parabol. etiā iōs cui' ē eis. Et pposuit parabolā

Vertical text in the left margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.

victū ab exercitu aethhe regis.
De quinque panibus et duobus piscibus.

Capitulum LXXXIII

Adiuit at hero

a des famā iesu et ait. Joannē ego decollauit. Quis autē iste ē de quo audito talia. et querebat eū videre. Quōd cū audisset iesus ascendēs in nauiculā secessit ī locum desertū seorsum. et secuti sunt euz turbe pedestres de ciuitatibus: et curauit eos. Erat autē prim⁹ dies festus q̄ dicit pasca. Vespere autē facto. r̄ij. discipuli dixerūt ei. Dimitte turbas vt euntes inueniāt sibi escas. Et ait iesus. Date illis māducare. et facte eos discūbere sup vīrde fenuz p̄ tribena. Id ē p̄ diuersas societas hominū q̄ de viculis venerāt. Et accepti q̄nq; panibus hordeaceis. et duobus piscibus a puero q̄daz q̄ vn⁹ de discipulis fuit ē credit. p̄ aplos dedit eos p̄lo q̄st q̄nq; milibus viroz. exceptis mulieribus et paruulis. et de fragmētis impletū sūt cophini. r̄ij. Et statim coegit discipulos ascendere in nauiculā et p̄cedere eū trās fretū fm marcū. ad bethsaidam donec dimitteret turbas. Quod Lucas dicit factū in locis bethsaidae: intelligendū est. nō q̄ esset in finibus ei⁹: s; iuxta tyberiadē vt dicit iohannes. et qz ad eā p̄tinebāt. Quia iohannes dicit eos trās fretasse ad capharnaū intelligendū est p̄ bethsaidā trāsisse capharnaū. Iesus autē cū cognouisset q̄ hoies illi volebant euz rapere et facere regē. qz sub tali rege videbatur eis nō posse egerē: fugit et ascendit in montem sol⁹ orare. Hic est mons in q̄ sermonez fecit. a q̄ p̄ militare distat loc⁹ refectōis hui⁹ q̄ hodie dicitur mensa. infra quē est loc⁹ ille in q̄ post resurrectionē comedit partē piscis assi. supra q̄o est ps illa maris sup quā dñs ambulauit. quā alta vice excitat⁹ sedauit.

Quod dñs ambulauit supra mare.

Capitulum LXXXV

Naucula vero i

n qua erāt discipuli iactabat fluctibus vidēs autē eos iesus laborātes quarta vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare. Quattuor vigiliis noctis faciūt excubantes in castris. Prima dicitur cōtinuū in qua omnes simul vigiliāt. Secūda ītēpestū in q̄ adolescētes. Tertia gal

lileinū in qua vīri. Quarta antelucanū in q̄ fenēs. Has dñs alijs noib⁹ vocauit sero. ante medā nocte. an gallicātū. an mane. Cūq; pararet discipuli eū eē pharisaia et clamaret ait. Ego sum: nolite timere. Nō dixit q̄s r̄et. qz ex nota voce poterāt eū agnoscere. Vel vt intelligerent ipm eē eū q̄ moysi dixerat. q̄ emi sit me ad vos. Post petr⁹ iuit ad eū sup aquas quēdū mergeret erexit dñs. Qui cū ascendisset nauiculā cessauit vent⁹. et statim fuit ducta nauis ad terrā ad quā ibant.

De verbis dñi p̄ quibus quidam absterunt retro.

Capitulum LXXXVI

Altera die

a intrauerūt naues supuenientes a turberia de et venerūt capharnaū inuidentes iesum mirabant quō illuc venisset cū solā vidissent nauiculā quā non intrauerat. Cūq; p̄medaret cibū quē eis fecerat. r̄ij. p̄terebāt ei māna dicētes. Patres nr̄i māducauerūt ī deserto māna. panē de celo dedit eis dñs. Tūc dixit eis iesus. Ego sum panis vite q̄ de celo descendit. Murmurabat autē turbis dicētes. Nōne hic ē fili⁹ ioseph cui⁹ nomen patris et matris. Et ait iesus. Panis quē ego dabo: caro mea est p̄ mundi vitā. Ligabit ergo iudei ad īnuicē dicentes. Quō pōt hōbis carnē suā dare ad māducandū. Tūc addidit dñs. Nisi māducaueritis carnē meā et biberitis sanguinē meū nō habebitis vitam in vobis. Hoc autē multi ex discipulis audientes dixerūt. Dur⁹ ē hic sermo: q̄s pōt eū audire. Et absterunt retro: et iam cum illo nō ambulabant.

De traditionibus phariseorum contra māna data domini.

Capitulum LXXXVII

Ogavit autem

r q̄dā pharise⁹. iesus vt pranderet apud eū. Cūq; vidisset eū nō habentis manus prādere: murmurabat ītra se. Cui dñs ait. Vos pharisei q̄ de foris ē calicis et catini mūdatis. et nō q̄d int⁹. q̄d Corpa mūdatis et nō aīas. Stult⁹. nōne de vtrūq; fecit. Hoc ē manicheos q̄ aīas tū a deo creatas dicit: carnē q̄o a diabolo. Et addidit. Date elemosynā: et ecce oīa mūdatis sunt vob. Quidā q̄z scribe et pharisei venientes a hierosolymis vidētes discipulos eius

Euangelica

Omnesq; manibus manducare dicebat. Quare discipuli tui transgreduntur traditiones seniorum. Et respondit Iesus. Quare vos transgredimini mandata domini propter traditionem vestram. Nam deus dicit. Honora patrem tuum et matrem tuam. Quod non nisi pro reverentia dictum est. verum etiam pro necessitate obsequijs exhibendis. Hi pharisaei impietate sub nomine pietatis docebant. dicentes filios melius facere se deo vero patri vouerunt quam parentibus offerenda erant instructes eos quod parentibus egenis responderet. O pater: corban quod est ex me tibi. proderit Corban est munus votuum quod dicitur. Quod vouit deo: vis tibi prodesse. absit. Et conuocatis ad se turbis ait illis. Non quod intrat in os coinnat hominem. intellige apud deum. sed quod procedit ex ore. Primum intelligit de ore carnis secundum de ore cordis. Nam et vomitus inquit hominem. Unde et quodam libri habent. sed quod procedit ex corde. Quare ergo idolochibus et his qui furciosa sunt et rapta non vescimur pro scandalo vitando. Libus enim in se mundus est. Et dixerunt ei discipuli. Scis quod pharisaei audito hoc verbo scandalizantur. scilicet non vitando scandalon offendiculum pedis. vel ipsas ruinas dicimus. Et respondit. Sinitis illos: ceci sunt et duces cecorum. Non enim a veritate pro scandalo recedendum est.

Quibus non transit in virtutem nature.

Capitulum LXXXVIII.

Quinque intrasset

Iesus domum ait petrus. Ediffere nobis pabola ista. Et respondit. Non intelligis quod os intrat vadit in venter: et in secessum emittit. Nilhil ei de cibis transit in virtutem nature quam resurgit.

dicunt heretici dum idiotam fuisse et phisicam ignorasse. quia plures cibi pro artus et venas et medullas et nervos fundunt. quod probat per eos qui iugum vomitum habent super cibo et tamen corpulentissimi sunt: sicut libet humorum purgatio secessio dicitur per. Dicitur heretici dum idiotam fuisse et phisicam ignorasse. quia plures cibi pro artus et venas et medullas et nervos fundunt. quod probat per eos qui iugum vomitum habent super cibo et tamen corpulentissimi sunt: sicut libet humorum purgatio secessio dicitur per.

Dicunt heretici dum idiotam fuisse et phisicam ignorasse. quia plures cibi pro artus et venas et medullas et nervos fundunt. quod probat per eos qui iugum vomitum habent super cibo et tamen corpulentissimi sunt: sicut libet humorum purgatio secessio dicitur per.

De muliere chananea. Ca. LXXXIX.

Virgens inde ierusalem

Iesus abiit in fines tyri et sidonum. Et rogabat eum mulier gentilis chanaanica syrophoenissa genere pro filia sua quam malea demonio vexabatur.

Chananeae quondam iudea incoluerat sed post dispersi sunt. Et hac dispersione erat mulier ista ex syris et phoenicibus orta. Qui dam tamen dicunt tyrophenissa. quod sic phoenissa erat quod tyria sic et dido fuit. hoc nomine indicantes regiones mulierum et patriam. Iesus autem non respondit ei quibus ne sibi pararetur videre tur quod dixerat. In via gentium ne abieris. pro quod cum incederet discipuli respondit. Non sum missus nisi ad oves qui perierunt domus israel. At illa venit et adorauit: et ait. Domine adiuua me. Cui domus non. Non est bonum sumere panem filiorum et dare canibus ad manducandum. Hebraeorum more gentiles canes dicitur. quod edebat sanguinem ut canes. Et est sensus. Veni curare israel pro mogenitum et nondum gentes. Cui illa. Etiam domine. Nam et canes edunt de micis qui cadunt de mensa domorum suorum. quod dicitur. Verum est quod dicitis. Fac ergo mihi quod sit canibus. modicum panis tui impartire mihi. Et Iesus commendans fidem mulieris ait. Fiat tibi sicut vis. et statim sanata est filia eius.

De surdo et muto. Ca. LXXXX.

Iterum exiit de

finitibus tyri et venit ad mare galilee inter medios fines decapoleos. et puenit ad illam locum maris: cuius regione contra posita erat decapolis. et regio decem vrbium circumpellata et gadara contra galileam. Et adducunt ei surdum et mutum. Et posuit digitos in auricula eius et ait. Effeta. quod est adapere. Et ad eius imperium adaperse sunt aures eius et soluta est lingua illius.

De probatica piscina.

Capitulum LXXXI.

Ist hoc erat festus

diebus indecorum. Non determinat

quis: sed potest intelligi festum nouorum. id est pentecostes quia predictum est tam de pascha quam de collatione est iohannes Sequitur vero de scenophegia post de encenijs. Ascendit autem iesus ad diem festum. Erat autem hierosolymis probatica piscina cognoscita hebraice beithsaida: quoniam portio huiusmodi in qua iacebat multitudo languentium expectantium aquam motum. Angelus enim descendebat in eam quoniam et mouebat aquam, et qui postquam aquam motum descendebat in eam: sanus fiebat a quacumque detineret infirmitate. Probaton grece latine onis. Sic ergo dicta erat: quia in ea nauchine hostias lauabant. Soler autem collecta aqua pisces non habes piscina dicit quasi officium subdiacones per contrarium. De hac morione incertum est strantes habent.

Arthine erat aque batuli in templo quod officium subdiacones aqua sacerdoti ministrantes habent.

Quoniam cepit. Quod autem incertum esset quoniam moueri debebat inde prope dicitur quod languidi spiritus erant ibi. Quod ad certam horam conueniret tamen si sciret. Tradit a quibusdam quod regina saba vidit in spiritu in domo salus quam nehotia dicebat. lignum vite crucis. et nunciavit salomoni cum iam recessisset ab eo quod in eo moreretur quod dicitur quod occiso patre iudei et pederet locum et gereret. Quod tunc salomon defecit illud in terra. ubi post facta est piscina. Appropinquate autem tempore passionis christi superatus est quasi punctis christi. et exinde cepit motio predicta. Sed hoc non est authenticum. Eum autem sanasset ibi iesus homo minime huiusmodi. xxxviii. annos in infirmitate sua percipit ei ut tolleretur grabatum suum. et ibat ferens illud. Grabatum est lectus pauperum ubi tamen capit aliquid quid substratus est. dicitur a graba greco quod est caput. Erat autem sabbatum. Dicebat ergo iudei. Non licet tibi tollere grabatum tuum. Qui respondit. Qui me sanauit dicit ut ire et tollere illud. Cum quod quassent quis est ille. respondit. Nescio. Post inuenit eum iesus in templo et dixit ei. Sanus factus es: iam noli peccare ne deterius tibi contingat. Tunc homo nunciavit iudeis quod iesus enim sanauerat.

De zelo iudeorum quod christus filium dei se fecit.
Capitulum. XXXII.

Quoniam ergo argu

erent cum quod in sabbato operabatur aut illis. Patet me usque modo operatur et ego operor. quod dicitur. Non sicut dicit tamen operatur est pater ut putatis. sed spiritus operatur deus gubernando

renouando ut permaneat condita. cum quod ego operor. ergo bonum est quod ago. Constat quod esse sacra mentum quod de rege sabbati legitur. Propterea ergo magis querebat interficere illum. quia pater suum dicebat deum. At iterum iesus. Pater dicitur filium. filius quod vult vniuersum. nec pater iudicat quicquam: sed omne iudicium dedit filio. quia et solus filius venit in carne ut iudicaret mundum. argueret. et post in iudicio sola filii persona apparebit iudicatis. et si quis profuerit a iudice inia: profuerit eam. Predictusque eis quod alii. antichristus ventret non in nomine patris: sed suo. et cum recipere.

De refectioe quattuor milium de septem panibus
Capitulum. LXXXIII.

Relictis il

cus mare galilee in deserto. Turba multa ibi esset aut discipulis. Dissercor super turbam: quia tam triuo sustinent me. nec habent quod manducant. Cuius accipisset a discipulis septem panes et pisciculos panicos. percipit ut discubere super terram. Forate in alia refectioe circa pascha adhuc erat herba super terram. nunc autem pro seruoze terre illam non erat ibi herba: quia post pentecosten erant predictum. Satisfactis autem. milibus viros: ablig mulieribus et puillis. de fragmentis impleuerunt septem sportas. Est autem sporta vas de iunctis et folijs palmarum contexam.

De quodam ceco. Ca. LXXXIII.

Ascendens ie

sus nauim cum discipulis venit in pre magedon. Eundem locum vocat mare dalmanuta. quia binomi erat. et obliuiscunt discipuli tollere panes: et docebat eos. Cauete a sermone phariseorum et saduceorum et herodis. Cuius putaret se facile notatos de panum obliuione arguit eos de modo dicitate filii dei quia eo parte timebant posse egere. Secundum mare cum illi nauit hic cecum. Sed de silibus sufficit nobis aliquid ponere. Alia transim. quia conuincunt nescia sunt illis.

De professione fidei quam fecit petrus pro oibus.
Capitulum. LXXXV.

Erant autem iesus

in partes cesaree philippi. Philippi in termino iudee septentrionali constituit sibi ciuitatem quam vocauit cesarea philippi

Euangelica

Upsi memoria tyberij et sul nois. z e i regio
nephenicis: vbi ab radice libani oriunt duo
fontes. ior. et dan. qz riuuli sociati sub mon
tibogelboe sub vrbe cedar: fecus medicabilia
balnea: iordanē faciūt Sz z nomē ei? et suis
noibz qsi pponūt. Tū hieronym? dicē Quia
ciuitas illa olim dicta ē dan. vbi vitulū aure
um posuit hieroboā: a q riuus pterflūēs dī
ctus ē iordanis. qsi ex noie fontis z ciuitatis
cognouit. Ciuitas eadē nūc paneas dī. Jo
seph? dicē yltra cesareā. c. xx. stadij modicuz
lacū ēē: q a rotūditate pbiola dī. sp plen? et
nūqz exuberās. Ibi oriū iordanis. et paulo
post terrā ingredit: z ad radice libani ebullit
qd prim? pbiolū? tetraarcha dēphendit. Nā
missis i pbiolā paleis: eas apd paneas red
ditas inuenit Sic ioseph? vocat fontē s b li
bano. Dicit etiā sup seleuciā et qdā lacu na
sci riuū: quē vocat minore iordanē. z ex duo
bus riuis ad locū q dī aureū tēplū iouis cō
fluentibz iordanis pficiūt. Et interrogabat te
sus discipulos suos dicens Quē dicit hoies
ē filiū hois Esse filiū hois soll chz? uenit
Adā ei fili? tre: alij filij hoim. sol? chz filij
hois vni? At illi dixerūt. Alij ioannē baptē
stā. alij heliā. alij hieremiā. aut vni ex pphis
id ē heliseū. Quia chz baptizabat. putabāt
suscitātū baptistā vel ppham aliquē duoz. q
trāsentes iordanē baptisimū pfigurabant. i.
belie z helisei. Hieremiā pō id. qz sanctifica
tus ab utero legit. Augustin?. Pōt mouere
q lucas dicē dūm interrogasse discipulos cū
esset iol? orās. Varc? pō dicē in via: sed eū
mouet q nūqz orauit i via. Forte bis qsiuit
Cūqz qsiisset ab illis suā vel ipoz sniam dixit
petr? p oibz. Tu es chz filij dī viul. i. tu es
bō fin q vnc? es p pncipibz tuis: et es de?
filij dei viul. Hebrei ei p sūcuerūt delum vo
care viulū in suggillationē idolorū q non vl
nūt. Et ait iesus. Beat? es simon bartona. i.
bar ioanna. i. fili? ioānis. Dicit em qdā vi
cio scriptoz corrupte positū iona p ioanna.
Et addidit. Tu es petr? qd latini et greci di
cunt petrā. hebrei z syri cephā. Idez g est. tu
es cephas. Et sup hāc petrā a q dicer? petr?
edificabo ecclesiā meā. Vel sup hāc petram
quā p fessus es q sola fundamentū est. Et p
misit se ei daturū clauēs regni celoz. Forte
tunc ei soli dedit: vel post resurrectionē cum
alijs. Tūc cepit iesus discipulis suis ne cul
diceret q ipē esset chz. Ubi itelligendū est

tunc donec eo suscitato qd audierāt i aure p
dicaret sup tecta. Tūc cepit eis dñdere: quia
oportebat eū ire hierosolymā z mlta pati et
occidi: z tertia die resurgere Duo seorsum af
sumpro: dixit et pet? Absit a te dñe non erit
tibi s. Grec? hz. ppit? sis tibi dñe. Cū dñs.
Vade p? me sathana: nō sapiēs ea q dei sunt
id ē seqre sniam meā nec aduerser? mibi. Sa
thanas em aduersariū sonat. Fuerūt q dice
rent petrū nō esse correptū: sed sathana hoc
ei suggerentē. ob ei? hūc errore. s. qz credidit
sathane. etiā dicit q dicitum ei est: beatus es
pmissionē futurā em esse. i. beat? eris. Tunc
cōuocata turba cū discipulis ait. Si qsvult
reire post me: abneget semetipm z tollat cru
cem suā z sequat me. Crux pō triplicit? tollit
Per martyriū. p mortificationē carnis. per
proximi cōpassionē.

De transfiguratione domini.

Capitulum LXXXVI.

Post dies septē

assūpsit petrū iacobū z ioānē fra
trē ei? z duxit illos ad mōtē thab

bor excellū vt oraret.

Lucas dicit die. viij.

euz die in q pdixerat

qsdam de eis visuros

anqz morerentur glo

riā regni. et illum in q

viderūt cōnumerās.

Matthe? z marcus

vj. medios tm ponen

tes. Et norandū q matthe? dicit iacobū fra

trē ioānis. Augustin? sup eplam ad galatas

scribit iacobū epm interfuisse trāffiguratō

ni. cui etiā videt ambrosi? p sentire. Et factuz

est dū oraret: tranffig

urat? est ante eos.

et facies ei? resplescū

it sicut sol. z vestimen

ta ei? facta sunt alba

sicut nix. qliā follo nō

pōt facere sup terras.

Et apparuerunt illis

moyses z helias lo

quētes cū eo de excel

su quem cōpleturus

erat i hierlm. i. d mor

te eius. et ait petrus.

Dñe bonū ē nos hic

Quarto miliario a

nazareth ē mōs tha

bor: i descēsu cuius

melchisedech obula

uit abrae. Secūdo

miliario a thabor est

mons hermon.

Videt tritetas esse in

pb expositoꝝ angu

stini z abre sij z mat

thei. cū matthe? dicat

iacobū zebedel frēz

ioānis q maior dicit?

ē cū eēt minor natū i

terfuisse trāffiguratō

ni Augustin? videt

tradidit: iacobum

epm interfuisse. Les

giz aut q iacobū al

phel minor scz q et

esse. si vis faciamus
hic trā tabernacula
tibi vñū. moysi vñū.
et helye vñū Et factā
est vox d̄ nube dicens
Hic est fili⁹ meus di
lectus: ip̄m audite.
Cūq; timore corruis
sent discipuli: tetigit
eos iesus et ait Sur
gite nolite timere Et
descēdēs p̄ceptū eis
ne cui dicerēt donec
resurgeret. Quidam
dicūt hāc ch̄i gl̄iam
in aere circūfuso fuis
se nō in corpe. quod
tunc habebat morta
le Alij ad tps depo
suisse mortalitatem.
Alij ip̄m sp̄ habuiss̄

frater dñi dicitus est.
ep̄s hierosolymitan⁹
fuerit Qd̄ sic solui p̄t
qz oēs ep̄scopi fue
rūt. et sic nō ē p̄trariū
p̄cipue cū non dicat
hierosolymitan⁹ ep̄s
sed simpliciter ep̄us
Haḡ mouet qd̄ di
cit ambro. q̄ primus
sacerdotale solū ascē
dit. quod nequaq; de
iacobo maiore pōt i
telligi sō dicendū q
pōt intelligi d̄ mysti
co solio sacerdotali.
qz primus martyriū
subijt. vñ d̄r Occidit
iacobum fratrē ioan
nis gladio.

se tale corp⁹ p naturā. s; vt videret et pateret
fecerat illd̄ mortale ad tps. et ibi q̄lis erat p
naturā talē se ostendit. et talē vt aiunt se de
dit discipulis in cena. qz talis i modico pōt
esse loco. Vanū est autē in hmōi laborare et
seq̄ naturā in miraculis. Ita em̄ i carne mor
tali oñd̄it gloriā immortalitatis: sicut post re
surrectionē in carne immortalī cecatrices. et
palpādū se p̄buit et comedit. Et sic varie sen
tiūt auctores de moyse et helya. Et sup̄ lucā
iuenies gloriā q̄ d̄c̄ eos ibi fuisse. Hoc po
tuit esse d̄ helya qui

Quattuor habebunt
corpora post resurre
ctionē. immortalitatē
ipassibilitatē. glorifi
cationē. agilitatē. et sicut aū passionē i corpe
mortalī dñs qdā siḡ immortalitatis oñdit. vt
qñ discipulis corp⁹ suū dedit. ita etiā post re
surrectionē qdā signa corp̄is mortalitatis oñdit
vt qñ thome cicatrices oñdit.

De lunatico Capl. LXXXVII.

Sequenti die

i ad p̄ces p̄ris sanauit filiū luna
ticū. quē oblatū sibi discip̄li sa
nare nō poterāt. Nō ex vicio lune patiūt lu
natici. s; demōes eos verāt his tps̄o: vt p lu
nam infamēt lune creatorē. Erubescat iulia
nus q̄ d̄c̄ nullū petm̄ eē in puero Legit em̄

ad p̄ces p̄ris sanauit filiū luna
ticū. quē oblatū sibi discip̄li sa
nare nō poterāt. Nō ex vicio lune patiūt lu
natici. s; demōes eos verāt his tps̄o: vt p lu
nam infamēt lune creatorē. Erubescat iulia
nus q̄ d̄c̄ nullū petm̄ eē in puero Legit em̄

de isto: qz a puericia lunatic⁹ fuerat: in q̄ si m
bil haberet suū demō: nō illū possideret. Cū
qz q̄sissent discipuli q̄re ip̄i nō eiecerit: ait. p̄
pter incredulitatē v̄iam. Quia si habuerit si
dem sic granū sinapis dices; mōti huic trāsi
hinc et trāsibit. Qd̄ trāslatūe de diabolo p̄ri
ti quē eiecerat pōt intelligi. qz a nullo ad fr̄y
legit factuz. nisi qz ad p̄ces gregorij neocesa
riensis legit qdā mons retract⁹ et dedisse lo
cum basilice fabricande. Et ad p̄ces cuiusdā
patris lapis trāslatus de horto Vel gr̄a c̄c̄o
pli p quolibet ip̄ossibili dicitū est. Vñ in lus
ca aliō est exemplū. Dicitis huic arbori mo
ro. trāsp̄lantare in mare et obediet vob̄.

De verbis dñi q̄bus innuit tridnū mo
tis sue. Caplm. LXXXVIII.

Accesserūt

e seoz ad iesus dicētes. Vade hinc
id ē de galilea. qz herodes q̄rit te
interficere: et ait illis. Ite dicite vulpi illi: qz
ecce demonia eiicio. et sanitates pficio hodie
et cras. et tertia die p̄sumoz. qd̄ est. Ipe non
occidet me. s; ego ponā aīaz meā: ita qz p̄ma
die mortis intrās infernū. tollā demoni r̄y
rannidē suā. In crastino educā captiuitatē
quā sanitati restitua. dū portā paradisi. ap̄tā
ei ostendā. vel ponā eā i paradiso q̄ est in ex
tremis mar̄is orientē: q̄si restitues boīez sani
tati quā pdiderat. Tertia die resurgā p̄suma
tus. Pōt tñ h̄ referri ad tres annos op̄atio
miraculoz ch̄i. in qz tertio p̄summa⁹ ē. Et
q̄si oñdens iesus qz nō moreret i dñio herod̄
dis. addidit qz n̄ capite septura in p̄ple aliq̄ me
phetā perire extra hierlm̄.

De tributo inuento in ore pisce.
Capitulum. LXXXIX.

Cum venisset

e capharnaū accesserūt q̄stozes et
sus capis. et missus a dño p̄t
ad mare tulit piscē i cui⁹ ore inuenit staterē
duo didrachmata: et soluit p se et p dño. Et
ei dñs loculos h̄iet: tñ ea que data erāt ei in
v̄sus pauperū i vsū p̄p̄riū noluit expendere.
Capl. i. quesiērit q̄s eoz. esset maior
Capitulum. XC.

Im autē disci

c puli q̄sissent i via q̄s eoz. maio
rēt. accesserūt ad iesus et dixerūt

Euangelica

Quis putas maior est in regno celoz q̄st dice
rent Dic quis maior est inter nos mō. qz ille
idē maior erit in celo. in q̄ errabāt. In futu
ro em̄ oīs platio cessabit angeloz et hoīm
vt apls tradit Et amplexas iēsus paruulū
docuit siles punto. i. humiles in vīa: et altari
in patria. et q̄ vellet p̄m̄ eoz esse fieret oīm
minister. Hinc est qz p̄mus oīm in ecclesia
fuoz dei se facit paruul⁹ iste vt qdā tradūt
fuit marcialis apls lemontaz.

De parabola ouis et drachme. et filij pro
digi.

Caplm. XCII.

Quinqz scandali

fatores pusilloruz dicitur p me
taphora mēbroz eruēdos et p̄
ciēdos. nec p̄tēdum vni d̄ pusillis: ad
ostēdendū q̄nti sint pusilli apud p̄m̄. dicit
eis parabola ouis cētētime repositate relicis
nonagintanoue. Licet em̄ pastor plus dilis
gar centū oues q̄ vnā. m̄ magis sollicitus ē
de perditā q̄ de manentibz. Pro eo dē addi
dit parabola d̄ decima drachma inuēta Et ē
drachma mun⁹ certe quātītatis habēs ima
ginem regis. Dra
gma s̄o dragmatis
quarta pars stateris
est. Tertiā quoqz de
eodem subdit para
bolam d̄ filio prodi
go in q̄ nō solū gau
diū suū de pusill⁹ re
deuntibz ostēdit. sed
etā inuidentiū mur
mur arguit. in q̄ silis
qual porcorz cibū di
xit. Et est f̄m̄ quosdā fruct⁹ arboris sonū fa
ciens cū comedit. Est autē gen⁹ leguminis so
noris frondibz et vacuis. qd̄ magis onerat
q̄ reficiat. Et nota qz qd̄ in auitō d̄ altile: in
animalibz d̄ saginati.

De dimittēdo fratri septuagies septies.

Capitulum. XCIII.

Quinqz addidit

ser dñs d̄ corripiedo fratre q̄ i te
solo peccauit. i. te solo sciēte. p̄
us secreto. post corā testibz. post corā ecclia et
addidit. q̄cūqz ligaueris sup terrā et c. q̄s
uit pet⁹ an dimittendū sit fratri peccanti vs
q̄ septies. r̄ndit iēsus. Imo vsqz septuagies

septies. i. cccc. nonaginta vltibz. et etiā septua
gies septies. id est omnē iniuriā. vt bis legat
septuagies septies. ita sc̄z vt prima expositio
referat ad tēpus. q. d. Imo semper dimittes
Sc̄da ad omnem iniuriā. qz septuaginta

septē ex numero vni
uersitatis. et nume
ro trāsgressiōis. i. ex
vij. et. xj. ē cōpositū
Septenarius d̄ nu
merus vniuersitatis
qz vniuersitas dieruz
currit per septē dies

hebdomade. Undenari⁹ numer⁹ d̄ trāsgres
sionis. qz vnitāte trāsgredit decē: et nō pue
nit ad. xij. q̄ iterū. bon⁹ numer⁹ est q̄stū ad si
gnificata. Et nota qz q̄libet teneat rancorem
animi p̄ iniuriā dimittere. etiā si nō petat vī
niā q̄ lesit. Qd̄ si petierit teneor et dicere aue.
subuenire sibi si indignus sit. qd̄ nō teneor nō
si petat. nisi sim p̄fectus. Q̄ autē dimittēdum
sit petet dñs p̄ sui parabolā subostendit. cu
ius debitum reuocauit dñs suus. qz noluit
misereri cōserui sui.

Ob solā fornicationē vxoz pōt dimitti.

Caplm. XCIII.

Factū est post

sermōes istos migrauit iēsus
a galilea et venit i iudeā trās loz
danē: et secuti sūt eū galilei: et curauit eos ibi.
Et accesserūt ad eū pharisei tentātes et dixerūt
Si licz hoī dimittere vxozē q̄cūqz ex cā. q̄b
ait dñs. Qd̄ d̄s instituit cōiugiū: et sō nō lice
bit hoī separe illd̄. qz etiā sic voluit dñs vīz
adherere vxori q̄ p̄pter eā relinq̄ret patres et
matrē. i. affectū suū magis dirigeret hō ad pro
creationē liberoruz q̄ ad curam parentū. Si
cut em̄ humor de radicibz ascendit ad arborē.
et trāsmittit ad semē et ad radices non redit
ita affect⁹ a parētibz ad filios trāsmittit. nec
cōuertit. i. maior est affect⁹ et p̄rior parentū
ad filios q̄ filioz ad parētes. Cūqz obiect⁹
sent de libello repudiij p̄cesso a moyse et dixit
set. ob duriciā cordis eoz h̄c p̄missus. i. nul
la lege punitū. Nō ei ordini dei moyse sup
ordinaret. addidit. qz excepta cā fornicatiōis
nō liceat hoī dimittere vxozē. Qd̄ audietes
discip̄li dixerūt: qz nō expedit nubere. Ne autē
oēs p̄tinētā meritozā putarēt. distinguit dñs
cunuchos. qz qdā sic nascunt: q̄ p̄prie dicunt
castrati. id ē caste nati. Alij facti iunt ab ho
minibz: q̄ p̄prie dicunt spadones a spata. Alij
se castrant p̄pter regnū dei: qui p̄prie dicunt

tur eunuch. id est bene vincentes, ab eu qd est bonu. et nuclie qd e victoria. Et hec vlti ma meritoria e. Cuius pueri oblati i posuiss set man? et bndictisset eis abijt inde.

De galileis quos occidit pilatus.

Caplm. XCIII.

Est hec ambu

p labat iesus i galileā, qz i iudea q rebāt eū inficere. Aderāt eo tpe qdā nunciātes ei de galileis: qz sanguinē pilat? miscuerat cū sacrificijs eoz. Quidam em̄ dices se del filij mltos seducerat de galileis qz dū duxisset in garizim: vbi dixerat se ascēsurū celū corā eis dū sacrificarēt ei. sū puenēs pilat? ipm cum oibz occidit, timuit em̄ ne et iudeos seduceret. Cūqz putarēt eos perijisse, tō qz neqozes eēt ceteri galileis ait dñs. Non minus iudeos hīs sceleratos: et similit̄ nīsi penit̄erēt perituros, etiā hieos solymitas nīsi penit̄erēt p̄turos, sicut pierāt in siloe, xvij, vtri oppressi a turre quā edifica bāt, sup q dicit̄ ete similitudinē ficulnee non faciētis fructū, p q cultoz vineerit ipetrauit annū ne pbureret donec pbaret eā.

De muliere incuruata. Ca. XCV.

Quqz doceret

c sabbatis i synagoga: erat ibi mulier hñs spm̄ infirmitatis, quam Inclinauerat spūs infirmitatis, als sathane, xvij, annis, et imposuit ei man? et erecta ē.

De scenophegia. Ca. XCVI.

Rat aut in pro

e rio scenophegia, qd sonat ymbraculoz fictionē, et dixerūt fr̄es ei? ad eū. Transi in iudeā vt discipuli tui vs deant opa tua q̄ facis, q̄ yndecūqz illuc cōuenient. Si hoc facis manifestas te mundo, qd, Si ex te facis: et nō ex beelzebub, vel si p quia. Hierāt p sanguinē iesu q̄ ei? gloriā querebāt vt inde p̄cipes fierent. Quibz ipe ait. Vos ascēdit̄e ad diē festū istū, id est ad p̄mū. Rediāt̄e em̄ diē festo ascēdit: s; q̄st̄ in occulto. Iudei aut̄ q̄rebāt illū dīcētes. Ubi ē ille, Et murmur erat de illo, qz qdā dīcebāt: bonus est, alij q̄ seductor erat, cūqz ascēdisset docebat in tēplo: et murmurabant dīcētes. Quō l̄ras scit iste cum non didicerit: Cūqz quidā dicerēt, Nōne hic est christus, Alij dī

cebāt. Hunc scimus vnde sit, Christus ante cum venerit: nemo scit vñ sit. Hoc dicebant: qz elias dixerat. Generationē eius q̄s enarabit, Vultū aut̄ de turba crediderūt in euz dīcētes. Ch̄s cū venerit nūqd̄ pla siḡ faciet q̄ hic facit. Et ait illi quidā de turba, Dā gister: dīc fratri meo vt diuidat mecum hereditatem. Qui respōdit, Homo: q̄s me cōstituit iudicem sup vos.

Qui missi vt tenerēt iesum ammirabantur verba eius. Caplm. XCVII.

Merūt ergo p̄i

m cipes et pharisei multos vt comphenderēt eū. Et ait iesus. Quē ritis me? et nō inuenietis, et vbi ego sūz nō potestis venire, q̄st̄ dīcat, Tales nō accedetis ad me: s; p? resurrectionē m̄tri volēt inuenire me si fieri posset corpaliē et nō inuenient fide tñ inueniēt. Et dīcebāt qdā, Hic ē vere p̄pheta, Alij, hic est christus, Cūqz rediissent ministri ad p̄cifices et phariseos et dīxissent ministris, Cur nō adduxistis eum: respōderunt. Nūqz sic locutus est homo vt iste loq̄tur. Et increpabāt eos pharisei dīcētes, Nūquid et vos seducti estis, Quis principz et phariseoz credit in eum, Et ait nicodemus, Lex nostra nō iudicat quēqz nīsi p̄us audierit ab ipso. Credebat q̄ si patienter illū audirent sicut ipe fecerat: similes ministris fierēt. Et dīxerūt ei, Nūquid et tu galileus es, id est a galileo seductus. Scrutare scripturas, A galilea nō surgit p̄pheta.

De adultera. Caplm. XCVIII.

Eius autē iterū

i diluculo venit in tēplū et sedēs docebat populū. Et adduxerūt ei scribe et pharisei mulierē deprehensam in adulterio: et querebāt qd iudicaret de ea faciendū. Putabāt em̄ qz dñs in iudicādo fieret im̄sicors vl̄ iniustus vt im̄sicors dē irriderent, et contra moysen agentes damnerent. Iesus autem inclinans se deorsum: scribebat digito in terra. Cūqz instarent erigēs se dīxit, Qui sine peccato est vestrum p̄m̄us in eam lapidez mittat. Et iterum se inclinās scribebat, Quid scribebat, Quidam dicunt id quod eis respondit. Hieronymus in quadam epistola ad studiosum videt euz velle scripsisse, Terra terra scribe hos viros abdi

+ M. Ex. ad gradus habet yro. Hieronymus, Ambrosius, et alij. Ambrosius haec verba habet lib. 7. epist. epist. 58. ad Studium.

Euangelica

catos. Vel terra terra accusat: in epla ad hy
renen. Audientes aut exibat vn post aliu, z
remansit iesus solus ab illis, z mulier stans
in medio discipuloz: et dimisit eam in code
mnata dicens Uade et amplius noli pecca
re. Et nota, erecius dedit sententiam iusticie
Ite erect? Inimam misericordie: qz eque vtru
qz priu est deo miseri et punire: qz omnis
christi actio christiani, est lectio

De parabola diuitis volentis ampliare
horrea sua, et de qbusda verbis dñi.

Caplm. XCIX.

Inc dicit ad il

los Cauete ab omi auaricia: cu
lit breuis hois vita Sup q po
fuit eis similitudine de dultre, q p fructuum
vbterate deliberabat horrea sua apliare Cui
deus ait, Stulte hac nocte anima tua repe
tent a te: q autē parati cuius erit. Iteru lo
curus est iesus illis multa Ego sum lux mu
di. Ego testimoniu phibeo de me zc. Inter
hece dicit plane se dei filiu: et eos in pctō suo
morituros, et scituros qs esset cu exaltarent
eu a terra et ipos nec filios dei ee nec abrae,
et q abraā viderat diem suu, et intulit, anqz
abraā fieret ego sum Ille sol? vere est q anqz
aliqd fieret vere potuit dicere, ego sum. Tu
lerit q lapides iudei vt facerent in eu Iesus
aut abscōdit se et exiit de tēplo. Et nota q
iudei dixerūt Quinquaginta annos nondū
habet, quida opinati sunt ab incarnatione
dñi vsq ad passionē plures annos fluxisse
qz et historijs colligamus.

De cecco nato, Caplm. C.

Preteriens ie

cus vidit hoies ceci a nativitate
z luto facto de salina: cuz lintisset
oculos ei? misit eu ad natatoriā siloe, z lauit
et vidit, Siloa fons
ē ad radicē mōs syō In valle iofaphat fz
q nō iugibz aqs sed traditōez syroz siloe
incert? horis ebullit manat sub terra.
cui? aq vt exciperent
qñ itagnū nō lōge a fonte erat pstructū: quā
cōllēctionē mō piscinā: mō natatoriā vocat
scriptura. Erat aut sabbatū. Un et pharisei
cū accepissent ab illuminato q iesus eu illu
minauerat: dixerūt ei, Da gloriā deo Nō est
hic homo a deo q sabbatū nō custodit, Cū?

q ille cōmendarēt iesum, z adderet. Nunqd
z vos discipuli ei? vultis fieri maledicti
ei: z dixerūt, Tu discipul? illius sis: nos autē
moysi discipuli sumus, hūc vñ sit nescimus,
id est nō approbam? Supra em dixerunt se
eu scire Putabāt aut iesum maledictū: z oēs
credētes i eu maledictos, Et cū eu elecissent
foras inuenit eu iesus, Cūqz dixisset ei se esse
filiū dei: ille adorauit eu, Et ait illi iesus, In
iudiciū ego veni in mundū vt q nō vidēt vl
deant: z q vidēt cecl fiat, q, d, In h q te mem
dicū illuminauit: intellige, q ego veni separa
re pauperes spūitu a supbis q se sciolos sa
ctant, vt illi illuminent: isti, i, scioli cecitatem
mentis incurrant.

De signis pfectionis z de impossibilitate
inrandi diuitē in regnū celoz.

Capitulum. CI.

Cuz egressus

ec iesus i via adolescēs genu
flecto rogabat eu dicens, Quid
faciā vt habeā vitā eternā, Cūqz intunxisset
ei de custodia mādatoz, et audissz eu seruassz
se ea docuit eu de pfectiōe, et vnū signū pfe
ctiōis proposuit dicens, Uade z vede oia q hēs
et veni seqre me. Est em pfectio platoz: cu
sus signū ē relinqre oia z ponere aiām p out
bus, Est etiā pteplatiuo: cui? signū est hie
mortē in desiderio z vitā i patiētia, Est z de
ricoz: cui? signū ē ptiētia, Hoc audies ado
lescēs abijt tristis, erat em pecuniosus valde
et locuples, Tūc ait iesus ad discipulos, Fa
cilius ē camelū p foramē ac? trāsire qz diuitē
intrare i regnū celoz, Facili? significat h mi
nus posituo sui pstrari, i. min? ē difficile, qz
min? ē impossibile, Potest em de? facere vt ca
mel? trāseat p foramē ac? nullo obstāte, Quas
rū pō q hic noie diuitis itelligit ponere i glo
ria, si pōt de potētia: de iusticia nō pōt Grad?
pō ppatiōis inter ipossibilia ne mirerz, Im
possibili? ei est equū pueri i lapidē qz in asi
nū, cui ē accōmodatio: naturaliter qz lapidi
Fuerūt q dicerēt in hierusalē quā fuisse por
tā q ac? dicebat, ad quā cuz veniebāt camelū
p pcediō vie cū oneribz suis nō poterāt trās
ire vl subire eā, Exonerati q trāsibāt, z iterū
recepti oneribz minabant, Scom h q silitus
do notat hic: nō impossibilitas, Oportet ei
auarū amorē opū dimittēre si vult, igredi ad
vitā, Quā aut noie diuitis auarū significasset:

Handwritten marginal notes in a vertical column on the right side of the page, including the word 'Handwritten' and other illegible text.

hinc patet q̄ discipuli subdiderūt. Quis em̄ poterit saluus fieri Plures em̄ sunt paupes dicitur. et ita plures p̄nt saluari si de possessioibz opum dixisset. Quibz ait Iesus. Apud hoīes h̄ est impossibile. apud deum aut̄ oīa possibilīa sunt. Nō q̄ tales deo possit saluari: s; qz p̄t eos iustificare et tūc saluare.

¶ Relinquētes pro christo omnia iudicabunt. *Caplm. CII.*

Inc petrus ait

t Ecce nos reliquim⁹ oīa et secuti sum⁹ te. q̄d ergo erit nob. supple relinquendū. Illa em̄ oīa reliquerat petr⁹. de q̄bus dictū ē. et oīa vanitas. Illa aut̄ oīa sibi retinuerat. de q̄bus dictū est. Deus ē oīa in omnibz. Et n̄ dicit Iesus. Cū sederit filius hominis in sede maiestatis sue in regeneratōe sedebitis et vos sup sedes. xij. iudicātes. xij. tribu israel. Sit in baptismo p̄ma regeneratio in anīa. fiet in iudicio sc̄da in corpe. Ibi contempores mūdi cū dño iudicabūt: nō solū cooperatiōe sed etiā auctoritate. Duodenarius aut̄ ponit p̄ plenitudinē pr̄tis et xij. tribus israel p̄ oībz iudicādis. Duodenari⁹ em̄ et septenario q̄ est numer⁹ vniuersitatis surgit. i. ex p̄tibz septenarij in se ductis. Quidaz tū hoc solis discipulis dictū dicit. et impletum iā esse in subiectiōe mūdi: qz quasi potestate habētes sup oēm ecclesiā sedent. Post ad oēs generaliter sermo directus est. Nō s; reliquerit domū aut̄ parētes et centuplū accipiet nūc in hoc tpe: et in futuro vitā eternā. Quia p̄ter sp̄nalia q̄ quasi centuplū sūt p̄parata carnalibz. sancti viri alios sanctos plus etiā p̄pinq̄is suis diligit.

De diuitie et lazaro *Caplm. CIII.*

Harisei vero au

p dientes eū disputantē de cōceptu mūdi deridebāt eū. quia lex obseruatoribz suis bona terre pmittebat. Ipse aut̄ cōtra eoz anariciā exemplū eis p̄posuit d̄ diuite purpurato et pulone qui in inferno cruciabat. qz recepat in vita sua bona. i. sola illa q̄ putauerat bona. Hec fuit hoc parabola s; in re ip̄a. qd̄ p̄pendit. qz nomē mēdici ibi ponitur lazaro. s; q̄ posuit ē in sinu abrae. Erat em̄ in superiori margine inferni loc⁹ aliquā tam habēs lucē: sine omni pena materiali in quo erant anime p̄destinatorz vsq; ad christi

descensum ad inferos. q̄ locus p̄ter sui terrā. quillitā ē. sinus abrae dictus est: vt sinu matris dicim⁹. Et dicebat abrae. qz fuit p̄ma credendū via. Ipse em̄ primus publice p̄dicauit. vni tū deū esse. Hunc locū vocauit iob teo nebras p̄ tedio expectandi dicēs. Et in tenebris strani lectuli meū. Nota qz diues dicit se cruciari in lingua. i. p̄ pctō lingue. qz epulones loquaces eē solēt. Nec mirz si aīa trāso latie dicat mēbra hie: cū diuinitas eodē ro po p̄ mēbra distinguat. Fuerūt tū q̄ dicerent et angelos et aīas corpora hie aerea. Alio q̄n anie ignē vrentē nō sentirēt. qd̄ sup genēs inuenies. Alij dicūt qz ad sentiendā vltionē ignis nō est necesse habere corpora. Est em̄ quedā species ignis cui si imponas manum ardore senties sine aliq̄ lesione manus. Quā abraā chaos inter eos sū matū dicit: vt chaos vt veteres codices habent. forte in re ita erat. vel p̄petuā bonoz et maloz dissimilitudinē post hāc vitā notat. Cūq; diues rogaueret de mittendo lazaro ad frēs suos auduit: habēt moysen et p̄phas. Cū et conijcit qz ius deus fuerit: p̄ q̄ etiā forte abraā vocauit eoz filiū: et ille ip̄m patrē.

De villico iniquitatis. *Ca. CIII.*

Discipulos au

a tem p̄posuit Iesus parabolā de villico iniquitatis. Et ē villic⁹ p̄prie villicus custos. sed hie accipit p̄ iconomo. Hic tū mēs amoueri et egere: clāculo fecit inuenticōdā cum debitoribz dñi sui: vt cū eijceret mores bñficiōz reciperet eoz in domus suas. Et laudauit dñs villicū iniquitatis. non qz inique: sed qz prudēter egisset. Est em̄ prudentia: quedā sibi imposteri p̄uidētia: et b̄ q̄si a minori intulit dñs dicēs. Si sibi in futurū puidens etiā cū dolo laudat. ergo facite vobis amicos de māmōna iniquitatis. vt cū defecerit recipiat vos i etna tabernacula. qd̄. Quāto laudādi magis eritis si p̄uidētis vobis sine dolo. Māmōna lingua syra dicitur. et māmōn sathanas: qui opibz seducit. Que dicunt iniquitatis: quia de iniquitate colligi solent. Unde vulgaria sententia dicit. Omnis diues aut iniquus aut heres iniqui. Hoc quidam male intelligentes rapunt et bene dispensent. Sed qui offert sacrificium de substantia pauperis idem facit. ac si viciū met filiū in p̄spectu patris. Vel p̄t sic exponi

Euangelica

quia dñs in hoc verbo: et hic putat nobis
et in futuro, q. d. Vobis reseruate de rebus
vestris ad solaciū vite, de superfluo facite vo-
bis amicos. Qd em̄ ultra necessaria vite reti-
netur, nec primi necessitatibus erogat pecu-
nia est iniquitas, i. contra equitatem. In ea em̄
nō seruam⁹ equitate quā primo debem⁹ que-
re sic nos diligere tenemur. Et nota q non
oēs paupes possūt nos recipere in eterna ta-
bernacula, sed q largimur his recipiemur
ab angelis, bonus est tñ eligere bonos pau-
peres cū possum⁹. Et adiecit dñs. Seruus
sciens voluntatē dñi sui et nō facies eā pla-
gis vapulabit multis. q aut nō cognouit va-
pulabit paucis. Multi ppter hoc auertunt
aurē ne audiat verbū dei, sed hi non nescien-
tes sed contemptores iudicantur

De denario durno,

La. CV

Inc dominus

Proposuit eis similitudinē de paterfa-
miliis q cōduxit operarios i vis-
nā suā ex denario durno. Cūq; nō nisi qnq;
q; hore diei ibi nūerent: tñ oēs s̄bintelligūf
ser etates tā tps q; hoīs. In vndecima em̄
qnta et sexta etas vel cllas intelligitur. In
eadē q; senect⁹ et decrepita. Identitas s̄q;
dem denarij candē pperuitatē notat. Nulli⁹
em̄ vita s̄b breuior aut longior erit alia sed
līde⁹ oīa in oīb; notatur in ea. De murmu-
re vero recipiētū dici pōt, q; ibi nō erit mur-
mur inuidentiū: sed ammirantiū de magni-
tudine p̄mij. Solet em̄ murmur q; accipi
p p̄fusione vocum. Vel pōt trahi murmur
ad statū p̄ntem. Interrogatio vero cur pa-
res fecisset in gl̄ia ad futurū. Causam em̄ di-
lationis ch̄i a gl̄ia p q; potuerūt murmura-
re antiq; tūc demū sciēt quā nūq; sciuerunt
q; ne sine nobis glorificaretur. Admiratio
nē aut eoz de causa cognita exp̄ssit dñs sub
interrogatiōe. An nō licet mihi facere quod
uolo. Post cludens parabolā ait. Sicerūt
nouissimi p̄mi et p̄mi nouissimi. i. iudei ⁊ gē-
tes equabuntur i ingressu regni celoz, q; nul-
lus intrauit vsq; in septimā etatē quiescētūz
q; incepit plene in ascēsiōe. In resurrectiōe
q; eoz: electi cuiuscūq; etatis vel tps vl'
dominis equabūtur. nisi forte pauci ante re-
surrexerint quasi p̄uilegiati. Quidam tamē

quia in hac parabo-
la legit. An oculus
tu⁹ nequā ē, ⁊ i fine.
Vlti s̄ vocati pau-
ci s̄o electi: dicūt la-
borātes i vinea oēs
fideles cuiuscūq; tē-
poris vel etatis q̄rū
quidā boni: alij s̄o mali, et vocāt accipiēt es
cū murmure malos putātes se pl⁹ acceptu-
ros, et q; pores fuerūt in ecclia vel tpe vl' di-
gnitate etiā plus alijs accepturos. De q; p
pheta dicit. Cadēt a latere tuo mille et decem
milia a dextris tuis. Et dñs in euāgelio dīc
se diciturū talib; Hec lo vos. Quāuis etiā d
eisdē videat s̄mo fieri, s̄ de accipiētib; de
nariū tñ s̄m regulā r̄conij d̄ diuersis ibi agi-
tur, s̄ de accipiētib; et nō accipiētib; sed
putantib; se accepturos: sed tñ nec putabūt
nec accipiēt. Vel pōt eē synecris, q; si vellēt
p̄mi murmurare posset r̄onabiltter murmur
eoz cōprimi.

De hydropico et exhortatiōe ad humilita-
tem et misericordiā.

Capitulum. CVI.

Factū est cum

Sabbato māducaret panē i domo
cuiusdā principis phariseoz erat
aū eū hydropic⁹. Est autē hydropic⁹ adfus
humor succutaneus de vicio vesice nat⁹ cū
inflatiōe et fetido ābelitu. Obsuabāt āt pha-
risei iesuz si sabbo curaret. Cūq; q̄siss; ab eis
si licet sabbato curare: et tacuissent apprehen-
sum languidū sanauit. Post pbauit licere cu-
rare, q; pec⁹ lapsum in puteū die sabbati ex-
trahit. Virū autē erat q; de curatiōib; i sab-
bato eū arguebāt. Habēt em̄ in traditiōib;
suis determinata opez genera circē. lxx. a q;
bus vacandū ē sabbato: inter q; nō est cura-
tio maxime q; fit solo s̄bo: sic dñs sepe cura-
bat. Dicebat autē etiā ad inuitatos parabolā
Cū inuitatus fueris ad nuptias nō discum-
bas in primo loco. Contra superbiā phariseo-
rum humilitatē docebat. Et nota q; hoc nō
est parabola: sed potius exemplū vni⁹ opis
humilitē faciēdi. Qd q; ideo pponit vt ad si-
militudinē eius cetera fiant, parabola voca-
tur quasi similitudo in exemplo. Illū autē q;
cum inuitauerat monebat ad misericordiāz
dicēs. Cum facis prandū noli inuitare co-

E

gnatos et diuites: sed pauperes. Non da-
minat amicorum inuitationes: sed voluntate
luxuriose viuendi vel edendi. et se inuicere
inuitadi. et eo qd dñs ait hie. Retribuet ei ti-
bi in resurrectione iustoz. Et qdā de dñcum
benibz intulit Beai? q manducabit panē i
regno dei. Errauit cherini? dñes etiā corpo-
rale ibi futurā refectionē sicut hō creatus est
immortalis: nō tñ sine cibozū alimonia.

¶ In encenijs voluerunt iudei lapidare
iesum. **Caplm. CVII.**

¶ Seta sunt autez

f encenia i hierosolymis et hyems
erat Encenia dicunt qñ encenea
a neos qd est nouū. et sonat innouatoēs. z ē
ibi intentionū. qz subuectionē notat qñ scz all
qua dom? aut vas aut vestis a cōi vsu ad ce-
lebre et diuinū ysum subuehit. qd latin? dñc
dedicationē Tñ hebreus vocat dedicationē
inchoationē ysum noue rei: vt cū pmo inha-
bitam? nouā domū: aut iduim? nouā veste.
Hic aut encenia vocant festa dedicationis tē-
pli qd ānuatim fiebat Hoc aut festū nō ad
pmā vel scdam dedicationē tēpli spectabat:
sed ad tertiā. Prīma em fuit i autūno: qz salo-
mon dedicauit tēplū decima die septēbris z
ysqz ad tēplū illius euerisionē fiebat qñannis
duo festa eadē die. dedicatio scz z exptatio.
Cū p reedificatū fuit tēplū a redemptibz de
babilone dedicatū est in vere. xij. die martij
id ē. xij. luna. Lum aut antioch? epiphanes
polluisset tēplū sordibz idoloꝝ. z pphanas
set vtensilia ei? iudas machabe? fili? a samo-
nei de genere sacerdotali mūdauit tēplū. z
restituit vtensilia i loqz suis. z qñ dedicauit il-
lud. xxx. die decēbris. Et hec dedicatio i die-
bus iesu obfuebatur i hyeme. Forte adhuc
hoc est festū luminū apud iudeos qz z iose-
ph? testat etiā sub machabeis vocatū hunc
diē: diē luminū Et ambulabat iesus i tēplo
in porticu salomonis. Hoie tēpli sepe voca-
tur portic? tēpli. vt hie. In tēplū ei nō ascē-
debat nisi ministri tēpli. Portic? aut illa di-
cebatur tēplū salomonis i q solebat stare
ad orādū. in q i die dedicatōis erexit colūnā
ereā. supra quā orauit flexis genibz: cū tñ iu-
dei soleant stare cū orant. Et dixerūt iudei.
Quousqz aīas nras tollis. si tu es chñs dic
nob palā. Ideo querebāt. qz si se chñm dice-
ret tenerent eū. tanqz cōtra angustum se eris-

gentem. Ideo chñs responsum tempera-
uit dices Loquor vobis et nō creditis. ope-
ra q ego facio testimoniū perhibent de me.
Lunqz dixerūt. ego z pater vnū sumus. sus-
tulerunt iudei lapides vt taceret in eū. Cuius-
qz dixerūt se velle eum lapidare p blasphemā.
qz cum esset homo dei se faciebat. dicit
Quia scriptura hoies dixit deos: vt tibi Ego
dixi: dñ estis et filij excelsi omnes. Ergo ml-
to magis quē pater miserat in mūdū dici po-
test de? cū tñ dicat homo deus. z verbū de?
dissimiliter. Hac ambiguitate nois trā eorū
mitigauit. Querebant ergo eū apprehende-
re. et exiuit de manibz eoz: et abiit trās iordanē
vbi erat iohannes baptizans primū.

De resurrectione lazari.

Caplm. CVIII.

¶ Rat autē quidā

e languēs lazari? a bethania dca
stello marie et marthe. Cū aut ac-
cepisset lazari? ifirmari p nunciū sorozum ait
Infirmitas hec nō est ad mortē. ad eū scz b-
tinendū in morte. z māsit i eodē loco duobz
diebz quosqz scz quatrīduū impleret. Tūc ait
discipulis. Eamus in indeā itez. Qui dices-
rūt. Iudei volebāt te lapidare z iterū vadis
illuc. Iesus aut dixit se esse qñi diē. et ipos q
si. xij. horas. et ideo nō erat eis timēdū cū eo
ire. Et nota. qz si iudas adhuc erat bon? sic
hora diei erat. et iū laz malus p matthia sub-
stituit ei dictū ē. Dicit et aliter. qd. Putat
iudeos pscuerrare i voluntate me lapidandū.
Sicut hore mutabiles sunt: sic et affect? ho-
minū Et etiā sep? mutatur i die cor hois q
hore. Et q ambulat in die. i. i pace sic z ego e-
vos: nō offendit aliquē. et sō securi camus
Et addidit. Lazar? mortu? ē z gaudeo ppter
vos. qz nō erā ibi qz dñ eis lōge posita indi-
cat roborat fides eoz. Redijt ergo iesus i be-
thania cū discipulis suis. et martha occurrit
ei extra castellū. Et aduocata maria multis
hierosolymitū pscntibus qui venerāt ad cō-
solandas sorozes: ve-
nerūt ad monumen Bethania ei nō distat
tū. et ad vocē iesu nō a hīrlz nisi stadij. xv
solū suscitatur? est. sed
p. iij. licz ligatus i iustis. Vultū qd iudeis
ad phariseos abierūt et nunciauerūt q vide-
rāt. z celebris erat sermo de eo apud iudeos
Vultū em tā ascēderāt ad diē festū vt sancti

Euangelica

ficaret se Credit ei h
e factu ea die q legi
tur i quadragesima
sc sexta feria an Isti
sunt dies pma scz die
mctis pami fm lege

Ecce duplex mtracu
lu. sc q mortu? resuscit
tat? e. z q ad voce ie
su libere ambulauit
qsi solutus.

Q pontifices et iudei cospirauerunt in les
sum.

Caplm. CX.

Collegerunt ergo

c pontifices et pharisei pcellu z dice
bat Quid facim? si dimittim? eu
sic ocs credit in eu. et veniet romani z tollent
locu nostru z gentem. qsi diceret Venerabilis
et scrus hi loe? hie gentibz qz alexader z pom
pelus et alij venerati sunt ipm z reges persa
ru et egypti. Hic aut? ho docet sacra nra abo
lenda et vana. Ergo romani scietes opes te
pli tollent eas audietes ipune tollendas. Tunc
caiphas qz potifex erat annu ill? qd facien
du esset eis decreuit dices. Expedi vob vt
yn? moriat? ho et no tota ges pereat. Et pph
tauit vtili generi huano morte chrl? nesci
ens. Ab illa g die cogitauerunt eu interficere
imo pducere vt inuict? duceret i hierlm. Je
sus glia no pala abu
labat apud eos: sed
abijt iuxta desertu in
ciuitate q d: effrem.

Quia glia destinatus
erat mortu ab ipo sab
bato quo collegerat
pcellu. Inchoam? me

moria dnice passiois. i hymnis marie z sub
ticem? glia pti in rnsorij et i Introitu mis
se nondu tm plene qz nondu tradit? erat dñs
in manus lanistarū.

De vltimo aduentu dñi in hierusalē.

Caplm. CX.

Sicrum est autē

f du ppleret dies assumptiois et
firmavit facie sua vt tret i hierlz.
Assuptioe iesu dixit lucas non solu tps q
assumi debebat de h mudo ad ptem. s; etiā
fm pceptu de agno pascali q. x. die mctis p
mi assumebatur de grege. z seruabatur vsqz
ad qrtid ecclmū die In huc modū iesus deci
ma die. id ē in ramis palmarū venit ad locū
passiois et māsit in eo vsqz du passus est.

De decē leprosis.

Caplm. CXI.

Factus est duz

c tret i hierlz trāsibat p medā galile

am et samariā. Et i ingressu cuiusdā castelli
occurrerūt ei decē viri leprosi dicētes Iesu p
ceptor miserere nri. et rñdit. Ite oñdite vos
sacerdotibz. et dū tret mūdant sūt Quoz yn?
vt vidit se mundatū redijt et adorauit iesus:
magnificās deū. Et
h erat samaritan? q
no redierit iudei erat
in q norat pfdia iu
deorum

Sola vnitas ecclie
cadit in facie adorās
Inde est q in pfectz
diebz pstrati cōcludi
mus horas. si no ad

terrā: saltē sup stratoriu. vbi qtuor signant.
Infirmitas corpis. qz d puluere supst. Et i
firmitas animi. qz p nos n erigimur. Et eru
bescētia. qz no audem? oculos leuare ad celu
Et prudētia. qz videm? vbi cadim?. i. i tēre
affligimur. Et videm? qre In puatis orōni
bus qñ qz flexis genibz vt salomō. s; eleuata
facie oram?. q. d. trabe me post te. Qñqz stā
tes. q. d. In domū dñi lerātes ibimus. In p
mo g expimim? pdicione nram. in scōo des
deriu. in tertio spem.

De samaritanis negantibz hospitū dño.

Capitulum. CXII.

Quoz premisit

c ser nūcios in ciuitate samaritano
rū no sūt recepti hospitio Sama
rite em iuidebat eūtibz in hierlm adorare qz
dicebat i mōte garzīm eē orandū. ppe pphas
Et irati iacoby et ioannes dixerūt. Qis dicit
mus vt ignis descēdat d celo et cōsumat eos
Et increpauit eos dñs Imōt vindicta que
laudatur in helia i his damnat qz ille ex cha
ritate. hie ex ira hoc appetebant.

De petitione filioz zebedel.

Ca. CXIII.

Assumes iterum se

c ait Ecce ascēditm? hierosolimā z
cōsumabunt pphete de filio hois
Tradet ei gētibz z iludēt z flagellabūt cōspue
rur. crucifigēt: et tertia die resurget. Qd audi
ētes filij zebedel putātes imiere regnū iesu
i isrl. suggestēnt mri sue vt peteret ab eo mu
n? sine noie. qz cesso subderet Dic vt hi duo
filij mei sedeāt yn? ad dexterā: ali? ad ad sin
istrā in regno tuo. Iesus aut? no respōdit ma
tri. sed petentibz per matrē. Rescātis qd pe
tatis. quasi diceret Prelationem queritis in
E 2

Historia

celo: q̄ nulla erit tibi
Et male queris; Re
gnare enim vultis q̄
non meruistis. Por
testis bibere calices
quem ego bibi; n̄
sum aut baptismo q̄
ego baptizor; bap
tizari. Dicunt ei: Pos
sumus Calicem passionis
baptisma mortem si
gnat. et dicit ad filium di
ne lane intincte. Si
cut ei lana intingit et
accipit alicuius colo
ris dignitatem. sic nos
in morte descendimus corpales et resurgemus spi
rituales Calicem ad fr̄as cyph̄ e q̄ calidam sumi
m̄ portionem. Hieronymus et Theodosius dicit cyph̄
esse que inuenerunt calices. et dixerunt calicem q̄
nunc mutata l̄ra l̄i a.
dicitur calicem. Cassiodorus
sup̄ psalmos dicit Ca
licem dicitur passio. q̄ cum
m̄sura bibis. Fidel
em de q̄ n̄ sunt nos
tentari supra id qd
possumus. Est enim ca
licem cyph̄ cui q̄ m̄su
rare distribuitur potus
bibentibus. Et sicut h̄c dicit
stinctiones calicis et baptisimi recte subdit dicit
dñs. Calicem qd̄ meū bibetis. et tacuit de ba
ptismo. Joānes enim nō martirium; s̄ passiones
multas circa mortē sustinuit. Alij tñ et calicem
et baptismum p̄ eodē accipiunt. sc̄z p̄ martirio
Et dicunt iohannē aīo fuisse martirum q̄ aīo nō
defuit martirium. et in feruentis olei dolium
missus est. In hūc modū hieronymus dicit d̄
monachis. Monachi debent habere purita
tem martirij. siquidē et ipsi martires sūt. Ad
didit q̄z Iesus. Sedere autē ad dexterā vel ad
sinistrā. nō est meū dare vobis. subaudi. tali
bus q̄les vos estis. q̄ estis abitis. Al
vobis q̄si p̄ vobis. l. q̄ p̄ inquit mei estis. Nō
enim p̄sonarū acceptor est deus. vt sc̄z p̄sonarū
aliquē obseruet sine meritis in dando salutē
eternā. Et cū indignarentur decē de duobus fra
tribus. docuit dñs hos et illos nō v̄turos ad
regnum nisi p̄ humilitatē. et dedit se in exemplū
eis dicens. Filij hominis nō v̄t ministrari s̄ mi
nistrare. Quia enim homo cecidit p̄ superbiam; p̄

Calicem est cyph̄ q̄ calis
dā sumim̄ portionē.
id est potū q̄ calefacit
vt vinū. cernitā. me
donet h̄mōi q̄ calefa
ciūt corp̄ humanū.
Cyph̄us dicitur vas q̄ su
mim̄ potū: quod cibo
infundit tñ ad molli
ficandū sic ē aq̄ sim
plex. q̄ nō nutrit; s̄ so
liditate tibi p̄ mēbra
deponat. Hec ē p̄pria
differētia iter cyph̄i
et calicem

Item calices pl̄i sūt
q̄z t̄ra calidissima ē.
q̄ inuenerūt quoddā
gen̄ cōtra calorem. qd̄
grece calicos dicitur: et per
mutationē. i. in a. dicitur
enim est calicos.

alliam vlam redire oportet eū in regione suā
Ad quod significandū dñs papa in p̄cellio
nibus redit per alliam vlam ab ea per quas
egressus est.

De zacheo et ceco prius illuminato.
Capitulum. CXIII.

An te qua

ingredietur biericho
e richo illuminauit cecū vnū. et in
gressus pambulabat biericho Za
cheus autē princeps publicanorū: q̄ pusillus
erat ascendit arbore sicomori vt videret Iesum
transiētem. Sicomorus ficus fatua dicitur. In fo
lijs moro silis. i. alijs similibus ficul. Tñ dicitur q̄z
sicomorus. sed altitudine p̄stans. vñ et a la
tinitis celsa nūcupat. dicitur ei Iesus. Zachee de
scende: q̄ hodie oportet me in domo tua ma
nere. Et descendit et excepit illum gaudēs in do
mū suā. Tūc zachē
dimidū bonorū suo
rū dās pauperibus. di
midū retinuit vt in
de redderet his quos
defraudauerat in q̄
duplū: que i duplū
vel quadruplū resti
tuebant sicut lege: sic
sup̄ dictū ē. Et ait se
sus. Hodie huic do
mū salus facta est: eo q̄ ipse zachē filius sit
abrahę. factus sc̄z. nō natus. i. nō sicut carne s̄ sicut

De duobus cecis bierichontinis
Capitulum. CXV.

Egrediente eo

e biericho secuta est eum turba multa
Pauci enim nō audebāt ingredi dolo
rum p̄pter latrones. Et ecce duo cecis sedebāt
sec̄ viā. ex quibus vnus bartimeus erat. i. timotheus
lius. Qui cū clamarēt. fili dāuid misere no
stri. et cū increparent vt facerent magis cla
mabāt. Stetit Iesus: et illis ad se vocatis re
tigit oculos eorū. et cōfestim viderunt et secu
ti sunt eum.

De alabastro vngenti. Capitulum. CXVI.

Iesus ergo ante

septem dies pasce venit in bethaniam
sabbato sc̄z ante ramos palmarū q̄
dies sexta erat aīa pasce. si numerem̄ ipm̄ et
diē pasce cū q̄tuor inepositis; et erat in domo

Euangelica

simonis leprosi Simon fuerat leprosus et a dño sanatus. s; tñ ad huc pñtinu nomē mane bat: sic et ad huc d; matthe^o publican^o. **W**l tñq; iudeoz venerūt illuc q; pñnerāt ad diē festū. nō ppter iesum tm̄: sed vt lazari suscitatum viderēt. Cogitauerūt g; pñcipes sacerdotū vt lazari interficerēt. **F**ecerūt autē ei cenaz et maria ministrabat: et lazari vn^o erat discumbentū. **Q**ui vt ait Augustin^o de verbis dñi cōiuiis interrogantib; loca penaz et sedes inferni diligenti narratiōe indicauit. **E**t ita inferi lōgis sp̄ib; ignorati: tandē inueniunt pñtorē. **M**aria g; habebat alabastruz vngenti nardi. i. pyxidē de alabastro plenaz vngento nardi. **S**icut ei dicit^o cyphū vini cyphū lactis et h̄mōis sic d; hec habēs alabastrum vngenti. **E**t est gen^o marmoris candidi et plucidi varijs colorib; interincti. qd̄ icorrupta seruat vngēta. **H**ardus autē ē fructus a; romatica. crassa radice sed breui nigra et fragili. cypressini odoris: folio perparuo: dēso q; cui^o cacumina in aristas se spargunt. **P**isgmēarij spicas et folia nardi celebrāt vn̄ ad cōmendationē vngenti ait mare^o. spicat p̄cio si. **E**rat em̄ de nardo indica. **A**lia em̄ genera nardi villa sūt. **J**oannes qualitatē expressit dicens. **L**ibrā vngenti nardi pistici. i. fidelis pisteno em̄ credo: et pistis fides d; nlla sc; adulterina admixtione corrupta. **Q**uidā ta-

men pisticum dicitur a loco putant. **F**resgit autem vel aperuit maria alabastrum et effudit vngentum super caput iesu. et etia vncit pedes eius: et extersit capillis suis: dom^o impleta ē

et odore vngenti. **E**t q; eadē die maria fouit pedes dñi vngento: in memoriā hui^o rei eo^o d; sabbato dñs papa d; mltis erogare pauperib;: h; em̄ pedes dñi sedētis i celo ad huc sūt ambulātes i terra. **L**un^o largitiōis occupatōe ea die nō egredit^o ad aliquā ecclesiā: cū ceteris diebus qd̄ dragesime stationez faciat ad celebrandā missā. **I**nde est q; in antiq; gradua

Uel pistici. i. misti d; spicis et folijs p̄fectū qd̄ est p̄ciosius vt dicit beda super marcū. **E**t forte p̄cis mixtura sonat: et inde p̄cis p̄cidis.

Legit tñ in q̄buldaz sacramentarijs. statio ad sc̄m̄ petri. **E**t p̄t dicit vacas: q; non h; p̄p̄riam antiphonaz ad introitū. s; p̄ridia na reperitur.

libo legitur i rubrica sabbatū vacat. q; dñs papa elemosynā dat. **E**t in romano capitulari euāgelioz feria. vj. datur fermētātū p̄sistorio lateranēi. **N**ec moueat te: si ob altā causam inueneris dictas dñscas vacantes. **I**ndignabatur at iudas scariothes. q̄si dep̄dito vngento cū posset vendi trecētis denarijs et dari egenis. **E**rat et alij indigne ferētes et dicitur. vt qd̄ p̄ditio hec vngenti facta ē. **I**sti q; dem p̄p̄t pauperes indignabatur. q̄b; forte p̄bis iude p̄suasū erat. **J**udas p̄o p̄p̄t lucrū q; fur erat et loculos dñi habēs q; mittebat portabat. i. nō solū ferebat s; asportabat. **H**abebat ei vxorē et filios. sic sc̄ptū ē de eo. **F**iat filij ei^o orphani: et vxor ei^o vidua etc. **V**oxi ergo et filijs dabat q; furabatur. **E**t ait ill^o iesus. **Q**uid molesti estis huic mulieri. **B**onū op^o opata ē i me: ad sepeliendū me fecit. q. d. **N**ō ē p̄ditio: s; officium sepulture. **J**oannes ait. **S**ine illaz vt in diē sepulture mee seruet illud. **M**aria q̄si exponēs hoc ait. **N**ō habuit. i. qd̄ potuit hoc fecit. puenit ei vngere corp^o meū in sepulturā. subaudi. ponendū. q. d. **S**ine vt faciat viuō duz p̄t qd̄ volet facere mortuo: s; nō poterit. **E**t forte a sp̄sctō lz ne sciens. sic p̄occupauit vncōnē sepulture mulier. **T**ūc dicit iesus opus h; memorandum vbi cūq; p̄dicaretur euāgelij h; et bene dicit euāgelij h;. **N**ō dñi em̄ sc̄pta erat euāgelia.

De maledictione ficus. et sessione super asellam. **Ca. CXVII.**

Sine antez facto

M ascendebat iesus hierosolymā et discipuli ei^o cū eo. **E**t cū venisset bethphage q; erat vicul^o sacerdotū. et i latere montis oliueti. misit duos de discipulis in castelluz qd̄ s; eos erat. i. i hierl; vt adducerēt ei asinā et pullū ei^o q; erat alligati i bũso. **E**t si quis cōtradiceret: dicerent dñi his op^o hie. **A**ssina hec d; fuisse cōis paupib; q; p̄p̄ria iumēta nō habebāt. **C**ūq; q̄s in ea opat^o fuerat paubulū dabat ei et pullo q; pariter ad opa p̄munia nutriebant. **N**ondū em̄ q̄s ascenderat eā et ob ei^o p̄ta p̄mune obsequiū qd̄ eā dicitā subiugale putāt. q̄si oim̄ dñio expositā. **S**z grecū nomē est subiugalis. **A**ssina em̄ latine: grece d; subiugalis. **E**t vtrūq; nomē ob eandem causam institutum est. **H**oc em̄ iumētū primū insedit hō et a sedēdo asinū latin^o dicit. et grece^o subiugale. **H**i autē duo missi fuisse

credunt petrus et philippus ad significandū,
 qz ipsi p̄mū adduxerūt gētes ad iesum. petrus
 corneliū z domū eius
 philippus samaria In
 itinere dū ascende
 ret hierlm putamus
 eū esurisse z accessis
 se ad ficū. z cū nō in
 uenisset in ea nisi fo-

Tū i actibz aploz les
 git philippus diaco
 nus cōuertisse sama
 riā: petrus corneliuz
 et domū eius

lia et nō fructū: ait. Nūq̄s amplē ex te exeat
 fructus. z statim aruit. Qd̄ tū in signū synago
 ge maledicte et arefacte puerse sez mēdicatā
 t̄ fecit iesus. Nō enī q̄rebat fructus ex ea cū nō
 dum tps ficū erat. qd̄ licet apud mattheuz
 legat sequenti die factū. Mar̄c̄ q̄z dicat alla
 die cū exiret a bethania esurijt: putam⁹ reca
 pitulādo dicit eū. Mar̄c̄ enī narrat h̄ factū
 esse aū electionē vendentū de tēplo quā cō
 stat dīcō factā. Nec ob aliud tū hūc or
 dinē marci sequimur nisi qz post mattheū scri
 psit. Siue aut matthe⁹ scōda ferta dicat factū
 recapitulādo. siue mar̄c̄ aū electionē pocu
 pando. qz de facto non est q̄stio, de die arbi
 trio legētis relinquit. Euntē aut discipu
 li fecerūt sicut p̄cepit illis iesus. Et ponētes
 vestimēta sua sup pullū: eū desup sedere fece
 runt. Mar̄c̄ lucas z ioānes nō dicit eū se
 disse nisi sup pullū zacharias qz p̄pha dixit
 sedēs sup pullū asine. matthe⁹ dicit eū sedisse
 sup asinā et pullū. Q̄ licet breuis esset via: fie
 ri tū potuit vt primo infēdisset pullo et forte
 qz nō dū domit⁹ et lasciu⁹ erat. descēdit et i se
 dit asine. qz si sup pullū tū. Marthe⁹ tū sup
 ytrūqz posuit. qz ytrūqz fieri potuit in myste
 rio. Quā h̄ p̄phetatū fuerat p zachariā d̄ ic
 su non agnouerūt discipuli donec glorifica
 tus fuit iesus.

Q̄ gloriose susceptus dominus fleuit su
 per ciuitatem. Ca. CXXVIII.

Q̄ cū appropin

quasset iesus ad descēsum montis
 oliueti: multi descendētū cū eo:
 substernebāt vestimēta sua in via. alij cede
 bant ramos de arboribz et sternebant in via
 Turba aut multa q̄ uenerat ad diē festum
 et p̄neret plebecula hierosolymoz. tollētes
 ramos oliuaz. p̄cesserūt ei obuiā. Et q̄ p̄cede
 bant et q̄ seq̄bantur clamabāt. Osanna filio
 dauid. Et osanna verbū hebreū: cōposituz
 et corrupto et integro. Q̄ si enī sonat salua

vel saluifica Anna est interfectio obsecratis
 sicut pape ammiratis. Que qz in latino elo
 quio nō habet. p ea posuit hieronym⁹ n̄ ob
 secro. Est q̄ osanna q̄si ost anna. salua obse
 cro. Et est vna dicitio vt dicitur. Vel duo p
 elipsim. i. p elisionē: vel p subtractionē yn̄
 lre q̄ est. i. plate. Vel est vna dicitio. et p̄stru
 ita. dicētes. filio dauid osanna. i. salua obse
 cro. Vt sunt due dicitōes. et tūc legit ita. dicē
 tes. osanna o fili dauid. Et post cōuertendo
 sermonē inter se dicebāt. Benedicē q̄ venit
 rex in noīe dñi. subaudi. sicut vel est. z bñdētū
 qd̄ uēit regnū p̄is n̄ri dauid. q. d. Hic de
 quo dicitur est. Dabit illi dñs sedē dauid p̄is
 ei⁹. Et itē p̄ uertētes s̄ba ad ipm dicebant.
 Osanna in excelsis. qz licet forte petebāt sub
 limitatē regnū t̄rent. tū p̄phēte nesciētes eū
 regē celi z angeloz p̄dicabāt. Et qd̄ p̄phēte
 oū de turba dicebat ei vt increparet discipu
 los. Quibz r̄ndit. Nisi tacuerint lapides cla
 mabūt. qz in passione his tacentibz p̄ timore
 petre scisse clamauerunt eū dñm mundi. Et
 vt appropinquauit hierlm fleuit sup ciuitatē
 dicēs. Quia si cognouisses et tu. subaudi. he
 res. qz circūdabūt te inimici tui vallo: z non
 relinquerēt te lapidē sup lapidē. q. d. Si co
 gnosceres ruinā tuā futurā: et causam q̄
 abscondita sunt tibi in hac die q̄ ad pacē tibi
 fieres. Quā illa hierusalē por fundit⁹ ener
 sa sit apparet. qz loc⁹ caluarie q̄ tūc erat extra
 eā et sepulcrū: inō sunt in ea helius ei adria
 nus eā penit⁹ eueriam reparauit: mirantes
 locū et nomē: vo cās eā beliam. Hic aut
 eā p̄iturā dixit dñs. qz cum milu⁹ et h̄rudo
 cognoscāt tps suū: ipa nō agnouit tps uis
 tatiōis sue. Et cum intrasset urbē: cōmota ē
 yn̄iuerſa ciuitas dicēs. Quis ē hic Turba at
 dicebāt eē iesum p̄phētā a nazareth. Hemo
 riam huius p̄cessionis dñice semel q̄ramis
 recolūt ecclia. Egrediuntur em̄ fideles ciuita
 tis q̄si obuiā dño extra muros ciuitatis. et
 vadūt vsqz ad crucē aliquā i q̄ et ramos q̄s
 gestant affigētes deponūt. q̄si diceret ecclia.
 Hic aut absit gloriari nisi in cruce dñi nos
 stri iesu ch̄i. Jō aut orādo eunt vsqz ad crucē
 qz sic ostēditur eis nō esse spandū in q̄ntalibz
 bet gloria mūdi. qz extrema gaudij luce o
 cupat. Pro eadē significatiōe in illa die: gau
 diō p̄cessionis subdit euāgelii dñice passio
 nis. Forte quia et dñs exultationi inuenit la
 mentum suū. et nos processioni passionē

Euangelica

quia passio fuit causa euerfionis p qua fleu-
it. Ecclesie qdē ille q eadē die dñicalē pces-
sione fuit pmittit rectius faciūt. qz nō p ista
illa ē dimittēda. Similiter ille q pōtifici suo
extra urbē posito in p̄dicto loco crucis ei oc-
currūt et ipō pplm pcedere in ciuitatē regre-
diunt ordinariū faciūt.

De secunda eiectione ementū et venden-
tium de templo.

Capitulum. **CXIX.**

Tranxit iesus

e in tēplū. Deinde oñdit ruinā v-
bis p q̄ fleuerat maxime ex sa-
cerdotū culpa pcessurā: Sacerdotes enim
auaricie sue p̄sulētes in porticibz tēplī hosti-
as v̄debat cuiusqz generis: ne venientes de
longinq̄ nil offerret si hostias p̄sto nō inue-
nirēt. Et ne etiā paupes q̄ nihil secū attule-
rāt excusationē p̄tenderēt pecunie nō habite
posuerunt ibidē numularios q̄ mutua sub
cautione darēt pecuniā. Sed qz lex nō parte-
bat vt a fratribz suis vsuras acciperēt. exco-
gitauerūt vt collibitas facerēt. Collibia ei
ap̄d eos dicunt vilia munuscula. vt cicerz. z
vne p̄sse. et pomoz diuersi generis. q̄si qd̄ i
numo nō licebat ī talibz liceret. Qd̄ p̄hibuit
ezechiēl dicēs. Usurā z oēm supabūdantiā
nō accipiet. Sic et hodie qdā sub noīe cha-
ritatis vsurā palliāt. Et facta flagello de fu-
niculis: eijciebat vendētes et emētes cū ho-
stijs suis de tēplo: et mēlas trapezitarū euer-
tit et dixit ne domū p̄ris sui q̄ erat dom⁹ ozo
nis facerēt speluncā latronum. Nec sinebat
vas aliqd̄ nisi deo dicatū trāsferrī p̄ templū.
Et tradit qdā. qz qdā fulgor radiolus egre-
diebat ex oculis ip̄s: q̄ territi sacerdotes z le-
uite nō poterāt ei resistere. Scdm̄ hoc recte
faciunt q̄ cereas faculas in ecclesijs v̄dē nō
p̄mittūt. nisi forte qz
marie p̄ mysterio fe-
cit hoc dñs. Et accel-
serūt ad eū cecit̄ clau-
di in tēplo. et sanauit
eos.

De laudibz et q̄si ora-
tiōe exhibita die dñi-
ca oēs euāgeliste cō-
sentirūt. electionē p̄o
eadē die factam mat-
theus z lucas tradūt

Barc⁹ p̄o sequētī die factā tradit. Forte il-
lis duobz diebz iterato facta ē. Sili forte eos
desic laudes sequētī die iterate. qz glosa sup̄
eodum dicit sequētī die factas. sup̄ illū locū
vbi agit de agno decima die tollēdo. z ita in

quit nō est oblectio fm̄ bedā de maledictōe
ficulnee quā dicit marcus factā ante electio-
nem vendentium. Nam et electio secūda die
facta est: vt habet series marci. Et sic inquit
omnia plana sunt.

De excitatione templi in triduo.

Capitulum. **CXX.**

Amirantes

e p̄ncipes sacerdotū z scribe dixē-
rūt ei. Qd̄ signū oñdis nob: qz
hec facis. q. d. Significas ne aliqd̄ h̄ ope iu-
sitato. Vel pot⁹. Nō credimus tibi h̄ licere
ḡ oñde nobis signū q̄ credam⁹ tibi hoc lice-
re. Et r̄ndit. Soluite templū hoc z in tribz
diebz excitabo illud. Illi autē dixerūt. Qua
draginta sex annis edificatū est templū hoc:
et in tribz diebz excitabis illud. Ille autē dice-
bat de tēplo corpis sui. Salomonicū tem-
plum. vij. annis cōpletū est. Secundū autē
templū sub cyro. xxx. annis edificatū ē. sed nō
sup̄ terrā. nisi q̄ntū sacerdotes poterant vsqz
ad medietatē dorsī su p̄nnitī. Finitime enim
gentes edificationē impediebāt. Post inters-
missuz est opus ad imperiū cambaise. vij. an-
nis. z post. vno anno sub duobz magis. iterū
vno anno sub dario filio idaspis. Secundo
autē anno regni ei⁹ recepta licētia ab eo i. vij.
annis p̄summatū est opus. Q̄ legit hūc nu-
merum dierum formationi dñici corpis con-
gruisse q̄ntum ad distinctionē membroz: nō
ad formationē dictum est. Ab hora em̄ cōce-
ptionis simul formata fuerunt oīa membra:
nō p̄ interualla sicut hoīs puri: sed forte etiā
si viderentur. nō ita possent d̄stingui vsqz ad
t̄m temp⁹. Hoc autē
non dicit iesus impe-
rando vel consulē-
do vel hortando. sed
p̄dicēdo. et est. Sol-
uite. i. soluetis.

Templū dñi qd̄ mō
est z bethel dz. q̄s ed-
ficauerit nescit. Quis
dā autē dicūt edifica-
tum ab helena post
crucis inuentionem.

Quidā ab eractio: cū de persida triumphās
crucē retulit. Quidam a iustinauo augusto
Quidam a quodam rege egypti nomine al-
lachibis. id est summi dei.

De duobus minutis vidue.

Capitulum. **CXXI.**

Respiciebat oi

e uites qui m̄tebāt munera sua ī

gazophylatius Phylare grece latine seruare dicit. gaza lingua persica opes. Erat autem arca de iupet foramen habens, posita ad dexteram ingredientium circa altare: in qua mittebatur pecunia offerentium ad sartatecta repleta restauranda et seruabatur. Tunc erat ibi quedam specialis arca in qua soli sacerdotes mittebant donaria sua que vocabatur corbanan. Et erat ibi tertia in qua rex vel princeps tributum mittebat que dicebatur musac. Tunc quidam aliter distinguunt quod quicquid legitur musac sabbati. Et dicunt in illa arca tamen reponi oblationes solennium dierum, et quia corban votum sonat, dicunt in corbanan reponi vota. In gazophylatio aliorum dierum munera et spontanea. Tunc quilibet earum generalis nomine gazophylatium dicebatur, et etiam locus in quo erant posite. Unde habet hoc locutus est Iesus in gazophylatio. In ezechiele quoque thalami sacerdotum dicuntur gazophylatia. Videtur autem et quandam viduam pauperculam mittentem era minuta duo: quod est quadrans, id est duos creos numulos valentes quarta parte sicli, scilicet obolos quatuor, et dixit eam misisse plus quam octos, quod totum victum miserat: alij pro eo supabundanti sibi.

De phariseo et publicano.

Capitulum. CXXII.

Ixit autem ad quosdam quosdam quod in se corde fidebant tanquam iusti, pro operibus suis exterioribus et aspernabantur ceteros parabolam de phariseo et publicano. Et intulit, quod omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.

Quod dominus pernoctauit in bethania.

Capitulum. CXXIII.

Tum vespera

quia est hora rediit in bethaniam ibi mansit. Erat enim diebus docens in templo: noctibus extrinsecus morabatur in bethania. Et omnis populus mansuebat. Mane properabat ad eum in templo audire eum. Et multi sequebantur eum et curabat eos. Tunc et iohannes ait. Cum esset hierosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius videntes signa que faciebat. Si millem curationem refert mattheus canone

c. et marcus in illius cocanonicali. Ideo tota illa septimana penosa dicitur, quia pro totam illam laborat ut dominus recreando, sicut per primas mundi benedictio domada omnia creando.

De voce patris ad Iesum: quia quidam putauerunt tonitruum.

Capitulum. CXXIII.

Enerat autem qui

dam gentiles ut adoraret in die festo et dixerunt philippo. Dico vobis videret Iesum. Qui assupto andrea dicit hoc Iesu. Et respondit Iesus. Venit hora ut clarificet filius hominis, quod. Plenitudo gentium creditura est, quod tamen post passionem futurum insinuat uir dicens. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit: ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert. Et quod grano frumenti se comparauit Christus: mos est ecclesie de hoc grano tamen proficere corpus Iesu. Et addidit. Qui odit animam suam, id est vitam in hoc mundo: in vitam eternam custodit eam. et uiuet eternam. Si quis mihi ministrat me sequetur et in eternum mecum erit. Hanc animam meam turbata est, et quod dicit. Pater saluifica me et hac hora. Pater clarifica filium tuum. Et uenit vox de celo. Et clarificauit et iterum clarificabo. id est clarum genui nec desistam. Vel secundum dominum clarificauit in baptismo et in transfiguratione: clarificabo in resurrectione et ascensione et iudicio. Et dicebant quidam tonitruum factum. Alij quod angelus locutus est. Et ait Iesus. Propter uos hec vox facta est. Nunc princeps mundi ei iudicetur foras, id est princeps a maiorum mundi perdet potestatem post se non habebit. Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. Quia cum diabolus habuisset manus trahentem impellere, trahente amisit, impellente habens. Hic significat quod diaboli conatus: qui cum alijs tribus diebus in ascensione portatur ante processione, in secundo die sequitur.

Quia cum dominus tota die laborasset predicando eis, non inuenit quem nocte reciperet hospitio.

Capitulum. CXXV.

Euangelica

T cum vespera

facta esset redibat in bethaniā, et iterū rediēs diluculo tertij sabba-
 ti in tēplū docebat pplm, Et accesserūt ad eū
 pncipes sacerdotū dicētes, In q̄ prāte h̄ fa-
 ctis, q̄d, Quid est qd̄ eūcis de tēplo q̄s vis:
 cū sis ostiari⁹, et doces nobis incōsultis, Je-
 sus autē oppositionē tradidit oppositioni: nō
 solutionē, Interrogo z ego vos, Baptism⁹
 ioānis et dō erat an ex hoib⁹, q̄d, Quia cer-
 tum est q̄ ex deo debetis credere ioāni de
 prāte mea, Qd̄ q̄ dixerit se nescire qd̄ nō scie-
 bāt, noluit eis ap̄ire de se veritatē, Q̄ āt ape-
 rienda erat veritas alijs et nō ipsi, et q̄re in-
 dicauit p̄ parabolā duoz filioz, quozū vni
 dicit p̄: vade in vineā, et rūdīt, nolo, tñ post
 iuit, Dicitq̄ alijs p̄, vade i vineā, q̄ ait, vado
 z nō iuit, Et cū q̄sisset tel⁹, q̄s eoz fecerit vo-
 luntatē p̄is: dixerūt Nonissim⁹ tergiuersan-
 do, nolētes dicere veritatē Vteres codices
 habent, Prim⁹, Intelligentes pro ip̄is dicitū
 Q̄n̄ iesus subdit Publicani et meretrices p̄-
 cedent vos in regno dei,

De cultoribus vinee sanguinarijs,
 Caplm, CXXVI.

Terū proposuit

eis parabolā d̄ p̄familiā q̄ plā-
 tauit vineā: et locauit eā agricolis
 Qui missos suos ad recipiendū fruct⁹ occi-
 derūt, sicut et alā ferrauerūt, ezehielē tractū
 p̄ aspera excerebrauerūt, multos lapidauē-
 runt, Et mīrēs pater fillū ait, Forsitan vere
 bunt filij meū, Dicamus arro et eunomio,
 Ecce pater d̄ igno-
 rare, et q̄d q̄d p̄ patre
 ruderint, h̄ intelligāt
 p̄ filio, q̄ se dicit igno-
 rare cōsummatiōis
 diē, Quē cū vidisset
 agricole dixerūt, Hic
 est heres, q̄ sacerdo

Uidetur p̄ ignorare
 rei euentū, Forte d̄
 p̄ ignorare qd̄ facit
 nos ignorare, et face-
 re quod facit nos fa-
 cere,

tes sciuērāt illū venisse, Cui pater dixit, Da-
 bo tibi gentes hereditatē tuā: et apprehēsū
 fillū eiecerunt, Quid ḡ illis faciet dñs vinee,
 Et dixerunt fm̄ lucā, Absit, Intelligentes q̄
 messiā occiderēt, Barthe⁹ dicit eos dixisse,
 Vltos male p̄det z vineā suā locabit alijs
 agricolis, Hoc autē nō dixerūt voce: s̄ in cō-
 scientia, Q̄ autē iudei h̄ facturi erant p̄bauit

dñs, q̄ sic p̄phetā fū erat sibi, Lapidē quē res
 probauerūt edificātes zc.

De lapide angulari, Capl, CXXVII.

D litterā tradi-

atur fuisse parat⁹ lapis ad templi
 edificiū, nec tñ p̄grue i eo poni
 potuit donec p̄sumato ope i angulo sursum
 positus ē ita p̄grue q̄ mirarēt oēs, nec p̄ter si-
 gnificatiōē factū itelligerēt Hic ē ch̄s q̄ fū
 damētū est ita q̄ structure supeminet, Qd̄ cū
 audissent sacerdotes z pharisēi voluerūt euz
 tenere: sed timuerunt turbas,

De inuitatis ad nuptias, z nō habēte ves-
 tem nuptiālē, Caplm, CXXVIII.

T dixit eis iteū

in parabolis, Sile factū est regnū
 celoz regi q̄ fecit nuptias filio suo
 q̄ cū iterato mississet ad inuitatos vt venirēt, et
 excusantes se noluisse venire: misit suos su-
 os vt vndeci⁹q̄ vocarēt, p̄nulas, Et idure-
 rūt bonos z malos: debiles z claudos, Debi-
 litas ei corp̄is neminē excludit a regno, imo
 sepe q̄si cōpellit, Et itranit rex vt videret dis-
 cūbentes, qd̄ erit cū venerit ad iudiciū, Zo-
 ra ei trinitas iudicabit, i, reddet p̄ merit⁹, Et q̄
 inuentē i ecclīa sine veste nuptiali, i, charita-
 te, mitterē i tenebras exteriores, i, localit̄ extra
 ip̄m positas, q̄ habuit i seip̄o interiores p̄o-
 etā dicit d̄ tenebris mētis: q̄s q̄dā h̄nt iterio-
 res, i, i ecclīa Alij exteriores extra ecclīaz, i, vt
 infideles et heretici, Tūc ḡ exteri⁹ p̄ncient ma-
 li ecclesiastici vt habeāt p̄tē cū infidelib⁹,

De herodanis z tributo reddendo,

Caplm, CXXIX.

Quic inierūt pha-

risēi cōciliū vt caperent iesum in
 finōe: z miserūt discipulos suos cū
 herodanis, Venerat em̄ herodes tetrarcha
 ad diē festū z gētilēs milites secū adduxerat
 Vel de artib⁹ militib⁹ herodis ascalonite ad
 huc superat istū, q̄ veniēs ad iesum dixerūt
 Licet dari cēsum cesari an nō? Jā ei dubita-
 tio erat inf̄ iudcos de tributo reddēdo, Pro
 q̄ etiā post rhomanū insurrexerūt i eos Et ait
 iesus, Quid me tetatis o hypocrite, Quidis
 te mibi numisma cēsus, Numisma ē inscriptio
 in namo, q̄ etiā moneta d̄, p̄ quam numi d̄s
 cernunt, Hic autē p̄ ip̄o numo ponit, Et est

Ostendite mihi nummum q̄ p̄ censu capitis dat. Dumq; q̄lisset d̄ imagine cui⁹ esset. ⁊ d̄ p̄issent. cesar. ⁊ berij sez. Intulit. Reddite q̄ q̄ sunt cesari. cesari. tributa sez cōia. ⁊ q̄ sūt d̄i do sez p̄micias. decimas. ⁊ oblationes

De septem uira muliere.

Caplin. CXXX.

Illa die acces

serūt saducei q̄ resurrectōz nō cre dētes suggillabāt phariseos. q̄rē tes de septem uira muliere cui⁹ esset in iudicio Qd̄ v̄l ip̄i p̄fincerāt qz erat possibile v̄l in re forte euenerat Qui cū eandē q̄stionē p̄posuiss sent iesu. n̄ d̄it In resurrectiōe nō nubēt mulieres nec nubent v̄ri ab eis. i. non ducēt. qz hoies imortales nō egebunt p̄pagatiōe ⁊ est greco idiomate dictū nubent Futurā autē re surrectiōe p̄bauit ex v̄bis d̄ni q̄ dixit moysi in rubo Ego sum de⁹ abraā. ⁊ de⁹ isaac. ⁊ de us iacob qz isti p̄phetas nō recipiebāt. euidē t̄ibz eorū testimonijs nō potuit v̄l p̄tra eos Est autē p̄batio talis. Ipi putabāt aias iteri re cū corporibz Hac autē auctoritate p̄batur aias viuere post corpa Alio q̄n si hō mort ens penit⁹ i nihili redigat. tūc dixit de⁹ se de um esse nihili. Vanit̄ibz q̄ aiaz post mortē colligi p̄t. qz corpa resurgēt. vt cū eis recipi ant aie qd̄ cum eis meruerūt. Alioquin fru stra incorporant.

De mandato primo et secundo in lege. ⁊ sauciato a latronibus.

Caplin. CXXXI.

Pharisei autē vi

p dētes: qz silentiū ip̄osuisset sadu ceis uenerūt i vnum. Et accessit vn⁹ legis doctor tentās eū ⁊ dices. Magister qd̄ est mandatū magnū in lege. Et ait iesus Audi isrl: d̄ns de⁹ tu⁹ vnus ē. Hoc nō est d̄ mādato. sed postēdit de q̄ datū ē qd̄ tale est. Diliges d̄nm deū tuū ex toto corde tuo. ⁊ ex tota aia tua. ⁊ ex tota mēte tua. Secunduz autē sile est huic. Diliges primū tuū sic teipm De re simili deo. h̄ secundū est mādatū. Hō em̄ imago dei ē. Et r̄ndit scriba. In veritate dixisti. et h̄ ē malus oibz holocaustomatibz. Pater inter phariseos ⁊ scribas fuisse q̄stio nem. Quidā em̄ opa legis p̄ferebāt dilectio nē. Alij ecōtra: eo qz ante legē plures placue rūt deo p̄ dilectionē sine oi sacrificio Primū

aut ⁊ secundū mandatū d̄r: q̄stū ad ea de q̄bz mandāt. Qui iesus ait Hoc facez v̄ines. Ille volēs iustificare seipm ait ad iesum. Et q̄s ē me⁹ prim⁹ Qui iesus ond̄it: oēm miscōiaz fa cientē esse primū ⁊ specialit̄ ip̄m d̄cl filii. p̄ ponens parabolā sauciati: q̄ incidit in latro nes. Nec distabat hec parabola multuz a re facta. qz in illo deserto sepe latrones sangui nē fundebāt. Vñ ⁊ domū qd̄ est sanguinē sonat vocabat. Erat autē oīs popul⁹ suspen sus ⁊ audiens iesum.

De cōfutatione phariseoz p̄ auctoritatem dauid.

Caplin. CXXXII.

Ungregatis

c terrogauit eos iesus Quid vobis videt̄ d̄ chio cui⁹ fil⁹ ē. Dicitur ei Dauid. Et ait illis. Quō ergo dauid vocat eū d̄nm suū dices. Dixit d̄ns d̄no meo. se de a dext̄is meis. Si dauid vocat eū d̄nm quō fil⁹ ei⁹ ē. q. d. Vos putat̄ ch̄m fueruz puri hoiem. q̄ q̄n erat dauid: nō d̄m erat chis Nec ē erat d̄ns dauid. V̄ditus est q̄ dauid ⁊ p̄ perā locutus est. Post⁹ em̄ pies sūt ⁊ dicunt d̄ni filioz q̄ filij parētū. Iudei somniāt h̄c psalmū scriptū in p̄sona eliezer q̄ post cedem q̄ngz regū ait. Dixit d̄ns d̄no meo: se de a dex tris meis. sed seq̄ n̄tia psalmi nō p̄currit.

De doctoribz pharisaicis audiedis nō im tandis.

Caplin. CXXXIII.

Inc locutus est

t iesus ad turbas ⁊ discipulos. Sup cathedrā moysi sederunt scribe ⁊ pharisei. Que dicūt facite: q̄ faciūt nolite fa cere. Nō sc̄ificat loc⁹ hoiem: s̄ hō locū. Nō oīs sacerdos sanctus: s̄ oīs sc̄tus sacerdos. Doctrinā accipiam⁹: n̄ mores. Ap̄to herbe necessarie nō sunt: sed flores. Et addidit. Di latant phylateria sua: et magnificāt fimbri as q̄bz appendebāt spinas quaz punctio: legis iugiter recordarent. qd̄ supra exposuiss est. ⁊ amat vocari rabbi. Vos autē nolite voi cari rabbi. Vñ ē em̄ m̄gr̄ vi. Et piem nolite vocare vob sup terrā. Vñ ē em̄ pi vester q̄ i cel est. Nō p̄hibet d̄ns doctrinā sup cathedrā. nec salutatiōes i foro. nec noia m̄gr̄ l patris. s̄ ambitionē ⁊ vanā gloriā.

A phylaxe qd̄ ē fra re. et torac qd̄ est lega Rotulū ei habebant appendente collo v̄l

Euangelica

brachio i q̄ septa erāt. r. p̄cepta leḡs. v̄l p̄hy
lateria dicit̄ a p̄hy laxe r̄ terlon qd̄ est rotū
dū et appellat̄ p̄hy lartera pyxides in q̄b̄ res
ponebatur extremitates reliquiar̄ vt digiti
vel alind.

Quib̄ debetur ve eternum.
Caplm. CXXXIII.

D ostendendū

a aūt q̄ i p̄hariseis doceat cauenda
subdit **Ue vob q̄ diligitis p̄mas**
cathedras. **Ue vob p̄harisei hypocrite q̄ fer**
is clauē sciē. r̄ clauditis regnū celoz̄ aū hoīes
Ue vob q̄ deuoratis domos viduar̄. ve vob
bis q̄ circūitis mare r̄ aridā vt faciatis vnū
p̄selmū. l. alique gen
titem aduenā traha
tis ad iudaismū r̄ fa
citis eū gebene fillū
duplo q̄ vob. qz̄ re
dicit̄ ad vōm̄ p̄tor
ē q̄s aū qz̄ p̄uarica
tor. **Ue vob q̄ dicitis**
q̄ iurat p̄ tēplū nihil ē. qui at̄ i auro tēplū dz̄.
Qui p̄ altare nihil ē. q̄ i re oblata sup̄ illō. dz̄
Sacerdotes vt iustaret̄ pplm̄ ad imolandū
dicebat̄ data sibi r̄ oblata sanctora eē ip̄o tē
plo r̄ altari. Dñs dī

Profellit̄ pp̄rie dz̄ q̄
de gentili facit̄ ē iude
Quāuis qdā dicant
qz̄ p̄selit̄ a p̄selit̄ dō
gentilitate ad iudai
smū r̄ ecōtrario dicit̄

Hoc altare mutatus
fuit a saracenis i hoz
oblatā. qz̄ dō dicata
rologiū. r̄ adhuc vīs
deri potest.

Adhuc mlti eodē vicio laborāt q̄ purāt ma
lus cē iurare p̄ euāgelii q̄ p̄ deū. **Ue vob q̄**
decimatis oē olus r̄ relinquitis miscōias r̄ iudi
cū. Hoc p̄bū decimatis dubiū ē. Nā r̄ q̄ ac
cipit̄ q̄ dat decimare dz̄. P̄harisei aūt iō ole
rū decimas dabāt vt diceret̄. quō als̄ n̄ dat
q̄ has dare nō negligūt **Leuite at̄ adeo exige**
bāt decimas qz̄ etiā olez̄. **Ite ve vob duces ce**
ci q̄ colātes culicē. trāsglutit̄ camelū. **Per silū**
tudine lacis qd̄ colat̄ dicit̄ ē. **Et p̄ referri ad**
p̄dica sic. **Vinima sic culicē diligēter inq̄ri**
tis. vt decimas maiorā scz̄ miscōias r̄ iudiciuz̄
abscondit̄. vt qd̄ glutit̄ abscondit̄ **Uad id qd̄**
dicit̄ est. duces cecit̄. trahit̄. ita **Vinora p̄cā**
subditoz̄ diligent̄ arguit̄. p̄icis. gūtoz̄ r̄ dis
similādo trāsit̄. **Ite. ve vob q̄ siles estis se**
pulcris dalbat̄. q̄ plena sūt oi spurcicia. **Ite**
Ue vob q̄ edificatis sepulcrap̄har̄. r̄ dānat̄

p̄res v̄ios q̄ eos occiderūt. **Benimīna v̄spe**
rarū. vos implete mēsurā patrū v̄ioz̄. **Uñ dz̄**
ad vos sapiā dei. **Uittā ad vos sapītes et**
scribas r̄ ex illis occidet̄ r̄ crucifigetis et flaz̄
gellabit̄ i synagogis v̄is **Hic p̄t̄ hereticū**
mēt̄i q̄ dicit̄ aliū deū eē p̄har̄. r̄ aliū noui te
stamēt̄i. **Ue veniat sup̄ vos. i. sup̄ ecclesiā ma**
lignantū oīs sanguis iusti. i. v̄tio iustoz̄ a
sanguine abel iusti vsq̄ ad sanguinē zachar̄
rie filie barachie. quem occidistis inter tēp
plum r̄ altare.

De zacharia filio barachie.
Caplm. CXXXV.

I aut̄ de v̄n decimo

vel d̄ p̄c̄ iōānis dicit̄ qz̄ fuerit oc
cisus i tēplo. nō legit̄ **P̄t̄ dz̄ dicit̄**
de filio ioiade sacerdot̄. quē ioas occidit̄. vt
legit̄ in libro regū. **Et forte p̄t̄ cr̄ cognoiat̄**
est barachias. v̄l p̄ noīs interpretatiōe positū
est. **Barachias em̄ b̄ndict̄ dñi interpretat̄** **Et**
est filij barachie. i. b̄ndict̄ dñi. **In euāgelio**
nazareoz̄ legit̄ ioiade. **Pastorē aūt ouū r̄ sa**
cerdotē t̄m̄ cōmemorauit iesus vt duo hoīm
genera notaret. sub
ditos r̄ platos. **Nul** **Nazare** sonat̄ sc̄t̄is
li em̄ generi p̄t̄ p̄as
na generatio. **nās. r̄ dicebat̄ naza**
rei qz̄ voto obligat̄

bāt se sanctimontesq̄ ad certū t̄ps. vel iugt̄
ter vt samuel. r̄ nouacula nō trāsbat̄ sup̄ ca
put eoz̄. **Uñ ch̄s r̄ apl̄i depingūt crinici. n̄**
in re sed in sanctitate. **Ch̄s t̄m̄ dicebat̄ naza**
reus a nazareth. r̄ nazare nō a loco s̄ a san
ctitate. **P̄imi itaq̄ discip̄i ch̄i nazaret dice**
bant̄ q̄ euāgelii scripserūt. s̄ ecclia q̄ tuoz̄
t̄m̄ recepit̄. **Cūq̄ ita p̄mo vocarent̄ Nazaret**
postea vocati sūt sequētes ch̄m **Discipuli.**
postea instrūte petro a ch̄o **Ch̄iani**

De cōm̄inatione euerfionis hierusalē.
Caplm. CXXXVI.

L cōuertēs sermone

ad hieru
salē ait. **Quoties volui gregare**
filios tuos r̄ noluit̄. i. q̄t̄ies fili
os tuos volūtate mea gregavi te nolente r̄
igrato feci **Eccē relinquet̄ vob dom̄ v̄ia def**
ta. **Dico em̄ vob. nō videbit̄ me amodo do**
nec dicit̄. **B̄ndict̄ q̄ venit in noīe dñi. i. ab**
h̄ t̄pe passiois nō videbit̄ filii hoīs donec
ad iudiciū. vbi videbit̄ me venientē i gloria

Euangelica

De signis quoddecim dierum ante iudicium
Capitulum, CXXII.

Jeronymus au-
tez

b in annalibus hebreorum inuenit sig-
ty. dierum ante diem iudicii. scilicet vtrum

Hiis futuris sint dies illi an interpolati: non
expressit. Prima die eriget se mare. et cubit
sup altitudinem montium stans in loco suo quasi
muris. Secunda tantum descendet vtrumque pos-
set videri. Tertia marine belue apparetur su-
per mare: dabitur rugit versus ad celum. Quarta
ardebit mare et aqua. Quinta herbe et arbores
dabitur ros sanguineus. Sexta ruent edificia.
Septima petre adinuicem collident. Octava
fiet generalis terremotus. Nona equabitur
terra. Decima erubunt homines de cavernis: et
sicut velut amentes: nec poterunt mutuo loqui.
Undecima surgent ossa mortuorum: et stabunt
sup sepulchra. Duodecima cadent stelle. Tre-
decima morientur viuentes: vtrumque cum mortuis res-
surgent. Quartadecima ardebit celum et terra.
Quintadecima fiet celum novum et terra noua:
et relurgent omnes. Et addidit Iesus. Sicut ful-
gur erit ab oriente et paret versus in occidentem:
sic erit aduentus filii hominis: subitus scilicet et coru-
scus: et tunc apparebit signum filii hominis in celo.
Id est in aere supra locum unde ascendit: et ante
eum erunt instrumenta mortis sue quasi vexilla tri-
umphales. erunt clavis et lancea. et in carne et videbunt
clauitres: vtrumque videant
i que pupugerunt: et i
Flora quod iudicium
valle iosaphat iudicium
futurum in valle ioso-
phat. Sed nota quod tunc
cabit omnis homo ange-
lis congregatis eos.
non erit vallis: quod quarto
decimo die equabitur ter-
ra: sed illud locum erit. Vel forte propter in-
terestationem huiusmodi nominis iosaphat: interpretatur
em iudicium. Vallis ergo iosaphat humilita-
tatem iudicii sonat.

Quod solus pater nouit diem iudicii: et de vno
assumpto et altero relicto. Ca. CXXIII.

Uinc subdidit ie-
sus generalis ammonitiones. Attendite

ne grauentur corda vestra curis huius
seculi ne supueniat in vos dies illa repetita: sicut
in diebus noe et loth repentini interitus tulit ne-
scientes. De die autem illa et hora nemo scit ne-
que filius: neque angelus nisi solus pater. Hic excla-
mat arrius. Non sunt equales qui nouit et qui igno-

rat. Hieronymus respondit in minoribus orientis scri-
ptis per psalmos. Humanitas filii dei se ignorare
re sine mundi. Quod gregorius in registro quasi ex-
ponit ait. Nouit vniuersus dei hora iudicii:
sed non ex natura humanitatis. Tunc etiam sic ex-
ponit. Non nouit: subaudi nobis. quibus ex-
pedi incertos esse: vtrumque sciviam quasi in proxi-
mo iudicandi. Vel filii huiusmodi de adoptione. Tunc
duo erunt in agro. scilicet platoz quidam boni quis-
dam mali. Unus assumet. scilicet vtrumque rapiet obula
chiro in aera: et alter relinquet. scilicet non assumet.
Due molentes in vno: vna assumet: et altera
relinquet. Quod de coniugatis dictum est qui sunt in
rota huiusmodi mundi. Duo in lecto: vnum assumet: et al-
ter relinquet. Quod de contemplatis siue specu-
latis intelligit. Et dicitur et. Vbi dicitur. scilicet as-
sument. Et respondit. Vbi cum fuerit corpus: illi
luc congregabunt et aquile. scilicet vbi erit dominus in
corpore congregabunt aquile. id est sancti re-
surgendo innovati.

De vigilia sanctorum et decem virginibus.
Capitulum, CXXIII.

Interim autem

erit filii hominis sicut homo qui pegerit
fectus: reliquit domum suam: et dans
cuius seruorum suorum opus suum: sanctorum precepit
vtrumque vigilet. Vigilare ergo apostolis et apostolicis vir-
gis incubit. Vigilare super se et super gregem etiam
cuius fidelis pro modulo suo. Tunc filie erit res-
gnu celorum decem virginibus. scilicet tunc sepabunt fa-
tul a prudentibus. Media autem nocte clamor fa-
ctus est: ecce sponsus venit exite obula et Tra-
ditio hebreorum habet chym media nocte ven-
turum ad modum egypti quod pascha celebratum est
Quidam etiam sanctorum hoc ipsum opinantur: quod sicut
nocte nativitas in mundum et nocte venit ab inferis:
ita et nocte venit ad iudicium. Vnum quidam dicit
cunt fuisse apostolorum traditionem in vigilia pasche.
non dimittit populum ab ecclesia ante profundam no-
ctem: vtrumque qui expectent aduentum domini: et dicitur ho-
ram illam noctis quoniam: imo septem diem dicit pro
coruscatione venientis: vtrumque typice: pro manifesta-
tione cordium. Alii autem quod dubium est dominus non
diffinientes exponunt. Media nocte. scilicet nul-
lo sciente.

De commendatione talentorum et decem milibus.
Capitulum, CXXIII.

Talem addidit

parabolam
e proficiscens qui dedit suis suis talenta
f

alij q̄nq̄. alij duo. alij vnū. Et cōmendatis
his q̄ duplicauerūt talēta: reprobatō viro pi
gro q̄ abscōdit suū ait. Om̄i habenti dabit.
Nō habenti at: qd̄ vides habere auferet ab
eo. i. habenti eo mō q̄ debet habere: vt scz eo
bñ vtaf. De eodē q̄z addidit pabolā de rege
q̄ abijt i regione lōginquā accipe sibi regnū
z reuert. z dedit suis suis decē mnas: z ait.
Negociamini dum venio. Vna fm grecos
xl. centū drachmis appendit. In reditu ei ac
cessit p̄m: z ait. Dñe mna tua. x. mnas adq̄st
uit. Cui dñs. Eris
ptātem hñs sup. r.

Vocatio sui ē cano
nica electio ep̄i. mna
dat ei q̄n q̄ imposuit
ei man: dat ei textuz
euāgelij: z dr. Uade
p̄dica: z sp̄e cū p̄mo ingredit̄ ciuitatē suam:
euāgelij p̄fert i pectore: q̄si negociator mna
suā ostendēs. In q̄busdaz ecclēs ihs cū dat ei
archiep̄scopus vīrgā dr. Uade p̄dica: z ille
statim benedicit p̄lm: in q̄ signat q̄ moyses
cum vīrga missus est in egyptum.

De ventilatōe aree. Ca. CLXV.

In autē vene

c
rit fili? hoīs in malestate sua: z
om̄s angell̄ cū eo: testes futuri
actiū hūanoz: tūc sepabunt boni a malis: z
statuent boni ad dexterā. i. ponent i eternita
tē mali ad sinistrā. i. recipiet q̄ meruerūt eligē
do sinistrā. Et tunc cōmemorabit iudex ser
opa miscōte: q̄ sunt pascere esurientē: potare
sitietē: colligere hospitē: vestire nudū: visita
re infirmū: p̄solari vinculatū. Septimū les
git i Tobia: sepelire mortuū. Et nō aliō erit
hec cōmemoratio: nisi qz om̄s scient merita
sua p̄ q̄b saluabūt aut dānabūt. Et ibūt bī
in supplicij eternū: illi aut in vīta eternā.

Opiniones de igne eterno. Ca. CLXVI.

Ignis eterno

d
dicit
Auz
gusti. Quis modū sit z in q̄ mūdī
parte futur? sit neminē scire arbit
roz: nisi p̄ reuelationē. q. d. Un? est gehēne
ignis: sed nō vno mō omēs cruciās. Sicut
ardorē solis nō oēs equaliter sentiūt: sic cū il
le ignis equalr ardeat: nō equalr sentiēt. Bre
gorius in Job. Viro mō gehēne ignis cor
pore? est: nec ignis nutrit: nec succensioe in
diger: z ē inextingibilis a deo. creat? ab ori

gine mūdī. Idē. Ultra flamma vltioz crea
tionē habet: lumē nō habet: ad p̄solariōz
nō lucet: vt ei mag? torqueat ad aliqd̄ lucet
Nā reprobi se visuri sūt in inferno: vt magis
doleant: qz z diues lazaz vidit. In libro m̄
p̄nosticoz de p̄bis augustini sic legit. Est vt
ait Augustin? inferoz substantia incorporea.
Et ideo merito q̄rit: vñ sub terris dicant̄ ee
inferi: s̄ corpalia loca nō sūt. z vñ dicant̄ infe
ri: s̄ sub terris nō sūt. S; idē doctor dr. Ideo
sub terris dicunt̄ inferi: qz p̄gruēter in spū cor
poraliū: rez similitudines sic monstrant. vt q̄a
defunctorz aie corpis amore peccauerūt: ad
illas corpaliū rerū similitudines exhibeant: q̄
bus carne mortui solēt sub terra condī. P̄bis
nulli ex hac snia Augustini sentiūt q̄ vbi cū
qz peccator fuerit: ibi elementa cruciabit̄ cū
z in corpe suo: z ex locis adiacentibz. Et em̄
p̄babile vt aia q̄ sua sp̄ote sumit a carne for
mentū peccandi: nolens ab eadē recipiat fo
mentū cruciat. Qui merito infernalis z sub
terra cē dr. qz aie p̄ lapsū terrene voluptatis
eū incurret. Aug? d̄ ciuitate dei. Cur nō dic
cam? in corporeos spūs posse pena corpalis
ignis affligi. Idē Ignis corpalis demōes
cruciabit z hoies Hiero. i. epla ad ep̄bello.
Infernū sub terra esse nemo ambigat.

De pasca z diuersis acceptioibz hui? no
minis. Caplm. CLXVII.

De cū cōsummas

e
set Iesus fm ones hos: ait discipa
lis suis Scitis qz post biduū pa
sca fiet: z fili? hoīs tradet̄ vt crucifigat. Hec
ei tertia feria dixerat: z i q̄nta feria ad vesper
ram pasca iminebat: q̄rtadecima luna post
vernale eq̄noctiū. Ambrosius dr̄ h̄ nomen
pasca grecū esse: z sonare passionē. Fomen
p̄o hebreū phase sonare trāsitiū. Aug? p̄o dr̄
hebreū esse nō grecū: z sonare trāsitiū: o p̄o
tune m̄ p̄currere in h̄ noie p̄gruētia virtutis
lingue. Qui em̄ patif: grece pascin dr̄: vñ pa
sca passio putat̄. sed in syra lingua trāsitiū so
nat. Quare aut̄ trāsitiū dicit̄ hora illa: super
erodū est. Declinat̄ aut̄ pasca pasce vel pas
scatis. z ē equocuū ad tria. Velpa em̄ q̄ imo
labat̄ agnus dicebat̄ pasca sicut h̄. Post biduū
duū pasca fiet. Et tota dies p̄cedens horam
illā: nec pasca dicebat̄: nec solēnis erat. Dicit̄
etiā pasca agnus: vt ibi. Vbi vis patem? u
bī comedere pasca Et ap̄ls. Christi? imolat̄.

Euangelica

est pasca nostrū. Sequebant septē dies azy-
moz: quoz p̄mus et vltimus solennes erāt
medij nō adeo: sed hī septem quōq; vocaban-
tur pasca: vt ibi. Non introierūt pretorium
ne traminarent sed comederent pasca, id est
mūdi comederent in pasca, vel azyma vocat
pasca: qz his dieb; vltus erat eoz. Nec mīz
si dies azymoz dicebant pasca: cum et pasca
dicatur dies azymozum: vt ibi. Festus dies
azymoz qui dicitur pasca.

Qua die et quō iudas vendidit dominū,
Capitulum CXLVIII.

Tunc les quar-

ta feria p̄ncipes sacerdotū viden-
tes iesum abisse et dixisse: nō vide-
bitis me amodo: cōgregati sunt cum senio-
ribus populi in atriu; calp̄be: et querebant
eū vt tenerent et occiderent: non tū in die fes-
to: ne forte tumultus fieret in p̄lo. Audies
autē eos iudas congregatos: abiit et pepigit
cum eis de iesu tradendo: p. xxx. argenteis.
Forte quia cū audierat dominūz tertia die
moriturū: et putauit eum in morte detineri:
morte imminētē sibi lucratiuā fieri voluit,
et exinde querebat op-
portunitatē tradēdi
eum sine turbis. Illi
triginta denarij vale-
bant trecentos vsua-
les: et ita volebat iu-
das recōpensare vni-
genti p̄ditionem.

Qua tertia feria ante passionē vendi-
tus fuit dominus: ostē-
dit ea die ecclia lecti-
onem esate p̄mittens
ep̄stole in q̄ legitur.
Ecce merces eius cum
eo. In memoriā etiā
huius venditiōis p̄ totum annū in ieiunijs
penitentialib; hec feria scōm locū habet p̄
sextam feriam: p̄prium euangelium et p̄p̄iam
ep̄istolam sepe habet cum iterari debeat do-
minica per totam hebdomadā. De missa etiā
cruis feria sexta inuentū est. Similiter de
missa angeloz feria secunda.

De cena dñi. Ca. CXLIX.

Prima autez die

azymoz, hec die in cuius vespera
agnus erat imolandus et edendus cum
azyms. dixerūt discipuli ad iesum. Ubi vis
parem tibi comedere pasca. Et rēdit. Ite in
ciuitatē et occurret vob; hō amphorā aq; por-
tans. Quocūq; introierit: querite a dño do-
mus locū ad p̄parandum: et ostendet vobis

cenaculūz grande: et ibi parate. In superiori
pte domus faciebāt palestini cenacula: infē-
rius autē cubicula. Quod Marcus dicit lagenā.
Lucas amphorā, vñ expressit gen̄ vasis al-
ter modū. Ante diem q̄ festum pasce ve-
spere facto venit iesus et discubuit cū xii. dis-
cipulis suis: et ait Desiderio desideravi hoc
pasca māducare vobiscū anteq; patiar. Ver-
ba ioannis ministrauerūt grecis fomitē er-
roris. Dicunt etiā in parascue lunam fuisse
quartadecimā: et ita
in vespa ip̄s fuit pa-
sca. Dñs autē sciens
se passurū ea die i ve-
spere antecēdētī an-
ticipauit comedere

pasca. Et qz ea nocte licite potuit comedi fer-
mentatū: de fermentato p̄ficiunt corp̄ dñi.
Quod si verū est: credibile est dñm comedisse
se agnū: vt p̄ceptum erat in lege: et azyma co-
medisse. Et sic etiaz si constet qd dicitur: errat
consecrando fermen-
tatū. Quia autē dñs
p̄uenit pasca: p̄bat
ex verbis ioannis q̄
dicit dominū man-
ducasse ante dies fe-
stum pasce: et in para-
scue iudeos nō in-
trasse p̄toriu;: ne tra-
minarent: sed come-
derēt pasca. Et etiaz
sacerdotes h̄ dispo-
suerāt: ne occiderent
eū in die festo, id est
p̄mo die azymoz.

Ab h̄ loco pōit ratio-
nes eozū. Prīmam
inde sumūt qd Joā-
nes dicit. Secūdam
inde sumūt qd dicit
Lucas. Tertiā inde
sumunt qd dicit alijs.
Quarta inde sumunt:
qz euangelii vocat sab-
batū post crucē ma-
gnū sabbatū. Quin-
ta inde sumūt: qz mu-
lieres i parascue pa-
rauerunt vngenta.
Etiā euangelii vo-
cat sabbatū post crucem dñi magnūz diem
sabbati, qd nō solet dici: nisi cū festū sabba-
to concurrat, et ita in sabbato fuit p̄ma dies
azymoz. Medij ei dies inter p̄mū et vltimū
nō erant festiui. Etiā mulieres in parascue
paraerūt vngēta, qd nō liceret si esset p̄m̄
dies azymoz. Ad h̄ dicit potest: quia dies fe-
stus pasce erat quintadecima luna p̄m̄ illō.
Et in quintadecima solennitatē celebrabit al-
tissimo dño. Ante hunc diem q̄ p̄m̄ legē do-
minus fecit pasca. Etiaz lucas dicit venisse
diem azymoz in q̄ necesse erat occidi pasca.
Necesse at̄ erat ex lege luna. xiiij. p̄m̄ mēsis
vel scōi. Casum autē aliquē in q̄ necesse esset

Cū in veritate fuerit
quintadecima. Quin-
q; autem ponit ratios
opinionis eoz.

Ab h̄ loco pōit ratio-
nes eozū. Prīmam
inde sumūt qd Joā-
nes dicit. Secūdam
inde sumūt qd dicit
Lucas. Tertiā inde
sumunt qd dicit alijs.
Quarta inde sumunt:
qz euangelii vocat sab-
batū post crucē ma-
gnū sabbatū. Quin-
ta inde sumūt: qz mu-
lieres i parascue pa-
rauerunt vngenta.

preuenire lunā q̄rtā decimā nō legim⁹ Diem
 p̄o magnū sabbati vocabant in trib⁹ festiuis
 fatib⁹ hebdomadalib⁹ q̄cunq; die, vii, dierū
 p̄tingat. Om̄s em̄ septē solēnes sunt: r̄s nō
 adeo vt p̄mus r̄ vltimus. Ad comedendū
 q̄z azyma: oportebat eos septem dieb⁹ mun
 dos esse. Unde quolibet, vii, die nō poterāt
 intrare p̄torū. Quācūq; mulieres dicit̄ parasse
 vngenta in die festo: dicit̄ q̄ nō erāt dies
 aliqui adeo festiui vt sabbati: r̄ licuit eis pa
 rare vl' emere sicut r̄ cibos: q̄d nō liceret sab
 bato. Quid si multo ante parauerāt: q̄a au
 dierant a dño sepe eum in p̄mo inozitūz.
 Nonne magdalenā videt iam parasse: r̄ per
 inspirationē spiritū sancti preoccupasse vn
 ctionem. Quidā autē dicit̄ q̄, xii, luna, q̄rta
 scz feria. cenauit dñs cum discipulis: r̄ lauit
 pedes eoz. Dd̄ narrat sol⁹ ioānes: r̄ i quar
 tadecima comedit agnū pascale: r̄ dedit dñs
 scipulis corpus suum de q̄ aliū agunt. Sed
 x̄sus ecclie p̄rarius est que ante parascue
 pedes pauperū lauat. Et iāsi tabulam com
 poti diligēter retro pcurramus: inueniem⁹
 lunam, xxiij, kalend. aprilis, feria sexta, ergo
 in p̄cedenti sexta feria fuit luna q̄rtadecima.
 Et nota q̄ nūcūq; legitur dñm comedisse car
 nes nisi agni paschalis.

Exurgens a cena lauit pedes discipuloz.
 Caplm. CL.

Exurgens autē ie

sus a cena: lauit pedes discipulo
 rū. Et eo autē q̄ dixit, q̄ lotus est
 scz in baptismo: nō indiget nisi vt pedes la
 uet, vos autē mūdī estis: sed nō om̄es, p̄pen
 dit a q̄busdā q̄ aplī baptizati erāt. Et cū re
 cubuisset: iterū docuit eos. Quare h̄ fecerat.
 In exemplū scz mutuo sibi seruēdi: r̄ in ty
 pū mutuo dimittēdi iniurias: r̄ mutuo sub
 ueniēdi peccantib⁹
 orando p̄ eis. Vñ r̄ dñs subdidit Beati
 eritis si feceritis ea. Que d̄ sola ablutio
 ne pedū nō dixisset.

Nota q̄tuor deposti
 tiones vestīū christi.
 In cena deposuit eas
 r̄ resūpsit. Ad colu
 mnā nudat⁹ est r̄ rein
 dutus. In illusione
 missitū nudatus r̄ venditus. Nā ab herode
 nō legit̄ nudat⁹. Ad crucem nudat⁹ nec rein
 dut⁹. Prima p̄tinet ad aps̄ q̄ols in breui res
 sumpsit. Scda ad illos q̄ resumpsi s̄ in die
 p̄tecostes: et paulatim resūmūf. Tertia ad

relliq̄as q̄ resūmūf in fine. Quarta ad puer
 sam medietatē nostrī tēporis que nūcūq; res
 sumet. Scda r̄ q̄rta representant in ecclia cū
 alararia mundant. Nā r̄ ram̄ uiculis q̄i flagel
 lis tundunt r̄ aspergunt aqua r̄ vino.

De notatiōe proditoris r̄ egressu eius.

Caplm. CLII.

Jesus autem tur

bat⁹ spū dixit. Amen dico vobis:
 q̄ vn⁹ ex vobis tradet me bac no
 cte. Turbat⁹ ē iesus misericorditer cōparat⁹
 iude quē norabat. Sic r̄ sancti misericordi
 ter turbant: cū viget eos cura zizanīa a tritico
 separe ante messē. Venit ergo philos
 sophus qui dē animi p̄urbatiōez nō cadere
 in sapientē Et dicebat singillarim, Nūquid
 ego sum dñe. Quib⁹ ait, Qui intingit meū
 manū in catino: hic me tradet. Duodecim in
 eodem catino cū dño edebāt: r̄ aliū nō q̄d.
 Vñ de duodecim tradet me. Forte ideo di
 xit intingit: q̄ succus agrestiu lactucaru ne
 cessarius ad esum agni erat. Catinus in q̄ li
 quoz ostēdit q̄ vas erat fictile: parapsivias
 in quo cibi parabant: q̄ paria habebat late
 ra. Ap̄sis em̄ est extremitas. Vel vt q̄dā dñs
 cunct quadraturā laterū notat h̄ nomē para
 psis. Et addidit iesus. Ve homini illi q̄
 filius hoīs tradet. Bonū erat homini illi si
 natus nō fuisset. Ve in sacra sc̄ptura eterna
 notat dānationē, r̄ est. Peribit eternali. Et
 ne minutissimā ei⁹ penā intelligerem⁹: addi
 dit Bonū r̄. i. melius esset ei si non esset na
 tus de vtero: sed perisset in vtero. Tūc em̄ p̄
 solo originali peccato damnatus esset. Vel
 vsualiter dicit̄ est: mel⁹ esset ei nō eē q̄ ma
 le eē. Recubebat autē discipul⁹ quē diligebat
 iesus in sinu ei⁹. Et innuit ei petr⁹: vt secreto
 quereret a dño q̄s traderet eū. Hic nō aliter
 credit̄ recubuisse supra pectus iesu: nisi q̄
 discubebat inclinat⁹ aū pecc⁹ dñi. Huc sum
 missa voce querētī dñs summissa voce p̄li
 torē exp̄ssit: cui scz panē intinctū porrigeret.
 Et buccellā intinctā porrexit iude. Inde est
 q̄ eucharistia nō dat̄ intincta. Et etiā p̄ here
 si tollēda: q̄ dogmatizabat torū chim eē sub
 vtraq; simul: r̄ sub neutra tm̄ forma. Et tūc
 introiuit sathanas in iudā. nō tūc p̄mo: s̄ vt
 q̄si p̄rium possideret: sicut aplī spū iā accē
 pro: itez dicunt accepisse spiritū. Tūc iudas
 ait, Nūquid ego sū rabbi. Ait illi. Tu dixisti.

Euangelica

Non dum coram ex p m it eum. Potest enim sic intelligi. Ego non dico: sed tu dicis. Vel de assertionē cordis exponit potest. q. d. Ore quidē interrogas quasi nescius: sed corde ratum habes te esse p d it orem Et exiit iudas cōtinuo: erat autē nox. Tunc ait iesus Hunc clarificatus est filius hoīs. id est electo tene brolo remanserūt soli mūdā cū suo mūdatorē. Et addidit. Et p t i n u o clarificauit eū de^o. id est clarificabit. Qd pōt intelligi de resurre ctioe. Vel de iminētī traditōe: p quam xps mortu^o apparuit hīs q eū i inferno expectabāt De eucharistia data discipulis et nō iude.

Laplin. CLII

Enantibus autē

Illis bñdixit iesus panē. et fregit: et dedit discipulis suis dicens Accipite et comedite: h est corp^o meū qd p vob tradet. Similiter et de calice ait. Bibite ex hoc omēs: hic est sanguis me^o noui testamēti. subaudi pfirmator: q p vob et pro multis effudet in remissionē peccatorū. Q ait. Accipite et comedite. forte in caliceo ē. Nō em̄ intelligēdū ē q sum^o p t i corp^o de manu dñi sibi mīstrarent. s; q pserauit ipe et mīstrauit. S; est. ac si diceret. comedite. vtrāq; h^o sacramēti comestione inuēs. Nec em̄ de calice dicit. accipite sed mīstrans dicit Bibite. Et nota qz i canone cū pferūt becyba. h est corp^o meū. h ē sanguis me^o: ex virtute horū p b o r fit trans substantiatio. Cū credibile est cū dñs eadē verba dixit. mutasse panē et vinū in carnē et sanguinē. et tūc eandē vīm cōtulit dñs p b i s illis in posterū. Et p p t e r e a sic p s t r u e d a ē l i t e r a. Bñdixit. subaudi: dicens. h est corpus meū. Et tunc fregit et dedit discipulis suis: et ait. Comedite. Et iterauit. h est corp^o meū. Vel forte tūc bñdixit bñdictionē nob nō tradita: s; post ad institutionē aploz vīs bñdictionē tradita est a dñō p b i s i l l i s. h est corp^o

meū. Q autē ante traditionē eucharistie dicit m^o iudā exisse: videmur p tradicere Luce: q post calicem traditorē cōmemorat. sed forte lucas de traditōe recapitulat. Hilari^o autē sup mattheū pbat iudā nō interfuisse. Tunc em̄ bibētes calicē: secū dixit iesus bibituros in regno patris: ad qd iudas indignus erat. Et lā bibentū nullū excipies ait: qui p vob effudet. In alijs autē excepit dices. p multis. Dicit tamē pōt iudā accepisse eucharistia: et dictū ab hilario facile determinari. Cum ergo dixit iesus Hoc facite in meā cōmemorationem: instituit hoc sacramentū: et tacite pmissum destituit. Cum q dixit se nō bibiturū vinum donec cum eis biberet nouū. aduersarialiter positū est. i. nouo modo: tanq; nou^o s; nō incorporādo mīhi vinū vt p u s.

De p d i c t i o n e n e g a t i o n i s p e t r i. La. CLIII.

Hinc ait illis ie

t sus Omnes scādaliū patiemini in me in nocte illa Scriptū est em̄ percussā pastorē: et dispergent oues gregis. Zacharias ppheta ex psona ecclie orauit dicens ad patrē. Percute pastorē: et dispētur oues gregis. Euangelista pō videns impletum qd orauerat ppheta: respōsionē patris annuētis posuit. s; Percussā pastorē Et cū dixisset pet^o. Et si omnes scādaliū fuerint: ego nunq; scādaliū abor. Rñdit iesus. Prius q; bis gallus vocē dederit: ter me es negaturus. Marcus h expressit plenius ceteris. Post primā em̄ negationē petri statim gallus cantauit. sed ante scōm gallicanū bñdixit negauit. et ita trina petri negatio aū p r i s m u m gallicantū inchoata est: ante scōm cōpleta. Alij autē euāgeliste dicētes. Prius q; gall^o cātet: ter me negabis. de inceptōe agūt Et est. Trinā negationē inchoabis. Marcus pō de completione eiusdez scripsit. Inde est qm̄ in hac die omnes hore fides sunt: et sola missa solēnis est in concantu et ornatu mīstroz tanq; i die sive institutio nīs quasi in suo natali. Eadem quoq; die chrisma cōficitur quo frontes liniuntur: quia eadem die postes sanguine agni liniebatur. Quā quia sequebatur eius agni pascalis:

differt linitio baptismalis vsq; in sabbatus:
vt p̄tinuet elulagni. Cōfectio p̄o ch̄rismat̄
differt nō potuit: qz vsq; ad baptismū non
celebrat̄ missa in illis diebus.

De sermone domini post cenam

Capitulum, CLIII,

Inc subdidit ie

solando longū sermōnē quē
scripsit Joannes. Non turbetur
cor vestrū neq; formidet In domo p̄ris mei
mansiones multe sunt: si quo min⁹ dixissem
vobis, Dñus ponit p̄ non est. Si quo
minus, i. si in aliquo non dixissem vobis, id
est nō celassem vobis: imo dixissem vobis qz
non sunt ibi. Sed subaudi: sciatis, qz vado
vobis parare locū. Jam parate erāt māstio
nes vt dixerat p̄destinatione, sed tamen ad
huc parate erant apertionez sp̄oz merito
ria operatione. Hieronym⁹ aut̄ 3̄ Jovinian⁹
nū legit totum sub vna distinctione sic. Si
non mansiones multe essent apud patrē dī
xissem vobis: qz vado parare vobis locuz,
hoc est si nō vnusq; p̄pararet sibi mansio
nem ex p̄rijs operib; dixissem vobis, qz va
do parare vobis locū. Vt aut̄ nō est par
rare s; vestrū. Et est dictū: sicut illud, Sede
re a dextris vel a sinistris nō est meum dare
vob. Tamen qd̄ q̄s sibi parat: etiā deus
ei parat. Parat enī mansiones: mansioib;
parando māiores Cūq; dixisset ei thomas,
Dñe q̄ vadis. Respondit ei iesus, Ego sum
vra, id est me imitare Quo vis ire Ego sum
veritas, id est verus et sup̄mus finis: q̄ solus
querendus est Vbi vis p̄manere Ego sum
vra. Et nota quia modo arguit eos in hoc
sermone q̄si nescientes ip̄um, mō cōmendat
tanq̄ sciētes: qd̄ fm̄ regulā Ticonij d̄ alijs
et alijs est intelligendum. Sunt et quedā in
hoc sermone q̄b; applaudit Sabellius: vt q̄
videt me videt et patrē. Quedā quib; insul
tat Arius: vt Verba que ego loquor a me
ip̄o nō loquor. Et maior me ē: et hmōi. Etiā
p̄missionē hanc addidit iesus Qui credit in
me: opera que ego facio ip̄e faciet: et maiora
horum faciet, genitius est p̄ ablativo mo
re grecorū. Valus fuit sanari ymbra petri
q̄s fimbria vestis ch̄i, q. d. Non erit maior
me q̄ credit in me, sed maiora factā p̄ eum q̄

sine eo. Dicit enī Aug⁹. Non de om̄ib; ope
ribus ch̄risti hoc d̄r. Non audeo precipitā
re iniam: vt dicā maius esse salutē fieri peo
catorū: ch̄io operante q̄ sunt angeli. Intell̄
gat qui potest: vtrū maius sit iustos creare:
q̄ impios iustificare, cum hoc sit maior; mī
sericordie: illud maioris potentie. De p̄bia
iusticie que tunc fecit est hic sermo, nō de o
mnibus operib; eius. Quatē ait. Rogabo
patrē et aliū paractē dabit vob. sic est con
struendū. dabit vob paractē: qui est alius
a nobis, id est alia p̄sona a nobis, id est a pa
tre et filio. Pater enī et filius et sp̄s sc̄tus sunt
idem aduocatus vel cōsolator. Qd̄ dicit pa
ractē mitti in nomine suo, hoc est ad notē
ciam eius et glorificationē Vel qz habet idē
nomē qd̄ filius, id est deus. Nec hoc qd̄ ait
Sermōnē quē vos audistis nō est meus,
obloquit̄ ei qd̄ dixerat: diligentem se sermo
nes suos fuare. Singularit̄ enī dicit sermō
nem p̄ris esse, nec esse suum, id est a se, et dicit
eis, Quando misit vos sine saculo et pera et
calciamentis: nunq̄d aliquid defuit vobis.
Et illi dixerūt Nihil. Et dicit eis, Qui nūc
habet sacculū tollat
similiter et peram: et
q̄ non habet gladiū
emat. Instruit eos
dñs in discretōe vir
tutū. Sūt enī q̄daz
sp̄ tenenda: vt misē
ricordia: humilitas:
fides: spes: et chari
tas. Quedam p̄ tempore et loco mutāda: vt
fames, sitis, vigilie, orationes, labor: operā
di et docendi Tempore q̄ p̄secutionis docet
necessaria tollere: donec t̄pus euāgelizandi
rediret sopita p̄secutiōe. Cūq; dixissent, Do
mīne: ecce duo gladij hic. R̄ndit. Satis est
Unus q̄ amputaret auriculā: in cui⁹ sanati
one virt⁹ dñi monstraret, alter q̄ nō euagina
tus ostenderet apostolos nō p̄missos face
re q̄cqd̄ possent in dñi defensione. Predict̄
q̄ eis iesus, Ecce veniet hora: et t̄z venit vt
dispergamini vnusq; in p̄ria: et me solus
relinq̄tis. Postea eleuat̄ oculos in celū ora
uit dicēs, Pater veni hora rē. Et orauit p̄
mo p̄ se: post p̄ discipulis, tertio p̄ his q̄ cre
dituri erant p̄ verbum eoz.

De trina oratiōe dñi in villa gethsemani
Capitulum, CLV,

Invenit cum

illius villam quae dicitur getsemani: quae est ad radicem montis oliueti trans torrentem cedron. Cedron genitum est grecum pluralis: quae laetitia dicitur cedron. Et introiit Iesus in hortum cum discipulis suis. Sciebat autem et Iudas locum illum: quia convenerat Iesus illuc venire cum discipulis suis. Et cum intrasset dixit eis Sedete hic donec vadam illuc etorem, et etiam vos orate ne intretis in temptationem, ne scilicet succubatis temptationi. Et assumptum pro petro et filiis zebedel cepit tristari et alere. Tristis est anima mea usque ad mortem. Usualiter dicitur cum est multum tristis est anima mea, vel tristis est usque ad timorem mortis: et pro timore mortis Tristabat autem pro ruina apostolorum, vel pro eo usque exclusivum Tristabat ei donec se et suos morte sua liberaret. Vel inclusivum scilicet donec pro morte suam redirent apostoli ad fidem eius. Et progressus ab eis quantum factum est lapidibus: prociudit in faciem suam: et orabat. Abba pater: si possibile est transfer hunc calicem a me. Idem est abba quod pater. Et est abba breve iuxta grecum et latinum. In quo inquit deum patrem esse omnium gentium. Ut verum homo horrebat mortem: et vellet non mori: si fieri posset de iusticia. Habebat enim iusticia patris ut christi pateret: et a substitutione mundi hoc sacramentum ab eo erat postensum. Hec voluntas non moriendi gloriosos martyres fecit. Non enim vult sensus carnis: nisi quod delectat. Si autem delectaret eos mori: non inde videretur mereri: quia habet moriendi voluntate subiicitur deo meretur. Unde et christus subdidit. Uexum non quod ego volo: sed quod tu. Quidam tamen adherentes pericule demonstrative scilicet hunc dicunt orasse misericorditer pro iudeis: ut si fieri posset: quod intraret getsemani sine cecitate iudeorum: non biberet hunc calicem. mortem scilicet a iudeis quae sibi iminebat. Et cum venisset ad discipulos invenit eos dormientes. Et ait petro. Sic non potuisti etc. Ut ait petro sic ironice. quod dicitur. Sic erat faciendum. In communi autem dicit illis tribus. Quid dormitis. Spiritus quidem promptus est: subaudit: vester quasi promptulum habuistis spiritum in promittendo mori etiam pro me, sed nunc pars carnis infirmitas. Secundo abiit et oravit eundem finem. Et apparuit illi angelus portans eum

Et factus in agonia pluries orabat. Id est in certamine pro morte. Iam quasi vincebat mortem in animo: dum etiam mori volebat: quam post vultu actu ipso scilicet resurgendo: Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et rediens ad discipulos et invenit eos dormientes. Tertio abiit et oravit eundem finem. Tunc venit ad discipulos: et ait illis. Dormitis te iam et requiescite. Et cum paululum dormissent ait. Surgite

Sufficit, eam? Ecce Nota prima effusio sanguinis christi fuit in circumcisioe. Secunda in sudore. Tertia in flagellatioe. Quarta in crucifixioe. Quinta in mortui lanceatione. Prima in exemplum: ut circumcidam membra nostra. Secunda in signum: quia sanguine suo irrigaret et fecundaret terram. Tertia et quarta ad remedium. Quinta ad sacramentum. Inde est quod officium misse in quibus partitum est. Prima eius pars est usque ad eplam ut ab ea incipiat. Secunda pars usque ad euangelium inclusivum. Tertia usque ad canonem. Quarta usque ad embolismum: quod interpretatur super crescentes quia novissime supaddit: sed libera nos etc. quod in quibusdam ecclesiis alta voce dicitur. Quinta pars usque ad finem. Sed quia in sola cruce etiam quinquaria fuit effusio sanguinis, ideo et solus canon subdividit in quibus pres. Prima usque. Qui pridie. Secunda usque ad. Memoro. Tertia usque: preceptis. Quarta et quinta usque ad embolismum vel ad finem.

De ligatioe domini et sanatioe auriculae serui Caplin. CLVI.

De hoc eo loquere

ate venit Iudas cum cohorte militum accepta a pside, et turba ministrorum accepta a principibus sacerdotum et armis. Et dederat illis signum: quia osculo indicaret eis Iesum: et ipsi ducerent eum caute. Putabat enim quod magicis artibus posset se transformare et elabi. Et suscepto osculo: vocavit eum Iesus amicum: vel ironice: vel finem statum peritum. Et primo interrogaverat eos. Quem queritis. At illi dixerunt. Iesum. Et cum dixisset Iesus querentibus se, ego sum. abierunt retro et ceciderunt. Postea tenuerunt Iesum: et ligaverunt eum. Simon autem petrus amputavit auriculam seruo cui nomen erat malchus. Iesus autem sanavit eum et ait petro. Omnis qui gladium accipit: gladio

peribit illo scz q̄ vertebat ante padissum: vel p̄ gladio accepto p̄ibit. Nec accipit gladius pro eo q̄ data deo vel a lege vel a iudice.

De fuga adolescentis. Ca. CLVII.

Duxerunt aut̄

a iesum ad Annā p̄mū, nō qz colle ga caiphe: sed qz focer e? Turpe eēt si domū anne ante positaz p̄terissent. Adoleſcēs at̄ seq̄ba tur eū amict? syndōe super nudo, subau di corpe. Alio ei nō habebat indumētū q̄ syndonē: q̄ relicta syndone aufugit ab eis Tradunt quidā hunc fuisse ioannē: quē tūc fuisse adoleſcentē longa ep̄ vita indicū est. Hieronym? tū sup locū illū p̄s. Vm̄ faciebant qui que rebant aiām meā: ait. Iudei vīm faciebant: vel petro cū dicerent. Et tu ex illis es, v̄ iacobō: q̄ cū traheret relicta syndone nudat? aufugit ab eis. Videt̄ tamē potius opinan do q̄ affirmando dixisse.

De p̄ma negatiōe Petri. Ca. CLVIII.

Equebatur autē

s pet? alōgeyt videret finē. Ioannes p̄o not? p̄tifficū itroduxit petrū Quē cū intulit eēt ancilla ostiaria: dicit. Nūqd̄ z tu ex discipulis es hoīs ist? Dicit ille. Non noui illum: neqz scio qd̄ dicis Qui dam volentes excusare petrū dicunt q̄ bene dicit se nō nosse illū: quē nemo p̄fecte nouit nisi pater. Et cū dixisset. O homo nō sum: se negauit z nō ch̄m. Cūqz dixisset hō nescio qd̄ dicis: dicit se nescire falsa eoz p̄silla z dolos. Sed stultū est excusare quem dñs accusauit. Ipe etiā se reum lachrymis indicauit Stabat at̄ cū mīstris petrus ad ignē Interrogabat aut̄ pontifex iesū de doctrina ei? Et cū dixisset iesus. Palā mōdo locutus sum in terroga eos q̄ audierūt, vnus mīstroz dedit alapā iesu. Et ait iesus. Si bene locut? sum qd̄ me cedis. Ostēdit iesus pcutiētī maillaz nō actu ip̄o p̄bedā esse alterā: s; animo paratū esse ad patiedū si opus fuerit Et misit euz annas ligatus ad caiphā.

De scōa z tertta. Ca. CLIX.

Rat aut̄ petrus

e stās i atrio z calefactēs se: z dice te alia ancilla. Et h̄ cū iesu erat. dixerūt q̄ astabāt: Vere tu ex illis es. nā z gall le? eoz loq̄la tua. i. idioma galilee manifestū te facit. Tūc negauit petr? cum iuramēto. Et añ hanc negationē exierat. z cātauerat gall? Et q̄st post horā cognat? malchi dicebat euz: se vidisse i hortō cū iesu Et tūc pet? cepit anathematizare z iurare: qz nō nouisset hoīs: et statim gall? cātauit. Et quersus dñs respexit petrū. Et recordat? pet? p̄bi qd̄ dñs dixerat egressus foras fleuit amare: fugiēs i caueā q̄ mō gallicant? appellat. In q̄ loco edificata est ecclia. Scdm̄ hūc ordinē ioannis: videt̄ petri trina negatio inchoata i atrio anne: z p̄sū mata i atrio caiphe. Scdm̄ alios q̄ non faciunt mētionē de anna videt̄ tota facta in atrio caiphe. Aug? in libro de p̄cordia euāgelistaz r̄ū: asserit totā factā i atrio ane, z q̄ dicta sunt inde post missū iesū ad caiphā: recapsulando dicta. Hiero. i mattheū, z beda in lucā videt̄ velle q̄ pet? i atrio caiphe negauerit.

De sententiā mortis lata in iesum.

Caplm. CLX.

Sine facto cōue

m nerūt ap̄d caiphā sacerdotes z seniores ppli: z scriber p̄harisē z q̄rebāt falsū testimoniu? i iesū. Et dixerunt duo falsi testes. Nos audiuim? eū dicentem. Possum destruere tēplū dei h̄ manufactū: et post triduū nō manufactū reedificare. Quoz qz non respondit iesus exurgens caiphas dixit ad iesum. Ad iuro te p̄ deū yltiū vt dicas nobis. si tu es ch̄s filius dī b̄ndicti Et r̄dit iesus. Tu dixisti. Si dixerō vob nō creditis mibi: amodo videbitis filium hoīs sedentes a dextris virtutis dei: z venientē in nubibus celi: qd̄ de scōo aduentu ei? congrue intelligi potest: vel d̄ aduentu ei? in orbem p̄dicato res. Tūc p̄nceps sacerdotū scidit vestimenta sua dicens Blasphema uit Cōsuetudis iudae ce erat audita blasphemā in deum: scindere vestimenta sua. Et dixit. Quid vobis videtur. Et dixerunt. Reus est mortis.

Hoc in lege nō habebat, s; signuz dooloris debuit esse.

Euangelica

Prima Illusio. Caplm. CLXXI

Hinc expuerunt

in faciem eius, et hoc etiam proprium erat iudeorum spuerunt in faciem eius quem abijciebant. Et adduxerunt eum vincitum ad proximum: et tradiderunt pontio pilato p[ro]fidi: et non intulerunt ne contaminarent intrado domum gentilis.

De suspensio iude, Ca. CLXXII.

Hinc iudas peni

tentia ducit[ur] retulit. xxx. argenteos dicens p[ri]ncipibus sacerdotum Peccauit tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos. Tu videris, q. d. Tu v[er]o disti qd feceris: et sic e[st] p[re]teritum subiunctum. Ut tu videris cum senties in pena te peccasse. et sic est futurum subiunctum. Quidam t[ame]n sub vna distinctione legunt. Quid ad nos: tu videris, qd sc[ilicet] p[ri]ncipet ad nos. Forte sathanas q[ui] posse derat iudam postq[ui] fecit qd voluit: recessit ab eo, et t[ame]n potuit iudas dolere qd fecerat: vt ex dolore itez intraret i[nter] sathanas: vt faceret euz inijcere sibi manum. Dic Hiero. sup. cyrii. ps. q[ui] magis offendit iudas deum q[ui] se susp[en]dit: q[ui] in h[oc] q[ui] p[er]didit. Et p[er]ictis argenteis in teplo abiens laqueo se susp[en]dit: et crepuit med[ia]: effulsit visceribus: et in h[oc] quodammodo delatus est ori q[ui] osculatus erat d[omi]n[u]m: ne pos sp[irit]us effunderet. Rupto e[ti]a[m] laqueo puratur post cecidisse et crepuisse. Vtru[m] aut[em] eade[m] die se susp[en]derit: an distulerit: dubiu[m] e[st]. s[ed] q[ui] a[n] resurrectiones domini super psalmu[m] habet. Quidam t[ame]n dixerunt q[ui] audita resurrectione qua non sperabat se susp[en]dit: qd non est autenticu[m]. Dixeruntq[ue] sacerdotes: q[ui] non licebat eos mittere in carbonem: quia p[re]cium sanguinis erat. Distere itellige p[ro] remittere: quia inde tulerant eos. Et emerit ex eis agrum figuli in sepultura peregrinorum cuiusda[m] sc[ilicet] figuli. Al[ter] est figuli p[ro]p[ri]u[m] nomen. Et dicit[ur] est ager abel demac. Lager sanguinis.

Sup agrum hunc secus viam q[ui] ducit in effrata: mons genon est vbi salomon inunctus est. Quidam fuerunt p[re]cium mortis in vsu mortuorum tradiderunt eos. Tunc p[re]teritum e[st] illud h[ic] remic. Acceperunt. xxx. argenteos: sacerdotes vel venditores agri vel iudas: et dederunt eos in agrum figuli, sc[ilicet] p[re]cium app[re]ciat[um] a filiis

israel. id est christi quem appreciauerunt. id est p[re]cio emerunt filij israel. vel alij qui erant a filiis israel nati. No[n] legitur in hieremia hoc sed in zacharia pene idem sensus est sub verbis alijs. Unde quidam codices habent per prophetam sine no[m]i[n]e aliq[ui]d. Dicit Hieronymus in maiori breuiario: quia antiqui codices habuerunt in asaph p[ro]pheta, sed vicio scriptor[um] positu[m] est in esaias: quia nesciebant quis fuerit asaph. Unde porphirus vocabat mattheu[m] imperitum cum posuisset esaias: sed non errauit mattheus sed scriptor. Similiter in marco dicit hiero. fuisse scriptum hora sexta crucifitu[m] fuisse dominu[m]. sed scriptores imperiti p[ro] ep[iscop]o q[ui] notat. vj. nec est littera sed nota numeri t[er]m[in]i scripserunt gamam l[et]ram que significat. iij. et inde forte potest legi glosa que est in marco. Hoc p[ro]p[ri]e marcus: subaudi dicit. s[ed] scriptor corruptus. et vere dicit tertia q[ui]ntus ad mysteriu[m]. Nam et cu[m] Hieronymus ita dicat errasse scriptores in mattheo: qui scripserunt hieremias p[ro] zacharia. Etiam sup mattheu[m] dicit hebreu[m] quenda[m] sibi ostendisse librum hieremie ap[osto]l[ic]i scrip[ta] in q[ui] hec scripta ad verbum reppererat Origenes in mattheu[m]. In secretis hieremie hoc reperitur: sicut apostolus scripturas quoru[m] da[m] secretorum p[ro]fert vt illud d[omi]n[u]s oculi no[n] vidit: nec auris audiuit. In nullo e[ti]a[m] regulari libro h[ic] i[n]ueniet nisi in secretis esate Augustin[us] de concordia euangelistar[um] dicit. Apud zachariam esse t[er]m[in]i de. xxx. argenteis. In hieremia p[ro] de emptio[n]e agri: h[ic] non hui[us] agri. Et ita dicit h[ic] capitulu[m] ex duob[us] copactus. Ultra etiam vt dicit augustin[us] q[ui]dam ex p[er]sona euangeliste queda[m] ex p[er]sona p[ro]phete accipienda sunt.

De verbis pilati ad iesum et iudeos. Caplm. CLXXIII. **Im autem iesus** e[st] in p[ro]rio exijt ad iudeos pilatus q[ui]rens. qua[m] accusatio[n]em ferebat aduersus ho[mo]i[n]em h[uius]modi. Et p[ri]mu[m] eu[m] accusauerunt in duob[us]: quia phibebat tributa dari cesari. et q[ui] dicebat se ch[ri]m regē e[ss]e. Cui[us] respondisset vt acciperent eu[m]: et s[ecundu]m legem suam iudicarent dixerunt. Nobis no[n] licet interficere quec[un]q[ue]. subaudi h[ic] dicit. Vel p[otes]t

Quia quilibet p[ro]phetar[um] secreta habuit q[ui] no[n] reuelauit sc[ilicet] q[ui] solutio[n]es nesciuit v[er]u[m] ipse dixit secretu[m] me[u]m mihi.

state trāslata ad alios hec dixerūt. Intrans
ē pilatus p̄torū: p̄mā accusationē q̄si nullā
reputās: qz forte audierat iesū dixisse Reddī
te q̄ sunt cesarī cesarī. De scōa dē ad iesū Tu
es rex iudeoz Qui r̄ndit. Dicitis h̄ a te an aliū
tibi dixerūt h̄ de me Id est in h̄ accusauerūt
me tibi. Et ait pilat⁹. Nūq̄d ego iude⁹ sum,
q. d. Ego non sum iude⁹, ⁊ ita a me hoc nō
dico: sed gens tua scz quā tuaz dicitis: ⁊ de q̄
natus es: tradiderunt te mibi. Et ait iesus.
Regnum meum non est de hoc mūdo. Cui
pilatus. Ergo rex es tu. R̄ndit iesus. Tu dī
cis: qz rex sum ego. Ego ad hoc veni in mū
dum vt testimoniū perhibeam veritati Cui
pilatus. Quid est veritas. Et iterum extiens
dixit iudeis Nullaz

causam inuenio i eo Tu dicitis. qd que
Et illi clamabāt Lō rīs vere dicere potes
mouit vniuersuz po q. d. muta moduz p̄
pulū: incipiens a ga nunciandi: dic remis
lilea vsqz huc, siue qd dicitis interro
gatiue Dicit magister

quia bene fecisset pilatus si respōsionē iesū
sup hoc expectasset. In hoc pilatus arguit:
qz nō expectauit donec veritas a dño descri
beret: cū a pharisais non potuerit describi.
Achademici em̄ dicebāt eā esse in puteo s̄
ne fundo. ⁊ non poterant describere.

Ca. CLXXIII.

Unc accepit

ser pilatus qz homo galile⁹ eēt:
qz hero des qui p̄erat regioni il
li hierosolymis erat his diebus: volens de
ferrī ei honorem: misit ei iesum: vt dominus
galilee hominē galileum vel absolueret vel
damnaret. Et ideo recōciliatus est herodes
pilato: sup nece galileozum quā predictimus
Et gauisus est herodes: quia ex multo tēpo
re cupserat iesum videre: ⁊ signum ab eo vi
dere Sacerdotes autē cōstanter accusabant
iesum coram herode. Qui cum interrogasset
iesum in multis nec receperat responsū: ab
eo spreuit eum. ⁊ illisit ei. extimians euz fa
tuū: vel nō sane mentis. Et in signū illuso
nis induit eū alba veste.

De scōa visione. Ca. LXXV.

Unc pilatus di

xit iudeis: qz nec ipse nec herodes
des iuēiebāt in eo cam ⁊ iō cor

rectum flagellis dimitteret. Turba autē vni
uersa clamauit. Crucifige eum Cuiqz pilat⁹
renuisset: accusabant euz iudei in tertio: quia
filium dei se fecit.

Capitulum CLXXVI.

Unc ergo pila

tus magis timuit ⁊ ingressus ad
iesū ait illi. Quis es tu. Iesus at
nō r̄ndit ei verbū. Cui pilatus. Tibi nō lo
queris: nescis qz potestate habeo crucifige
re te: ⁊ dimittere. Respōdit iesus. Non habe
res potestatem in me vllam: nisi datū eēt tibi
bi desup. id ē a cesare. imo a deo. Et qz quasi
timore potestatis superioris angebatur pila
tus: dixit euz iesus minus peccare qz iudeos
Cūqz pilatus quereret dimittere eum. clama
bant iudei. Si hunc dimittis nō es amicus
cesaris: omnis q̄ se regem facit contradicit ce
sarī. Audies hec pilat⁹ eduxit iesū foras: ⁊ se
dit p̄ tribunali in loco q̄ dicit grece lithotro
tos. debraice gabatha: qd sonat varietatē pa
uimētī. Erat autē parascue hora quasi sexta
Grecis admittī iudei crebro vtebant greca
vocalibus. Parascue em̄ grece: preparatio
latine. sic dicebant feriam sextam: quia in ea
parabant necessaria sabbato: sic et in deserto
duplo colligebant manna. Poterat ergo ho
ra sexta esse incepta: Et vsqz ad eius cōpletio
nem pacta sunt ea que leguntur vsqz ad tene
bras: ⁊ a sexta cōpleta facte sūt tenebre. Vt
eius dicit hora tertia: malens itelligere horā
qua linguis crucifixērūt eū iudei. Vel iogan
nes vocat horā sextā p̄parationē dominice
mortis. Postqz em̄ in nocte iudicanerunt eū
reum mortis. Superūt vsqz ad crucifixionem
tres hore noctis ⁊ tres hore diei. Reos i me
ditullio horaz dñm crucifixū. ideo mō hanc
modo illā horā positam. Nam eccl'ia inter
tertiam ⁊ sextā horam

celebrat missam: et cū
mane celebratur obet
aī cātari tertia. Cūqz
accusarent eum in ml
tis: nihil r̄ndit. Per
diem autem festuz pa
sce: cōsueuerat preses
nouit̄ introducta p̄sue
tudie dimittere vnū d
vina: quēcūqz petisset
Q in ieiunijs dīp
fertur missa vsqz p̄
sextam: in quadra
gesima vsqz post no
nam. reoz pro castri
margia nostra ma
gis factū eē: qz pro
mysterio. ne audita
missa ante sextam q̄
ramus occasionem

LIBRARIUS

cem post Iesum, id est ad angaria coegerunt cum: que est onus persone et operis: pangaria autem in persone. Sequebantur autem Iesum mulieres plangentes eius

Quibus ipse ait, Nolite flere super me: sed super vos et super filios vestros, quasi diceret, Flete pro imminente exitio gentis vestre. Potest esse una de causis quare in passione Christi non solentur: quod dominus precor pro illis ut fieret. Dicebantur duo nequam cum eo: ut interficeretur: et venerunt in locum caluarie quod hebraice dicitur golgatha. Caluarie est proprie os capitis humani nudum. Et quod ibi decollabantur: et multa ossa capitum ibi aspersa erant: dicebat locus caluarie vel caluarium. Ambrosius in epistola ad Romanos videtur velle quod ibi sepultus fuerit Adam: et a capite eius dicitur caluarie: et ei dicitur ab apostolo. Surge qui dormis: exurge a mortuis: et illuminabit tibi Christus. De qua opinione dicit Hieronymus quod favorabilis est interpretatio: et mulieres aures: non tamen vera. Unde credimus quod a falsariis positum in Ambrosio, sicut et multa alia. Cum autem crucifigerent eum dicebat, Pater dimitte illis: quod nesciunt quid faciunt.

De divisione vestium et tunica sortita, **Ca. CLXXI.**

Inc fecerunt

de vestibus excepta tunica quatuor partes, quod quatuor erant millites qui crucifixerunt eum. Tunica autem erat in consuetudine reticulato opere facta, et ideo scindi non poterat: desuper preterea per totum: habens scilicet pannum aliquem ex transverso super humeros positum ad modum corrigie in pellicijs: et sortiti sunt de ea cuius esset.

De titulo triumphali. **Ca. CLXXII.**

Crispit autem pilatus

in titulo cause eius. Et in titulo causaz mortis eius Iesus nazarenus rex Iudeorum, quod idem crucifixus est quod rex erat. Tres sunt tituli Christi

Iudeorum. Et scripsit illud hebraice grece et latine ut dicitur ex lingua rithoies qui convenit ad die festum illud lege re possent et intelligere. Unde autem principium tituli scriptum fuerit tribus linguis incertum est sed finis. Hec est rex Iudeorum, sic est scriptum hebraice: malcus Iudeorum: grece basileos ex omni soleo. Latine rex confitentium. Crux autem non habebat super lignum transversum aliquid habens formam thau. Sed pilatus suppositus cavillaz et tabulam affixam: et in tabula erat titulus scilicet.

Dicunt autem in cruce domini fuisse quatuor ligna diversa: et forte in totidem diversis generibus. Lignum erectum transversum, tabula supposita, transversum quod ad cuius infixa erat crux in rupe defossus fuit. Invenit enim lignum dominice crucis et palme et cypressi. Et ut quidam tradunt oliu et cedri. Dixerunt autem Iudei pilato ut mutaret titulum: et noluit, sed confirmavit dicens.

Nota quosdam velle in domini cruce fuisse tres tamen clausos.

Quod scripsit scriptum, immobiliter scriptum. Pretereuntes autem blasphemabant eum dicentes. Uach qui destruis templum dei etc. Similiter et sacerdotes illud debant dicentes. Allos saluos fecit: seipsum non potuit saluum facere, quod. Nunc apparet quod non est seipsum beelzebub homines sanabat: postquam enim se sanaret Demones ei sentientes, vires suas fractas et hec agebat ut descenderet de cruce. Tamen in Biblia super exenterationem piscis legitur demonem stetit super brachium crucis: et considerasse in Christi aliqua macula peccati habere.

De diversis meritis latronum, **Capitulum CLXXIII.**

Tria unus de suis

multis pedibus blasphemabat eum alter autem increpans blasphemabat eum ait. Memento mei domine dum veneris in regnum tuum. Et audiuit a domino. Hodie me

Euangelica

cum eris in paradiso. **N**o intellige de terre: no vñ expulsius est adam. neq; de angelico: quia ad illum ante christu nemo ascendit. s; in requie: qd est esse cu iesu. **V**el hodie eris mecu: qd est esse in paradiso. **F**orte fuit anima huic cum anima christi in sinu abrae: z cu illa regressa. **E**t qz no tunc penetrauit latro celos: etiā ex alijs multis locis scripturaz errauerunt quidā: putātes esse multa loca bonoz pter celū: paradysum scz ade: locaq; in aere z terra: vbi beate viuunt. nec tamen deū videbūt. **S**oli em pfecti cū angelis fruunt de visione. **O**b hoc etiā dictū putant. **V**ulte mā siones in domo patris mei sunt.

Ex pgo pgnit missa ē. **Ca. CLXXXIII.**

Labant autem iu

sta crucem mater iesu z maria cleophe z maria magdalene et ioānes. **T**unc dixit iesus matri de ioanne. **V**ulter ecce filius tuus. **E**t ioanni ait. ecce mater tua. **E**t ex illa hora accepit eā discipul⁹ in suam: qst suā hās matrē. vel in suā: qst pātem: vel in cōmunionē rez suaz. **T**ū nihil credidit habuisse ppiū: s; cū eēt beata pgo cū aplis iste spciale ei⁹ curaz habebat.

Quia ioānes assistit crucifixioni. ideo die eadez legi⁹ passio fm spm: licet merito pos

stemus legat quia scripsit postremus **D**e tenebris factis a sexta vsq; ad horam nonam.

Ca. CLXXXV.

Sexta autē hora

a tenebre facte sunt vsq; ad nonā per vniuersam terrā. **N**o fuit eclipsis solis vt quidā mentiti sunt. qz luna e reglōe fere erat ad solem. **E**clipsis at fieri solet tm̄ in synodo solis z lune. **L**egit: quia tūc at hez nīs vigebat studium: z cum inquisissent pbi lo sophi causaz tenebrarū. nec inuenirēt dixit dionys⁹ ariopagita: q; deus nature pattebat. **E**t fecerūt ei aram: z supscpserūt. **I**gnoro deo. de qua legi⁹ in actib; apostolorum. **T**amē origenes videtur velle q; tenebre illi tm̄ fuerūt super vniuersam terram iudee: qā si p vniuersum orbem diffuse fuissent: in ali quib; historijs et bnt eorum inuenirēt scri

Quia tris horis protense sūt tenebre. ideo z nos celebramus te

os fuerūt tenebre. in terra vero iessen vbi erāt filij isrl' lux erat: ita modo qsi ecōtrario: sup filios israel erāt tenebre alijs nationib; luce fruētib;.

nebras etiam tridna ne mortis: qsi tridnas facimus exequias: qz nec albi monachi. r. factū lectioes nisi p mortuis: z tūc etiā p matus tenebrarum insinuat: que in

illis dieb; ceperūt pcedere diem. **E**xinctio candelarū fugam signat apostolorū. **V**el qz paulatim fit: occasioē pphetaz a praua generatioē factā. z tandem mortem intellige.

De clamore domini ad patrem.

Caplm. CLXXXVI.

T circa horā no

e naz iesus clamauit voce magna dicens **H**eli vel heloy lama eseb; thani: vna dicitio est heli: z sonat de⁹ meus. **H**el em̄ nomē dei est. **o**y. id em̄. **Q**uid aut sonet vox illa chri⁹ euāgelista interpretat⁹ est. **H**ic p; q; psalmus qui eiusdē verbis incipit de chro scrip⁹ est: no vt quidā putant ex psona dauid: vl' beiter vl' mardochei. **E**t dixerūt quidā. **H**elā vocat iste. **H**i romani erāt non intelligentes hebreum. **C**lamabat aut iesus se derelictū a patre: no q; deitas separata esset ab humanitate. sed qz ita traditus erat a patre calamitatib;: q; videbat derelictus. **V**el se derelictū a patre dicit: quia tūc fere inuicilis videbat passio eius: qā de toto genere hominū no videbatur quis redimere: nisi latro qui fere solus credebat in eū. **V**ñ dicit in esala **F**act⁹ sum sicut qui colligit stipulam in messe. **E**t in psalmo. **S**ingularitē sum ego donec trāse

am: exceptra brā p; gl ne: quā etiā tūc credidisse credim⁹. **I**n huiusmodi ei semp ipsa excipitur.

Metaphorice loq; tur esalas: cū forte tēpore messis pposuit paterfamilias colligere messem: no inuenit nisi d' spicis stipu

lam. ita fuit d' chro: cū tēpore gratie deberet messem suam. id est iudeos colligere: no inuenit nisi solum latronem fidelem.

De morte dñi post gustatū acetū

Caplm. CLXXXVII.

Postea dixit iesus

p Sitio. **V**as at erat ibi positū acetū plenuz. z vñ ex millitib; iplenuz

S

spongiam aceto: et eam imposuit arundini superposita isopo: et circumligata. et dabat ei bibere. Fuerunt qui dicerent: crucifixos citius mori: nisi acetum cum felle biberent. et ideo milites acetum secum tulisse: ut citius possent liberari a custodia: si citius morerent quos crucifigerent. Potuit esse quod vile vinum secum tulerat ad bibendum: et ex calore quasi acetum factum est. Unde ad notandum etiam acedunt alii euangelista de vinum myrrhatum: alii cum felle mixtum. Quibus libasset Iesus acetum: dixit Consummatum est. quod scilicet fieri oportebat antequam moreretur. Vel vitium humane corruptiois dixit esse consummatum. Iesus autem clamavit voce magna dicens. Pater in manus tuas commendo spiritum meum: et inclinato capite tradidit spiritum.

De signis in morte domini. Ca. CLXXVIII

Ecce velum te

capitulum quod erat ante sancta sanctorum scilicet sum est a summo usque deorsum. Remigius dicit velum quod dicebat exterior: scilicet sum est. quod mystice tamen dicitur est: vel forte etiam velum appositum ante fores templi: quod ad regendas fores appositum est. de Iosepho cum interiori velo scilicet sum. Nam et in euangelio nazareorum superliminare templi infinite magnitudinis fractum esse legitur auditasque voces in aere. Traseamur ex his sedibus. Terra que mota est. petre scilicet. monumenta aperta. Et quidam sancti surrexerunt a mortuis. et venerunt in hierusalem: et apparuerunt multis. Forte hoc fuerit de quibus super eplam ad hebreos legitur: quod multum affectauerunt sepeliri in terra sancta: ut domino resurgente resurgerent. Unde autem aliquid eorum ita permiserint. et cum domino ascenderent ascenderunt nescimus. Quod autem aliqui eorum iter mortui sunt: postquam dominus surrexisse testificati sunt. scimus quia corpora quorundam adhuc quiescunt in hierusalem: et sanctus scarioth: unus eorum fuisse a quibusdam perhibetur. His visis centurio: et qui cum eo custodiebant Iesum timuerunt et dicebant Vere filius dei erat iste.

Beda super mattheum. Iste credendum sunt cum ascendente ascendisse simul. corpe.

De quo magis Hieronymus dubitat. Dicitur sanctus scarioth fuisse abbas: qui mortuo quidam monachi inconsolabiliter dolentes mortui sunt: et adhuc paginatum visum datur.

Quia hora. scilicet mortuo domino centurio: factus est prece fidei nostre. Et postquam recedentibus: licuit Ioseph et nicodemus disponere de funere: et mulieribus accedere. prius Ioseph hora nostra convenimus: non ad missale officium. sed quasi ad funeris obsequium.

Ex fractis curibus latronum christus lateat. Caplm. CLXXX.

Ideum autem nere

maneret pendentes in cruce in magna die sabbati rogauerunt pilatum ut frangerent crura eorum: et tollerentur ne festum cruciatum fedaret. Luce. Opinio est cruce domini que milites primi fregissent crura latronum: et venissent ad Iesum inuenientes eum mortuum. Sed unus militum lancea latere eius dextrum perforavit. et continuo exiit sanguis et aqua: et que lancea eum: ut tradidit quidam cum fere caligassent oculi eius: et casu tetigisset oculos sanguine eius clare vidit.

Ite super locum ubi Christus crucifixus est. Hic scriptum est grece. theos. i. h. de. basilicosimon. rex noster. proseonas. i. ante secula. glorie. i. opatus est. sothias. i. salutem. emelosis. i. in medio. gis. id est terre.

De sepultura domini. Ca. CLXXX.

Im autem sero

factum esset: Ioseph decurso. i. unus de ordine curie ab arimathea: qui est ramatha ciuitas belchane patris samuelis: viues et iustus. de quo etiam quidam putant conscriptum esse psalmum. Beatus vir: qui non cōsensit actibus et consilijs aliorum: petijt a pilato corpus Iesu. quod et ipse discipulus erat Iesu: sed in occulto. venit quoque etiam cum eo nicodemus frater myrrhe et aloes quasi libras centum. Ista amaritudinis sua vermes arcet a corporibus mortuorum: et acceperunt corpus Iesu: et inuolutum syndone quam emerat Ioseph: ligauerunt linteis albis: que creditur attulisse nicodemus. Erat autem non longe monumentum novum in petra excisum: in quo posuerunt eum. Et quia in simplici syndone inuolutum est corpus Iesu: instituitur inuester papa: ut sacrificium altaris in linceo tamen paterno celebretur.

Euangelica

De sepulcro dñi. Ca. CLXXXI.

Et monumento

De dñi dñi Beda sup marcū q̄ do-
m^o fuit rotūda de subiacēte ru-
pe ex cāsa tate altitudinis: vt vit hō manu ex
tēta culmē posset attingere: introitū hñs ab
oriente: cui magn^o lapis apposit^o erat p ostio.
In pre et^o aq̄lonari loc^o dñici corp^{is} d eadē
petra fact^o ē: septe pedes hñs lōgitudis: tri-
b^o palmis alti^o cetero pauimēto eminēs q̄si
sarcophag^o supposit^o pauimēto. v^l i ipso pa-
riete locū fact^o erat: sic fit in muris domoz
ad v^lētilia reponēda. Nā z dñi beda: locū illū
nō desup: s; a latere meridiano patulū vnde
corp^{is} inferebat: qd̄ tñ z porū snie pgruit: vt
eēt q̄si sarcophag^o iclinat^o sup lat^o: apturā a
latere hñs desup. Color v^o monumētū z lo-
culi rubicūdo z albo dñi esse pmixt^o. Et erāt
maria magdalene z altera maria cōsideran-
tes vbi positū erat corp^{is} iesu. Et reuertentes
parauerūt vngenta q̄sdū licuit eis operari.
Sabbato em̄ quieuerūt.

De custodiō sepulcri. Ca. CLXXXII

Altera autem die

q̄ est p̄ parascenen puenēti sacer-
dotes z pharisei ad pilatū dicētē
hic seductor adhuc viuēs dixit: p̄ tres die-
es resurgā. Tūbe q̄ custodiri sepulcrū ne dñi
scipuli eius furto sublatum surrexisse dicāt.
Sed hāc l^o fam p̄t; qz sabbato hec facta sūt
Tñ remig^o expōit h̄ parascenen p̄paratiōez
dñice passiōis: q̄ incepta ē a p̄ma vigilia no-
ctis: vt p̄dicim^o. Et legit ita. Altera at̄ die q̄
est p̄ hāc parascenen. i. post inceptiōez hui^o
p̄paratiōis. Hec ē ipa feria sexta: q̄ ortū ē p̄
inceptiōez. Vltimū ē forte remig^o qz ea die
posuerūt iudei custodes sepulcri: z signauerūt
lapidē: qd̄ sabba-
to nō fecissent. Vñ
pilat^o ait. Habes cu-
stodias. i. do vob licē-
tiā ponēdi custodes
Ite custodite. Qd̄ et
fecerunt.

Nota cū i passiōibz
scōz z mortibz solēnt
zet ecclia: z iocundē
port^o in die mort^{is} sal-
uatoris sui exultare z
solennizare deberet.

Sūt ḡ tres cause q̄
assignāt a sc̄is p̄tibz: q̄re nō solēnt z exul-
tare nō p̄sumit. Prima p̄ rubore peccati cō-
misi in adā: p̄ q̄ subijt dñs ea die patibuluz
crucis. Secūda p̄ p̄cepto qd̄ dictū est p̄lo per

moysen: dñs pugnabit p̄ nobis: z vos tace-
bitis. Tertia p̄ mysterio: vt q̄si p̄ ostendat
ecclia se d̄scordare ab inimicis emulando.

De aduentu mulierz ad sepulcrū.

Caplm. CLXXXIII.

Esperere autē sab

v̄ bati q̄ lucefcit in p̄ma sabbati cū
adhuc tenebre essent: venit maria
magdalene z maria iacobi z maria salome
ad sepulcrū cū aromatibz que parauerant.
Quidā non nisi duas venisse dicunt: q̄a su-
pra tñ due dicte sunt p̄siderasse sepulcrū: et
reuertētes parasse aromata. Et dicūt qd̄ ad-
ditum est hic: z salome. exposito est alteri^o
marie tacite. Contra quos sufficit opponere
vsum ecclie que tres resp̄sentat. Etiaz lucas
dicūt p̄ter mariaz af-

fuisse ioannā: q̄ tra-
ditur fuisse vxor Cu-
ze pcuratoris heroz
dñs noie Vesp̄is. vt
dñi Aug^o. de concor-

Chrysostom^o dñi ma-
trē filioz zebedei vo-
catā salomā q̄si bino-
miam.

dia euāgelistaz noctē significat a parte totū
Et est Vespere sabbati. i. nocte sabbati. S;
ne de ipoveipe qd̄ est inicitū noctis intelliga-
mus: mutauit genus. z ait q̄: referēs ad sen-
sum nō ad nomē. q̄ scz nox lucefcit in prima
sabbati. h̄ ē cū finis ē diluculo p̄me sabbat^{is}
tū. dñice. q. d. Nocte sabbati venerūt: nō tñ
qualibet noctis parte sed diluculo.

De alio ordie diez. Ca. CLXXXIII.

Hac nocte ter

i minar^o est ordo dierū naturalū: q̄
erat vt dies p̄cederet noctē. Dein^o

ceps fit cōmutatio
tēporū. Fecit creator
vt nox p̄cederet diē.
Et hec nox commu-
nis fuit z sabbato et
dñice diei. Et ita p̄ sy-
nechochen dñs

Per h̄ fecit q̄ nocte
dñice diei surrexerit:
cū in genesi dictū sit.
p̄mo Dixit de^o. Fiat
lux: z facta est lux.

fuisse in corde terre tribz diebz z tribz noctibz
accipiēdo p̄ extremā partē parascenes totūz
diē cū nocte sua z sabbatuz totū: z p̄ noctem
dñice diei ipam dñicam. Tñ augustin^o v^l
de velle hanc mutatiōez factā in parascene
vt nox. v. ferie fuerit etiaz parascenes: z orto
tam sole. i. cū celū tam ab orientis partibus
albesceret: dicebāt adinuitē Quis reuoluet

nobis lapidē ab ostio monumēti. Et respicētes viderūt reuolutū lapidē: et angelū se dentē sup eū. Jam em̄ terremot⁹ factus erat dñō resurgente: et clauso sepulcro egressus erat iesus. Cuidā autē monacho sancti lauretj rhome extra muros āno ab icarnatōe dñi 2. ccj. miranti de cingulo suo q̄ cinet⁹ erat insoluto et p̄iecto ante eū. vox in aere facta ē. Sic potuit clauso p̄dire ch̄is sepulcro. Angel⁹ autē post tulit lapidē: vt egressū iā factū indicaret. Pre t̄i more autē ei⁹ exterriti s̄t custodes: vñ iacebant velut mortui.

tem ad ostiū monumenti sup lapidē reuolutū: neq; cōmemorat plures. Marcus d̄t q̄ inuenerunt in dextris oculi sedentē. Lucas dicit q̄ inuenerunt duos stantes Joānes q̄ tanq; vltim⁹ q̄si corrector d̄t: q̄ duos inuenerunt sedētes: vñ ad caput: et alius ad pedes. Licz at̄ diuersa sunt hec: nō tñ aduersa. Credim⁹ tñ q̄ tres apparuerūt angeli: vnus primo sedit sup lapidē q̄ transtulit se ad dexterā loculi: in quo erant illi duo. p̄mo stantes. postea sedentes.

Opiniones de hora resurrectionis
Capit. CLXXXV.

Et hora quidē re

urrectionis queri solet: de q̄ varie loquunt auctores. Hiero. in libro scz. r̄ij q̄ stionū: Vespere sabbati. ait mattheus. Marc⁹ d̄o: Et valde mane vna sabbatorum veniūt ad monumētū orto iam sole. Hui⁹ questionis duplex est solutio Aut em̄ non recipimus marcū: omnib; grecie libris pene hoc capitulū in fine nō habentib; Aut vterq; vez dicit. Mattheus quando dñs surrexit. id ē. Vespere sabbati. Marcus qñ vidit eum maria magdalena. i. mane. Ambrosi⁹ in fine expositōis Lucē: Ad vespere s̄cente die: sed noctis vespere dñs surrexit. Deniq; grec⁹ sermo p̄ vespere habet sero. Sic ergo dñs nō in vespertino tpe dicit: sed sero. id est profunda nocte surrexit. Vñ z ad monumētū mulieres potuerūt accedere custodibus quiescentib;. Et p̄ncipes sacerdotū dixerūt: qz discipuli ei⁹ in nocte venerūt. Ut at̄ scias nocte v̄l mane factū: mulierū alie sc̄iūt

alie nesciūt. Sciunt q̄ noctib; obseruātes sciunt q̄ recesserunt. Vna maria magdalena fm̄ ioannē nescit: alia maria magdalena fm̄ mattheuz sc̄it. Nam eadē ante sc̄ire et postea nescire non potuit: deniq; alterā eē cognosce. Illa admittitur tenere pedes

domini: hec prohibet. Illa angelum videre meruit. Hec p̄mo cum venit: neminē vidit. Illa discipulis dominū resurrexisse nūciavit: hec raptuz esse putauit. Illa gaudet: hec plozat. Illa ch̄io occurrit: hec mortuū q̄rit. Augustin⁹ vt supra diximus: d̄t cum dulo surrexisse: cui cōsentit auctoritas illa: q̄ dicit dñm. xl. horis fuisse mortuū: et totidem diebus post mortuū in terra ante ascensionē qz horis. iij. vesp̄tinis parasceues. z. xxxij. duaz noctium: et vnus dicit. Ecclesia quoz assentire videtur: que marutinas laudes p̄ ch̄i resurrectionē celebrat. Pro p̄dicta s̄o sententia ambrosij facit: qz samson in typo resurrectionis dñi media nocte surgens: tulit portas gaze. Sicer go anima ch̄i redijt ab inferis: et reddita est corpori facto impassibili. Vtrū autē aia christi tunc facta

est impassibilis cū egressa est a corpore: an tunc demū cū reddita est corp̄i: ne sine corpore glorificaret: nō memini me legisse. De sanctis quos eduxit de inferno: si querit vbi fuerint post resurrectionē: deus nouit. Vel sicut de de dño fuerūt in extremis p̄tib; maris: id est sup amplissimos fines orbis. De diuersitate aduent⁹ mulierū ad monumētū: q̄ videt in euangelistis esse. vñ z porphir⁹ irridet eos: z de apparitōib; z de numero angeloz. gloria Augusti. sup mattheū plene diffinit. Hoc dixisse sufficit: qz decē apparitōnes ch̄i p̄ resurrectionē legunt in euangelij. Quinque ip̄a die resurrectionis: z qñq; postea. In ap̄lo legit qz vltim⁹ ē iacoboz: z argentis fratrib; mul. sed nec tps nec modū determinat. Quidā dicit qz mortuo dño: iacoboz venit se nō comestuz donec christ⁹ resurgeret. z ideo d̄cunt: qz eadē die resurrectionis apparuit illi.

Cōmunis opinio ē vñ tantā fuisse maria magdalena: p̄t̄ in deu termiari: qd̄ d̄t Ambrosio. alterā. i. eandē alteram.

Forse pro p̄ma sententia hiero. facit q̄ ap̄l̄i tradiderūt ea nocte non dimitti populū ab ecclesia vsq; ad p̄mā dam noctem.

Euangelica

Fuerit & dicerent ioseph eadē vespa q̄ sepe
linē dñm a iudeis incarcerationū: & nicodemū
latuisse: & demū factū discipulū. & ideo ante
alios statim apparuit ioseph ī carcere ad cō
solandum.

Quangeli locuti sunt mulieribz,
Caplm. CLXXXVI.

Factum est euz

mente p̄sternate essent mulieres
de h̄ qd̄ viderāt. Ecce duo viri. i.
angeli in corporibz humanis steterūt sec̄ illas.
Lūqz declinarent vultū in terrā: dixerūt
angeli ad illas. Quid q̄ritis viuentem cum
mortuis. i. in sepulcro: q̄ loc⁹ est mortuorū.
Non est hic: surrexit sicut dicit vob̄ cū esset
in galilea. Hora q̄ sancte mulieres nō corru
erūt: sed inclinauerūt vultū. Et ideo mos ec
clesiastic⁹ est: vt exemplo carū & in memoriā
dñice resurrectionis: & in spem vite n̄re oibus
dñicis diebz a pasca vsqz ad pentecosten nō
flectimus genua orātes. Et addiderūt. Ite
dicite discipulis eius & petro: quia surrexit
& ecce p̄cedet vos in galileam. Et recordate
verboz domini Ibanz.

Decursū Joannis & Petri,
Ca. CLXXXVII.

Icurret autem

maria magdalene & venit ad pe
trū & ioānē: & ait Tulerūt dñz meū
de monumento: & nescio vbi posuerūt eū Hoc
agebat in eayis amoris: vel p̄sternatio men
tis: vt non inuentū nō crederet nisi sublatū.
Cucurrerūt ḡ illi duo ad monumentū: & nō
inuenit corp⁹: cūqz viderūt sudariū capis &
lineamina posita seorsum: & crediderūt ve
rum esse qd̄ mulier dixerat: & redierūt ad ses
metipos. id est ad hospitia sua.

Quis apparuit magdalene.

Caplm. CLXXXVIII.

Stria aut magda

lene quē cū eis redierat ad monu
mentū remāsit for̄ ploras. Lūqz
introspectisset: vidit p̄fatos angelos sedētes
iuxta loculū corp⁹: vnū ad pedes: & vnum
ad caput. Qui dicūt illi. Mulier quid plo
ras. Que ait. Quia tulerūt dñm meū: et nescio
vbi posuerūt eū Et p̄uersa vidit iesum stā
tem: & nesciebat quia iesus est. Dicit ei iesus.

Mulier quid ploras. Quē queris. Illa ex
stimās hortulanū eē ait. Dñe si tu sustulisti
eum: dicito mihi vbi posuisti eū: vt ego euz
rollam. Dicit ei iesus. Maria. Et statim cog
nouit eū: & ait. Rabboni: qd̄ est idē qd̄ rab
bi: & p̄cidents voluit tāgere pedes e⁹ vt p̄sue
uerat. Et ait iesus. Noli me tāgere. Nōdñz
em̄ ascēdi ad patrē meū: supple in corde tuo.
q. d. Quē tm̄ mortuū queris: viuentē tange
re non mereris. Quē sez putas cadauer sub
latū nō filiū equalē p̄ri. sed vade & dic frat̄
bus meis. Ascendo ad patrē meū & patrem
vestrū: deū meū & deū vestrū. h̄ est: in p̄ximo
est vt me videat ascendentem

De mādato custodiū. Ca. CLXXXIX.

Im autem hec

fierēt: custodes redierūt: & nūci
antes p̄ncipibz sacerdotū que fa
cta fuerāt. At illi pecunia copiosa corrupti:
dixerūt Nobis dormientibz furati sunt disci
puli corpus iesu. Et mansit hoc p̄bz apud
iudeos vsqz in hodiernum diem.

Quis apparuit mulieribus in via.

Caplm. CXC.

Enit autez maria

magdalena iam credēs: & inuentis
alijs q̄ cū illa p̄ns fuerant: ibāt s̄
mul ad discipulos: iam certe de resurrectione
Et ecce occurrit eis iesus dicens. Auetz. Ille
aut̄ accesserūt & tenuerūt pedes ei⁹: adorātes
Dicit eis iesus. Ite nūciate frat̄ibz meis: vt
eant in galileā: ibi me videbūt. Hāc visionē
sui in galilea p̄ ceteris dñs memorat: q̄a ī ea
credim⁹ oēs discipulos affuisse. Exprobrādo
q̄busdā duriciā cordis eoz: eos pleni⁹ d̄i cer
tificasse. Abierūt at̄ mulieres: & nūciauerūt
oia. rj. lugētibz: & h̄is q̄ cū eis erāt. & visa sūt
an̄ eos sicut deliramētū p̄ba hec. Petr⁹ autē
surgēs cucurrit ad monumentū vt lucas d̄r.
Et tūc versibile ē q̄ dñs apparuerit ei in via: &
si nō legat̄ ī euāgelio. De q̄ d̄r. Apparuit & pe
tro Quinques p̄ma die resurrectionis apparuit

De duobz euntibz in emaus. Ca. CXC.

Idem die visus

est duobz discipulis euntibus in
emaus: q̄z vn⁹ dicebat cleophas
tacito noīe alter⁹. Putatur se lucas inuisse
more scriptoz sacre scripture. S3 Ambro.

in lucā dicit illū vocatū amon. Post vastatio-
nem iudee sub marco aureliano: restaurata
est emaus, et dicta ē nicopolis: hec erat a hie
rusale in spacio, scilicet, stadiorū. Tradunt greci
scriptores hercule gēgātē vno anhelitu, cccv,
passus cucurrisse et iterisse, et a stando spaciū
hūmōi vocatū stadiū. Cūq; octo stadia faciāt
miliare i sūma, lx, faciūt, vij, milia passuū: et
q̄ngētos, id ē, vij, miliaria, et q̄ttuor stadia, s.
leucas tres: et tres ptes q̄rte, Ibat autē iesus
cū illis: et oculi eoz tenebant ne eū agnoscerēt
vñ vidēt aliō i oculis eoz fuisse: ne eū agno-
scret, Et alibi legit q; apparuit eis i alia effi-
gīe, q̄ aliō etiā erat in eo: ne eum agnoscerēt.
Potuit etiā eē vt mutatio eiusdē corpūs mor-
talis in īmortalē nō possit fieri sine qdā alte-
ratione p q̄ subito visus nō agnoscerēt: vt si
q̄s quē videret puez si paulo p̄ occurrentē
sibi īuuenē videret: nō mox eū agnosceret.
Et cū cognouissent
eū i fractōe pants: et
euauisset ab eis ea
de hora regressi sunt
i hierlm: et inuenērūt
gregatos, xj, et eos
q̄ cū eis erāt dicen-
tes: quia surrexit do-
min' vere, et apparuit simoni: et illi narrabāt
que gesta erāt in via, et quō cognouerūt euz
in fractōe pants.

Quod dñs apparuit alijs absente thoma.

Lapl'm, CXCII,

Quidam autē ex

q̄
eis nō crediderūt: ex q̄b; vn' erat
thomas Quo egresso cū adhuc
alij colloq̄rent d̄ his q̄ audierāt, et sero iam
eēt et fores essent clausę, p̄t̄ metū iudeoz: ste-
tit iesus i medio eoz
et ait, Pax vob: ego
sū nolite timere. Ipi
autē turbati puta-
bāt se sp̄ritū videre.
Hondū enim crede-
bāt vel tertia die po-
tuisset veram carnem
resurgere, vel suscita-
tā clausis ianuis pos-
se intrare. Et ait illi,
Videte man' meas
et pedes meos, palpate et videte: q; spūs car-

Inde ē q; in mīstrēdo
partē hostie in calicē
vbi signat resurrectō
subdit Pax d. s. s. vo.
Et epus cū p̄mo cō-
uertit se ad pplm in
missa dicit Pax vob.
Osculū s̄o longep̄
introducū est p cau-
sa supradicta.

nem et ossa nō habet: sicut me videtis habere
Ostēdit eis cicatrices manū, pedū, et laterū
Tribo de causis p̄cipue referuauit dñs cic-
trices i corpe lz incorruptibili. Ad corobo-
randā fidē aploz: q; sui recerat. Et vt sp̄s res-
p̄sentet p̄t̄: q̄le gen' mortis tulit p nob: qd
est qdam mod' interuenēdi p nob. Et vt in
iudicio videāt p̄fidi: i quē pupugerūt. Et vt
ostēdat omī carnī signa victorie sue. Verbi
grā Miles fortiter egit: et multis vulnerib; p-
fossus ē. Ait illi medic' Vis sanari sine omī
cicatrice: vel cū cicatricib; sine oī deformitate.
Puto q; in signū gl̄ie sue et p exemplo ali-
os aiandi ad idē referuaret cicatrices. Et no-
ta q; duo mītra s̄m humanā rōnē et sibi p̄tra-
ria dñs ostēdit eis. Corp' scz incorruptibilis
le et palpabile. Nā palpari nō pōt qd nō cor-
rūptū: et corrūptū necesse est qd palpari. Dicit
tñ Beda q; corp' dñi et subtile erat p effecū
sp̄ualis potētie, et palpabile p veritatem nar-
ture, i. palpabile ostensum: vt veritatē carnis
pbarer. Vel pōt dicit corpus dñi vere visibilis
le et palpabile alijs incorruptilib; et incor-
ruptilibus s̄o videri et palpari nō potest: vt
si mīraculose.

Quod postq; comedit cū eis insufflans dicit spiritum sanctū. Ca. CXCIII.

Adhuc illis non

a credētibus: ait iesus. Habes ble
aliqd qd māduces? Et obtulit

ei ptē p̄fictis assi: et fauū mellis. Et māducis
reliquias dedit illis. S; sciendū est cibos a
dño sumptos post resurrectionem non solū
sumptos sed etiā absumptos, sicut aq̄ missa
in ignē absumit. Ante mortem s̄o sumptos
in altimonia, Aliter em̄ absorbet aquā terra
sitiens: aliter radi' solis candēs. Et ait illis,
Hec sunt s̄ba q̄ locutus sum cū adhuc vob
biscū essem. i. illis vob passibilis. Tunc ape-
ruit eis sensum: vt intelligerēt scripturas: et di-
xit eis, Vos eritis mihi testes hoz in omīa
gentes incipientes a
hierlm. Hauii sunt
q̄ discipuli viso do-
mino. i. agnito. Di-
xit q̄ eis iteruz, Pax
vob: supple sit vl' est.
Tū cum vicari' ch̄i
pontifex scz dicit po-
pulo Pax vobis: im̄ subintelligitur: sit, Qui

Inde ē q; audita p̄
nūciatōne euangeli
vertimur ad orietē q̄
si ad hierlm gr̄as a-
gentes: q; in devent
ad nos euangeliz.

Euangelica

vt ostendat se chri vicariū. Quāq̄ dicit parvo
bis. tunc scz cū primo vertit ad plim in mis-
sa: qz hec fuit p̄ma vox chri ad discipulos p̄
resurrectionē. Instar vero alioꝝ sacerdotuz
dicit postea Dñs vobiscum: vt se vnum ex
nobis esse ostendat.

Hec cum dixisset in
sufflauit: et dixit eis.
Accipite spiritūsan-
ctum: quoz remisse-
ritis peccata remittū-
tur eis: et quozū reti-
neritis retenta erūt.
Huc sententia qdā
adherent dicētes. Hemine posse soluere vt
ligare nisi habeat spiritūsanctū: quo auctore
h̄ faciat. Sz attendere debent: qz etiaz ante
resurrectionē dedit eis iesus eandē potesta-
tem sine insufflatione: nec tñ legit ibi dedisse
sp̄sanctū eis. Que duo p̄dicit moyses ibi:
suerunt mel de petra. i. potentia ligandi et
soluendi: miraculoꝝ a christo immunita
peccato q̄uis mortali: et postea oleū d̄ saxo
durissimo. i. eandem potentia cū sp̄sancto
de chio impassibili.

Apparuit thome.

Ca. CXCIII.

Inqz euaniū

ser ab eis: redijt thomas. Dices
rūtqz alij ad eū. Vltim⁹ dñm.

Qui dicit se n̄ credituz: nisi videret tāgeret
cicatrices vulnerū. Post dies aut octo cum
essent discipuli intus: et thomas cū eis: stetit
iesus in medio Ianuis clausis: et ait thome.
Infer digitū tuū huc: et vide manus et latus
et noli esse incredulus sed fidelis. Rñdit tho-
mas. Dñs meus et deus me⁹. Ses tu. Et ait
iesus. Quia vidisti me thoma credidisti. bñ
qui nō viderunt et crediderunt. Tamē qdā
dicit thomam tñ vidisse: hec ausum tange-
re: quia christus tñ dixit: qz vidisti me. Sz
qz vltus p̄ quolibet sensu poni solet: p̄t dici
vidisti. i. sensit. i. p̄sertim qz dñs dixerat. In-
fer digitum tuū huc et vide. Hec et alia fecit
iesus ad robur fidei nostre: et multa que non
legunt̄ in euangelio.

De apparitione ad mare tyberiadis.

Caplm. CXCIV.

Hic aut ma

nifestauit se iesus ad mare tyberia-

dis. Piscabantur autē discipuli. vij. nocte q̄
dam: vt haberent cibos. Et cū nihil prendis-
dissent: mane stetit iesus in litore. Cūqz ad p̄-
ceptum ei⁹ in dextera nauigij rete misissent
impleuerūt illud. clij. magnis piscibz. Et ait
ioannes. Dñs est. Tunc petrus misit se i ma-
re. Alij nauigio venerunt: et inuenerunt pru-
nas in litore: et piscem suppositū: et panes iu-
cta positū: et assantes simul de piscibz q̄s p̄-
diderant: manducauerūt cū iesu: scientes qz
dñs est. Et fuit hec tertie diei manifestatio. i. s̄
post quor dies ab octaua die resurrectionis
non est determinatū. Tunc dixit iesus petro
Simon ioānis diligis me plus his. Inter-
rogabat dñs qd sciebat. Sz inuit vt et corde
credam⁹: et ore p̄fiteamur. Et ait petr⁹. Etia
dñe tu scis: qz amo te. Nō ē sic distinguēdū
etiam dñe vt scz dixisset se diligere plus alijs
Hoc em̄ nesciebat: s̄ abundat etiā idiomate
hebreo. Tacēs q̄ qd ignorabat rñdit qd scie-
bat. Vltia dñe amo te. et etiā tu scis qz amo
te. q. d. Teipm̄ testem inoco: qz amo te. Dicit
ei iesus. Pasce agnos meos. q. d. Exhibitio
opis sit p̄batio dilectionis. Cū q̄isset idipm̄
sc̄do et idē respōdisset petrus. Iterū subdidit
Pasce agnos m. Post tertiam p̄o responsio-
nē subdidit. pasce oues meas. q. d. Pasce do-
cendo. pasce opando: pasce moriendo. Tūc
dixit ei iesus. Cum esses iunior cingebas te:
et ambulabas vbi volebas. Tū aut senueris
extēdes man⁹ tuas et alius te cinget: et ducet
q̄ tu nō vis: significās. qz crucifigeret nolēs
fm̄ sensū carnis. Et addidit. Sequere me. i.
sequeris me in genere mortis.

Opiniones de morte Joannis.

Caplm. CXCVI.

Hic cepit iesus

abire: et cepit petrus eum seq̄: pu-
tās s̄ sibi a dño mandatū. Seq̄
bat etiā cū ioānes. Cōuersus petr⁹ vidit illū
sequentē: et ait ad iesum. Dñe: hic aut qd sup-
ple patet. Postq̄ em̄ audierat se crucifigen-
dum voluit etiā fratris exitū cognoscere. Re-
spondit iesus. Sic eū volo manere donec ve-
niā. Putauerūt ergo discipuli ioannem non
morum: donec ch̄s veniret ad iudiciū. Sz
nō erat magnū dare dilecto non mori: cū dis-
solui et eē cū chio meli⁹ sit. Dixit q̄ dñs q̄ in
pace senū finiret. Tū fuerūt q̄ dicerēt: sic eū
adhuc viuere: qz cū in defossū sibi tumulū.

B 4

post celebratā missāz descēdisset lux magna per aliq̄t horas fulsit: z circūstātes q̄ aderāt ceciderūt. Lūq; post lucē surgētes accesserūt sent ad tumulū el: vacuū inuenerūt: tñ terra leuis scaturiebat ī fūdo: sic ī fontib; solet a rena bullire: z adhuc qñq; eadem scaturigo bullire ibi videt. Un̄ multi putauerūt eū vī nere sub terra: z anhelitu eius scaturiginem fieri. Alij aut̄ tam translātū ad celū putant. De h̄mōi vero melius est p̄dubitare q̄ te mere diffinire.

De apparitōe dñi ī galilea vbi mādatū ē discipulis vt docerent gentes z baptizaret, Caplm. CXC VII.

Decim autē di

scipuli abierūt ī galileā ad mōtez vbi p̄stituerat ill̄ iesus. Et vidētes eū: adorauerūt, qdā aut̄ dubitauerūt. Et exprobrauit illis duriciā cordis eoz: z ait, Data ē mibi oīs ptās ī celoz ī terra. nūc apparet oīpotētia mea. Vel ita, dixerā vob: in vī am gentiū ne abieritis, s; q̄a iudei abiecerūt me: q̄si dederūt mibi ptātem mittendi vbiq; terraz sub celo. Un̄ igit̄ subdidit. Ite ī orbe vn̄uersum: z p̄dicate euāgeliiū oī creature, i. homini p̄ q̄ facta est oīs creatura. Vel q̄ bz p̄cipationē eū oī creatura, Un̄ z hō microcosmus. i. m̄noz mū

docete oēs gētes. i. oīa genera gentium seruare que dixi vob baptizātes eos ī nomine patris z filij et spūs sancti. In inchoatione opeꝝ nostroz eandem p̄pōntis formā p̄borū, sed inuocando orātes: vt ad honozē trinitatis fiat opus qd̄ inchoamus: z vt trinitas nobis coopeꝝ. In baptismo autē d; affirmādo: z est, Baptizate in noīe patris z filij z spūs sancti. i. m̄steriū baptisimi ago, sed autoritas penes trinitatez est. Qui crediderit z baptizatus fuerit: salu' erit, qui nō crediderit cōdemnabit. Non aut̄, nec baptizat' fuerit. Sine baptismo em̄ saluat' homo cū eum excludit articulus necessitatis: nō p̄emptus religiois. Un̄ qd̄ dicitū

est, nisi quis renatus fuerit zc, sic intelligitur. Qui p̄tempserit renasci. Ordini verborū dñi adherent heretici huius t̄pis dicentes, Nō oportere baptizari nisi credentē, z ideo nō recipiūt baptisimū puuloꝝ. Sed non intellēgunt t̄ps quo hoc dictum est, Primo em̄ qz p̄dicabāt adult; baptizandū erat adult; qz fides exigit̄ ī baptismo. Postmodū puuli eoz: ergo p̄ adultis pōt intelligi h̄ esse dicitū. Vel si pro oībus sic expone. Qui crediderit z bap. fue, hoc est

qui ī fide baptizabitur. Oportet enī baptizandum: vel p̄ se: vel p̄ alium credere. Si gna aut̄ eos qui crediderūt: hec sequent. In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis, serpentes tollent zc, et hoc quoq; p̄ tempore dictū est. Tunc enī signa fiebant p̄ infidelib; conuertendis. Quia ergo signa nō sunt necessaria: nō modo sicut passim tunc fiebat. Nos enim cum arbuta plātamus tandem infundimus aquam: quousq; ī terra cōuolēcant.

De ascensione dñi, Caplm. CXC VIII

De aut̄ ascensio

nis venit ad eos ī hierlm: z ait. Sedete ī ciuitate quousq; iduamini virtute ex alto. Lūq; comedisset cum eis vñ intelligit̄ sextā horā transisse: eduxit eos foras ī montem oliueti ihsus betbanā. Et eleuat' manibus bñdixit eis. Et vidētib; ill̄ eleuat' ē ī celū, z nubes lucida batulabat eū m̄sterio angeloz. Lūq; tā subtractus ē ab oculis discipuloꝝ: tñ adhuc inruabant celū. p̄pterea duo angeli ī forma viroz steterūt iuxta illos: z dixerūt. Viri galilei qd̄ aspexitis ī celū, q. d. Recedite nec expectetis: sicut vt modo redeat: tñ ī fine tempoz sic veniet quēadmodū vidistis eum euntem ī celū batulis scz nubibus descēdet ī aera. Illi autē regressi sunt ī hierlm: z expectabāt p̄missum spūs sancti. Quo accepto t̄pibus suis p̄fecti p̄dicauerunt vbiq; do

Hanc vltimam p̄dicationem post sc̄tum re p̄sentat ecclesia domini nōtis dieb; egredientib; do de ecclesia z redeunt do ad eā: q̄si d̄ hierlm exiēs. z rediēs ī hierusalem: et sequendo crucem: vt illi cruci

BIBLIOTHEK PADERBORN

Actuum apostolorum

mino coopantez ser
monem cōfirmante
sequētibz signis. Et
nora dñiam. Trāsla
tus enoch ē. subuect^o
est belias ascēdit ier
sus p̄ria sui virtute,
rum. Et licz illi redte
runt sine iesu: tñ nos
redim^o cum cruce: q̄a
ipse dixit: vobiscū iuz
visqz ad cōsummatio
nē seculi. Et nora q̄a
p̄imitina ecclia ob
seruauit diem dom̄is
nicam: vt r̄ modoz etiā feriam q̄ntam in me
moriam ascensionis. et tūc q̄nta feria fiebat
p̄cessio. Sz multiplicatis solennitatibz san
ctoz: subblata est solēnitas q̄nte ferie. r̄ p̄ces
sio trāslata est ad dominicā. Unde d̄r q̄ q̄n
ta feria cognata sit dominice.

Sequuntur tituli capitulorū in historiā
Actuum apostolorum.

Quotiens apparuit dñs discipulis infra q̄
draginta dies. Caplin. j.
Q̄ apli fuerunt baptizati ca. ij.
Quid r̄nderit dñs indiscete q̄rētibz, ca. iij.
De ortu r̄ p̄cessu p̄dicatōis, ca. iij.
Quid fecerint abeunte dño, ca. v.
Quibz ex causis angeli apparuerūt, ca. vj.
In quo imitamur aplos, ca. vij.
Ubi r̄ cum quibus se collegerūt, ca. vij.
De sermone petri, ca. ix.
De electione mattheie, cap. x.
De missione spūs sancti, ca. xj.
De miraculo linguaz, ca. xij.
Q̄ petrus cōuict mentientes auctoritate p̄
phetarum, ca. xij.
De p̄digijs in celo sursum impletis, ca. xij.
Exponit s̄ba dauid de christo, ca. xv.
De impleta p̄phetia iohel ca. xvj.
De paralytico curato a petro ca. xvij.
Q̄ sibi nihil ascribebāt sed oīa deo, ca. xvij.
De inuidia saduceoz in aplos ca. xix.
Q̄ cōstanter responderūt ad interro gata in
concilio ca. xx.
De mutua charitate inter aplos, ca. xxj.
De morte ananiez saphire, ca. xxij.
De signis que fiebant ab aplis ca. xxij.
De incarceratione aploz ca. xxij.
Quō p̄ angelū d̄ carcere sunt educti, ca. xxv.
Quō obstupuerūt illis eductis ca. xxvj.
De responsione eoz ca. xxvij.
De filio gamalielis ca. xxvij.
Aliud exemplū de eodem ca. xxix.
De causa murmuris inē ch̄rianos, ca. xxx.

De cōmendatōe beati stephani ca. xxxj.
De sermone eiusdem ca. xxxij.
Prosecutio narrationis ca. xxxij.
Quō computent. cccc. lxx. anni ca. xxxij.
Opinio bede de eodem ca. xxxix.
Redit stephanus ad ordinē historie ca. xl.
Cōmēdat tabernaculum ne videat damnaz
re locum sanctum ca. xli.
Q̄ lapidauerunt stephanū ca. xli.
De p̄ma p̄secutione sauli ca. xliij.
De petitione simonis magi, ca. xliij.
De eunucho baptizato a philippo ca. xlv.
De excecatione sauli, ca. xlvj.
Quō ananias ex mandato dom̄ni v̄sitauit
saulum, ca. xlvij.
De inuidia iudeoz in paulum ca. xlvij.
De curatione enee ca. xlix.
De cōuersione Cornelij, ca. l.
De visione petri, ca. li.
Q̄ petrus venit ad corneliū vocatus ca. li.
Q̄ baptizauit corneliū et eos qui cum eo
erant, ca. liij.
Quō redargut^o est petrus a ch̄rianis, ca. liij.
De p̄tinatione historie, ca. lv.
De collecta facta paup̄s, ca. lvj.
De morte iacobi maioris ca. lvij.
Quis fuerit procurator substitutus mortuo
pilato, ca. lvij.
De p̄posito herodis agrippe ca. lix.
De cā iudie tyberij r̄ herodis agrippe, ca. lix.
In quo herodes offendit tyberij ca. lxj.
Quomodo liberatus est herodes i morte ty
berij, ca. lxij.
Q̄ Saius mandauit statuam suam erigi in
templo, ca. lxij.
De morte Saij impatoris ca. lxij.
De eodem ca. lxv.
Quomodo occiso iacobo voluit apprehenz
dere petrum ca. lxvj.
Quomodo liberatus est Petrus d̄ manu he
rodis, ca. lxvij.
De morte herodis ca. lxvij.
De agrippa ca. lxix.
Reditus historie ad ordinē suum ca. lxx.
Q̄ paulus r̄ barnabas cōuerterūt sergiū p̄
consulem, ca. lxxj.
De discessu iohannis ab eis ca. lxxij.
De predicatione Pauli et Barnabe in syna
goga, ca. lxxij.
Abuc de eodem, ca. lxxij.
Quare transferunt ad gentes, ca. lxxv.